

Міжнародні та регіональні закони й інструменти, що стосуються ґендерної рівності, сектору безпеки та правосуддя

1. Міжнародні закони та інструменти.....	1
➤ Генеральна Асамблея ООН (ГА ООН).....	1
➤ Рада ООН з прав людини (РПЛ).....	12
➤ Комітет ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок (CEDAW).....	17
➤ Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН).....	22
2. Регіональні закони та інструменти	28
➤ Африканський Союз (АС).....	28
➤ Африканська комісія з прав людини та народів (АКПЛН).....	30
➤ Ліга арабських держав.....	32
➤ Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).....	32
➤ Рада Європи (РЕ).....	34
➤ Європейський Союз (ЕС).....	38
➤ Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).....	41
➤ Організація американських держав (ОАД).....	44
➤ Організація ісламського співробітництва (ОІС).....	45

1. Міжнародні закони та інструменти

Генеральна Асамблея ООН (ГА ООН)

ГА ООН	Загальна декларація прав людини	A/RES/217 A	10 грудня 1948 р.
<i>Коротка довідка.</i> Фундаментальні права людини, якими слід користуватися та які слід захищати, були вперше викладені в Загальній декларації прав людини.			
Загальна декларація прав людини визначає право кожної людини користуватися своїми правами і свободами «... незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища» (стаття 2). У статті 3 зазначено, що «[кожна людина] має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність». Стаття 7 передбачає, що «всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їх захист законом».			Усі інструменти
ГА ООН	Міжнародний пакт про громадянські та політичні права	A/RES/2200A (XXI)	16 грудня 1966 р.
«Всі люди є рівними перед законом і мають право без будь-якої дискримінації на рівний захист закону. В цьому відношенні всякого роду дискримінація повинна бути заборонена законом, і закон повинен гарантувати всім особам рівний і ефективний захист проти дискримінації за будь-якою ознакою, як-от: раса, колір шкіри, стать, мова, релігія, політичні чи інші переконання, національне чи соціальне походження, майновий стан, народження чи інші обставини» (стаття 26).			Усі інструменти
ГА ООН	Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права	A/RES/2200A (XXI)	16 грудня 1966 р.
«Держави, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються гарантувати, що права, проголошені в цьому Пакті, здійснюватимуться без будь-якої дискримінації щодо раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи іншої обставини» (стаття 2 (2)) «Держави, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма економічними, соціальними і культурними правами, передбаченими в цьому Пакті» (стаття 3).			Усі інструменти
ГА ООН	Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW)	A/RES/34/180	18 грудня 1979 р.
<i>Коротка довідка.</i> CEDAW – це міжнародна угода про права жінок, яка містить комплексний порядок дій для забезпечення виконання державами цих прав.			
CEDAW має на меті припинити дискримінацію жінок, визначену як «будь-яке розрізнення, виняток або обмеження за ознакою статі, спрямовані на ослаблення чи зведення нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, громадській або будь-якій іншій галузі» (стаття 1). Конвенція покладає на держави-сторони відповідальність за прийняття відповідного законодавства та вжиття інших заходів щодо заборони дискримінації жінок та встановлення правового захисту рівності прав жінок. Держави мають забезпечити права жінок на однакові можливості при найманні на роботу, просуванні по службі, гарантію зайнятості, рівну винагороду та рівність перед законом. Відповідно до CEDAW держави-сторони зобов'язуються: «с) встановити юридичний захист прав жінок на рівній основі з чоловіками та забезпечити за допомогою компетентних національних судів та інших державних установ ефективний захист жінок проти будь-якого акту дискримінації; d) утримуватися від вчинення будь-яких дискримінаційних актів або дій щодо жінок та гарантувати, що державні органи та установи діятимуть відповідно до цього зобов'язання» (стаття 2).			Усі інструменти
Держави-члени зобов'язуються: «а) включити принцип рівноправності чоловіків і жінок у свої національні конституції або інше відповідне законодавство, якщо цього ще не було зроблено, та забезпечити за допомогою закону й інших відповідних заходів практичне здійснення цього принципу; b) вживати відповідних законодавчих та інших заходів, включаючи санкції там, де це необхідно, що забороняють будь-яку дискримінацію щодо жінок; c) встановити юридичний захист прав жінок на рівній основі з чоловіками та забезпечити за допомогою компетентних національних судів та інших державних установ ефективний захист жінок проти будь-якого акту дискримінації; d) утримуватися від вчинення будь-яких дискримінаційних актів або дій щодо жінок та гарантувати, що державні органи та установи діятимуть відповідно до цього зобов'язання... f) вживати всіх відповідних заходів, включаючи законодавчі, щодо зміни або скасування чинних законів, постанов, звичаїв і практики, що являють собою дискримінацію щодо жінок; g) скасувати всі положення свого кримінального законодавства, що являють собою дискримінацію щодо жінок» (стаття 2).			Інструменти 4, 7
CEDAW визначає низку сфер, у яких держави-сторони повинні гарантувати рівність жінок, у тому числі суспільне та політичне життя, освіта, охорона здоров'я, професійне та сімейне життя. Зокрема, держави-члени мають надати жінкам рівність із чоловіками перед законом, однакову з чоловіками правоздатність і однакові можливості її реалізації. Жінки мають рівні права в управлінні майном, а також рівне ставлення на всіх етапах розгляду в судах і трибуналах (стаття 15).			

ГА ООН	Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW)	A/RES/34/180	18 грудня 1979 р.
Парламенти відіграють вирішальну роль у забезпеченні виконання зобов'язань держави в межах CEDAW: вони можуть твердо встановити принцип рівності чоловіків і жінок у правовій системі своєї держави, скасувати дискримінаційні закони та працювати над створенням нових законів, які ефективно заборонять дискримінацію жінок. Особливої уваги парламенту потребує право жінок «брати участь у формуванні та здійсненні політики уряду та обіймати державні пости, а також здійснювати всі державні функції на всіх рівнях державного управління» (стаття 7-b).			
Інструмент 7			
ГА ООН	Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей	A/RES/45/158	18 грудня 1990 р.
Коротка довідка. Міжнародна конвенція про захист прав усіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей являє собою міжнародну угоду про права трудящих-мігрантів, яка визначає порядок дій держав для гарантування застосування цих прав.			
Конвенція проголошує: «Трудящі-мігранти та члени їх сімей мають право на ефективний захист держави від насильства, тілесних ушкоджень, погроз і залякування як з боку державних посадових осіб, так і з боку приватних осіб, груп або установ» (стаття 16, пункт 2).			
Інструмент 6			
ГА ООН	Декларація про викорінювання насильства щодо жінок	A/RES/48/104	20 грудня 1993 р.
Декларація закликає держави утримуватися від застосування насильства відносно жінок та приділяти належну увагу питанням попередження та розслідування актів насильства відносно жінок. Держави повинні надавати жінкам, які зазнали актів насильства, доступ до механізмів здійснення правосуддя; запобігти повторній віктимізації; передбачити в державних бюджетах необхідні ресурси для діяльності, пов'язаної з викорінюванням насильства щодо жінок; підтримувати і зміцнювати діяльність жіночого руху і неурядових організацій. Декларація також закликає держави «вживати заходів щодо забезпечення того, щоб співробітники правоохоронних органів та державні службовці відповідали за здійснення політики у сферах попередження та розслідування актів насильства щодо жінок та засудження за таке насильство, отримували підготовку щодо специфічних гендерних потреб жінок» (стаття 4-i).			
Інструменти 1, 2, 4, 12			
Відповідно до статті 4 держави зобов'язуються: «с) приділяти належну увагу питанням попередження та розслідування актів насильства щодо жінок і покарання за них відповідно до національного законодавства, незалежно від того, чи вчинені такі акти державою або приватними особами; d) розробити в межах внутрішнього законодавства кримінальні, цивільні, трудові та адміністративні санкції для покарання за правопорушення і відшкодування шкоди, заподіяної жінкам, які зазнали актів насильства; жінкам, які зазнали актів насильства, повинен бути забезпечений доступ до механізмів здійснення правосуддя і, відповідно до національного законодавства, до справедливих та ефективних засобів правового захисту у зв'язку із заподіяною їм шкодою...»; та «i) вживати заходів для забезпечення того, щоб... державні посадові особи, які відповідають за здійснення політики у сфері попередження та розслідування актів насильства щодо жінок і покарання за них, отримували підготовку з урахуванням необхідності розуміння особливих потреб жінок».			
Інструменти 2, 4, 5, 7, 12			
Декларація передбачає, що «держави повинні... е) розглянути можливість розроблення національних планів дій для забезпечення захисту жінок від будь-яких форм насильства... h) передбачити в державних бюджетах необхідні ресурси для діяльності, пов'язаної з викорінюванням насильства щодо жінок» (стаття 4).			
Інструменти 7, 8			
ГА ООН	Резолюція № 52/86: Заходи з викорінювання насильства щодо жінок у сфері попередження злочинності та кримінального правосуддя	A/RES/52/86	2 лютого 1998 р.
У додатку до Резолюції наведено конкретні приклади дій держав, які має вчинити поліція для боротьби з насильством щодо жінок. Державам слід: «...уповноважити органи поліції оперативно вживати відповідних заходів у зв'язку з випадками насильства щодо жінок»; «заохочувати прийом жінок на роботу в служби поліції, зокрема на оперативному рівні» (додаток, пункт 8).			
Інструмент 2			
Резолюція настійно закликає держави-члени «здійснювати відповідно до правових систем огляд і оцінювання власного законодавства та правових принципів, процедур, політики і практики, що стосуються кримінальних питань, з метою визначення, чи мають вони негативні наслідки для жінок, і, якщо такі наслідки є, внести зміни, щоб забезпечити справедливе ставлення до жінок у межах кримінального правосуддя» (пункт 1). Резолюція настійно закликає держави-сторони «сприяти проведенню активної і ефективної політики забезпечення врахування гендерних аспектів при розробленні та здійсненні всіх видів політики і програм у сфері попередження злочинності та кримінального правосуддя, які сприятимуть викорінюванню насильства щодо жінок таким чином, щоб до прийняття остаточного рішення можна було провести аналіз для забезпечення відсутності в його наслідках несправедливої гендерної незбалансованості» (пункт 3). Резолюція також настійно пропонує державам-сторонам «...належним чином проводити огляд, оцінювання і перегляд своїх кримінально-процесуальних норм, щоб... жінки, які зазнали насильства, мали можливість давати свідчення під час судового розгляду нарівні з іншими свідками і було вжито заходів, що сприяють дачі таких свідчень і захисту недоторканності приватного життя» (пункт 7 (с)).			
Інструменти 2, 4, 7, 12			
Резолюція також настійно пропонує державам-членам «забезпечувати або заохочувати проведення для поліції, співробітників системи кримінального правосуддя, юристів і фахівців, пов'язаних із системою кримінального правосуддя, обов'язкових навчальних модулів із питань міжнаціональних відносин і поглиблення розуміння гендерних аспектів, які стосуються неприпустимості насильства відносно жінок, його впливу і наслідків і які сприяють впровадженню належних заходів, пов'язаних із проблемою насильства відносно жінок» (додаток, пункт 12 (a)).			

ГА ООН	Резолюція № 52/86: Заходи з викорінення насильства щодо жінок у сфері попередження злочинності та кримінального правосуддя	A/RES/52/86	2 лютого 1998 р.
Резолюція також настійно пропонує державам-членам «забезпечувати або заохочувати проведення для поліції, співробітників системи кримінального правосуддя, юристів і фахівців, пов'язаних із системою кримінального правосуддя, обов'язкових навчальних модулів із питань міжнаціональних відносин і поглиблення розуміння ґендерних аспектів, які стосуються неприпустимості насильства відносно жінок, його впливу і наслідків і які сприяють прийняттю належних заходів, пов'язаних із проблемою насильства відносно жінок» (додаток, пункт 12-а).			Інструменти 2, 4, 12
ГА ООН	Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками й дітьми, та покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності	A/RES/55/25	15 листопада 2000 р.
У Протоколі закріплюється врахування особливих потреб жертв торгівлі людьми згідно з їх віком, статтю та іншими особливими потребами (стаття 6-4). Держави-члени «...забезпечують або вдосконалюють підготовку співробітників правоохоронних, міграційних та інших відповідних органів із питань попередження торгівлі людьми. Зазначена підготовка має зосереджуватися на методах попередження такої торгівлі, кримінального переслідування осіб, які займаються нею, і захисту прав жертв, у тому числі захисту жертв від осіб, які займаються такою торгівлею. Під час підготовки слід також брати до уваги необхідність врахування прав людини, проблематики дітей і ґендерної проблематики; підготовка має сприяти співробітництву з неурядовими організаціями, іншими відповідними організаціями й елементами громадянського суспільства» (стаття 10-2).			Інструменти 2, 6, 12
У Протоколі зазначено: «Кожна Держава-член розглядає можливість реалізації заходів для забезпечення фізичної, психологічної і соціальної реабілітації жертв торгівлі людьми, зокрема... у співробітництві з неурядовими організаціями, іншими відповідними організаціями й елементами громадянського суспільства, і, зокрема, заходів, що передбачають надання: а) належного даху; b) консультативної допомоги та інформації, особливо щодо їх юридичних прав, мовою, зрозумілою жертвам торгівлі людьми; c) медичної, психологічної і матеріальної допомоги; і d) можливостей у сфері працевлаштування, освіти і професійної підготовки» (стаття 6 (3)). Також, згідно з Протоколом, політика, програми й інші заходи, що розробляються та приймаються відповідно до статті з питань попередження торгівлі людьми, у відповідних випадках, охоплюють співробітництво з неурядовими організаціями, іншими відповідними організаціями й елементами громадянського суспільства (стаття 9 (3)).			Інструменти 6, 9, 12
ГА ООН	Конвенція про права осіб з інвалідністю	A/RES/61/106	13 грудня 2006 р.
«Держави-члени визнають, що жінки з інвалідністю та дівчата з інвалідністю піддаються множинній дискримінації, й у цьому зв'язку вживають заходів для забезпечення повного й рівного здійснення ними всіх прав людини й основоположних свобод» (стаття 6 (1)).			Інструмент 1
ГА ООН	Резолюція № 63/155: Активізація зусиль із метою викорінення всіх форм насильства щодо жінок	A/RES/63/155	18 грудня 2008 р.
Генеральна Асамблея закликає держави продовжувати розробляти стратегії та підходи з ліквідації всіх форм насильства щодо жінок. Цей документ приділяє особливу увагу стратегіям у сферах законодавства, профілактики, правоохоронної діяльності, надання допомоги та реабілітації жертв, наприклад: «(b) проведення огляду та, за доречності, перегляду, зміни або скасування всіх законів, постанов, процедур, практики і звичаїв, що мають дискримінаційний характер відносно жінок... (c) оцінювання та аналіз впливу чинного законодавства, правил і процедур, що стосуються насильства щодо жінок, у тому числі причин, за якими стає відомо лише про невелику частину актів насильства, і, за необхідності, посилення норм кримінального права й процедур, що стосуються всіх форм насильства щодо жінок... (k) кваліфікація всіх форм насильства щодо жінок та дівчат як кримінального злочину... і встановлення у внутрішньому законодавстві відповідних покарань і санкцій залежно від тяжкості злочину з метою відшкодування завданої шкоди; (l) прийняття ефективних заходів, щоб не допустити ситуації, за якої згода жертви могла б стати перешкодою для покарання винних у насильстві над жінками, при забезпеченні відповідних гарантій захисту жертви; (m) забезпечення доступності ефективної юридичної допомоги для всіх жінок, які стали жертвами насильства, щоб вони могли приймати обґрунтовані рішення, що стосуються, зокрема, питань щодо судочинства і сімейного права, а також забезпечення того, щоб жертви насильства мали доступ до справедливих та ефективних засобів правового захисту для відшкодування заподіяної їм шкоди...» (пункт 16).			Інструменти 2, 4, 7

ГА ООН	Резолюція № 65/228: Посилення заходів у сфері попередження злочинності та кримінального правосуддя з метою боротьби з насильством щодо жінок	A/RES/65/228	21 грудня 2010 р.
--------	--	--------------	-------------------

Коротка довідка. Резолюція відображає керівні принципи оновлених типових стратегій та практичних заходів з ліквідації насильства щодо жінок у сфері запобігання злочинності та кримінального судочинства, що додаються, і закликає держав-учасниць просувати ефективні стратегії попередження злочинів та кримінального судочинства, які стосуються насильства щодо жінок.

Резолюція закликає держави-члени «провести огляд та оцінювання законодавства і правових принципів, процедур, політики, програм та практики з питань попередження злочинності та кримінального правосуддя... визначити, чи є вони адекватними з точки зору попередження й викорінювання насильства щодо жінок і чи не мають негативних наслідків для жінок, та у випадку виявлення таких наслідків змінити їх таким чином, щоб забезпечити справедливе й рівне ставлення до жінок» (пункт 9).

Державам-членам пропонується «розробити багатопрофільний узгоджений механізм реагування на сексуальне насилля, що об'єднує спеціально підготовлених поліцейських, прокурорів, суддів, судових експертів та служби допомоги потерпілим, який сприяв би благополуччю потерпілих, підвищував ймовірність успішного затримання, судового переслідування та засудження правопорушника і не допускав би повторної віктимізації жертв» (пункт 13).

Також Резолюція закликає держави-члени «створювати і зміцнювати механізми для систематичного збирання даних про насильство щодо жінок з метою оцінювання його масштабів і поширення, а також сприяти розробленню, реалізації та фінансуванню ефективних заходів реагування у сфері запобігання злочинності та кримінального правосуддя» (пункт 15).

В оновлених Типових стратегіях та практичних заходах висвітлено комплексні заходи, які пропонуються до застосування державам-членам у сферах кримінального права; кримінально-процесуального законодавства; діяльності поліції, прокуратури та інших посадових осіб кримінального судочинства; винесення вироку та корекційних заходів; підтримки та допомоги жертвам; навчання; дослідження та оцінювання; та заходів попередження злочинності.

Оновлені Типові стратегії та практичні заходи спонукають держави-члени «забезпечувати, щоб всі співробітники поліції, прокурори та інших відомств системи кримінального правосуддя регулярно проходили організовану підготовку з гендерної та дитячої проблематики для нарощування свого потенціалу в боротьбі з насильством щодо жінок» (пункт 16 (с)). Мають бути запроваджені обов'язкові навчальні модулі для поглиблення розуміння гендерних та дитячих аспектів для поліції, працівників кримінального судочинства та фахівців, пов'язаних із системою кримінального правосуддя. Ці модулі мають охоплювати питання «неприпустимості насильства щодо жінок, його шкідливого впливу та наслідків для всіх, хто стикається з таким насильством» (пункт 20 (а)) і надавати можливість фахівцям кримінального правосуддя «належним чином виявляти особливі потреби жінок – жертв насильства» (пункт 20 (с)).

Інструменти 2, 4, 7, 12, 15

ГА ООН	Правила ООН стосовно поводження з ув'язненими жінками і засобів покарання для жінок-правопорушниць без позбавлення волі (Бангкокські правила)	A/RES/65/229	21 грудня 2010 р.
--------	---	--------------	-------------------

Бангкокські правила були розроблені для доповнення *Стандартних мінімальних правил щодо поводження з ув'язненими та Мінімальних стандартних правил ООН стосовно заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням*, у зв'язку з поводженням із жінками-ув'язненими та заходів, не пов'язаних із позбавленням волі, відносно жінок-правопорушниць. 70 правил охоплюють такі питання: економічна нерівність, яка позбавляє багатьох жінок доступу до правосуддя; посилені дискримінація ув'язнених жінок; необхідність оцінювання гендерних факторів та класифікації в'язнів; потреба в послугах охорони здоров'я та гігієни відповідно до статі. Бангкокські правила розглядають особливі проблеми безпеки та особистої безпеки, пов'язані з ув'язненими жінками, такі як розроблення альтернативних варіантів обшуку та інвазивного обшуку тіла; звільнення вагітних жінок, жінок з немовлятами та матерів, які годують груддю, від покарання в закритому режимі або дисциплінарної сегрегації; надання негайного захисту, підтримки та консультацій ув'язненим жінкам, які повідомляють про жорстоке поводження, та розслідування їхніх претензій. Правила також вимагають, щоб програми дій до і після звільнення враховували стигматизацію та дискримінацію, з якими стикаються жінки після звільнення з в'язниці.

Правило 46 передбачає, що «адміністрація пенітенціарних установ, у співпраці зі службами пробачії та/або соціального забезпечення, місцевими громадами та неурядовими організаціями, розробляє і впроваджує комплексні програми реінтеграції до та після звільнення, враховуючи гендерні потреби жінок». Роль неурядових організацій чи інших громадських служб також підкреслюється стосовно участі у застосуванні до жінок заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням (правило 59). З метою моніторингу умов утримання та поводження з жінкам-ув'язненими до числа членів інспекцій, відвідувальних або моніторингових комісій чи наглядових органів мають бути залучені жінки (правило 25 (3)).

Інструмент 5

Інструменти 5, 9

ГА ООН	Правила ООН стосовно поводження з ув'язненими жінками і засобів покарання для жінок-правопорушниць без позбавлення волі (Бангкокські правила)	A/RES/65/229	21 грудня 2010 р.
Бангкокські правила вимагають, щоб жінки – співробітники виправної установи мали такий саме доступ до професійної підготовки, як і чоловіки (правило 32). Персонал, який працює в жіночих в'язницях, повинен проходити професійну підготовку, щоб задовольняти особливі потреби ув'язнених жінок, пов'язані із соціальною реінтеграцією, та підтримувати в установах безпечні та реабілітаційні умови (правило 29). Для всіх працівників, залучених до роботи з жінками-ув'язненими, також слід забезпечити проходження професійної підготовки щодо врахування ґендерних аспектів, недопущення дискримінації, сексуальних домагань, а також базової підготовки з питань, пов'язаних із жіночим здоров'ям та ґендерними потребами жінок-ув'язнених (правила 32 та 33). Персонал, який працює в жіночих в'язницях, повинен бути навчений виявляти потреби в лікуванні психічних захворювань і ризики завдання собі шкоди та самогубств серед ув'язнених жінок, надавати допомогу шляхом підтримки та інформування про такі випадки фахівців (правило 35). Крім того, правило 33 (3) передбачає, що «[якщо] дітям дозволено залишатися зі своїми матерями у в'язниці, працівники отримують також інформацію про процес розвитку дитини й базову підготовку з медичного догляду за дітьми, щоб у разі потреби та в надзвичайних ситуаціях вживати належних заходів». Регулярні навчальні програми для всього персоналу в'язниці мають стосуватися ґендерних аспектів і прав людини з особливим акцентом на проблемах ВІЛ, суспільного осуду та дискримінації (правило 34).			Інструменти 5, 12

ГА ООН	Резолюція № 66/128: Насильство щодо трудящих жінок-мігрантів	A/RES/66/128	19 грудня 2011 р.
АС	<i>Коротка довідка.</i> Резолюція визнає особливу вразливість жінок та їхніх дітей на всіх етапах міграційного процесу й наголошує на необхідності захисту жінок-мігрантів від насильства, дискримінації, експлуатації та жорстокого поводження (с. 3).		
АКПДН	Резолюція «настійно закликає всі держави вжити ефективних заходів для припинення довільних арештів і утримання під вартою трудящих жінок-мігрантів, а також для запобігання будь-яким формам незаконного позбавлення волі трудящих жінок-мігрантів окремими особами або групами й покарання за це» (пункт 15).	Інструменти 2, 6	
Ліга арабських держав	Урядам також пропонується «встановити заходи судової та кримінальної відповідальності для покарання осіб, винних у скоєнні насильства (та їх спільників) відносно трудящих жінок-мігрантів, і створити механізми судового захисту і здійснення правосуддя з урахуванням ґендерних аспектів, до яких потерпілі мали б легкий доступ і які дають змогу забезпечити викладення і розгляд доказів потерпілих на відповідних етапах розглядів, у тому числі інші заходи, які давали б змогу потерпілим бути присутніми, за можливості, на судових процесах, а також із метою захисту трудящих жінок-мігрантів, які стали жертвами насильства в результаті повторної віктимізації» (пункт 14).	Інструменти 4, 6, 7	
АСЕАН	Пункт 17: «Урядам слід сприяти забезпеченню узгодженості між стратегіями і програмами у сфері міграції, праці і боротьби з торгівлею людьми з урахуванням прав людини, ґендерних аспектів і підходів, орієнтованих насамперед на людину, забезпечувати захист прав людини всіх трудящих жінок-мігрантів протягом усього міграційного процесу та активізувати зусилля з метою запобігання насильству».	Інструмент 6	
РЕ	Очікується, що уряди будуть «враховувати ґендерні аспекти і підходи, орієнтовані насамперед на людину, в законодавстві, політиці і програмах у сферах міжнародної міграції... і, за необхідності, здійснять перевірку ефективності законодавства, політики і програм з метою визначення впливу вжитих заходів і виявлення досягнутих результатів стосовно трудящих жінок-мігрантів» (пункт 5).	Інструменти 6, 7	
ЕС	Урядам пропонують «розробляти і здійснювати програми професійної підготовки співробітників правоохоронних, міграційних і прикордонних органів, дипломатичних і консульських установ, прокурорів та постачальників послуг із метою їх ознайомлення з проблемою насильства відносно трудящих жінок-мігрантів і формування необхідних навичок та поглядів для забезпечення належного проведення професійних заходів з урахуванням ґендерних факторів» (пункт 16).	Інструменти 2, 4, 6, 12	

ГА ООН	Резолюція № 67/48: Жінки, роззброєння, нерозповсюдження і контроль над озброєннями	A/RES/67/48	3 грудня 2012 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція визнає «цінний внесок жінок в практичні заходи у сфері роззброєння на місцевому, національному, субрегіональному і регіональному рівнях з метою запобігання і стримування збройного насильства та збройних конфліктів і сприяння роззброєнню, нерозповсюдженню та контролю над озброєннями» (с. 1). Також наголошується на «необхідності надалі розширювати роль жінок у питаннях роззброєння, нерозповсюдження та контролю над озброєннями», особливо враховуючи, що «рівна, повна і ефективна участь як чоловіків, так і жінок є одним з істотно важливих факторів заохочення і забезпечення стійкого миру і безпеки» (с. 1).			
Резолюція закликає «держав-членів, відповідні субрегіональні і регіональні організації, ООН та спеціалізовані установи сприяти створенню рівних можливостей для забезпечення представленості жінок у всіх процесах прийняття рішень із питань роззброєння, нерозповсюдження та контролю над озброєннями, зокрема у зв'язку із запобіганням і зменшенням збройного насильства та збройних конфліктів» (пункт 1). Також державам-членам пропонують «підтримувати і розширювати ефективну участь жінок у роботі організацій, що займаються питаннями роззброєння, на місцевому, національному, субрегіональному і регіональному рівнях» (пункт 3). Резолюція також закликає всі держави надавати жінкам (зокрема завдяки докладанню зусиль з наросування потенціалу) можливості для участі в розробленні та здійсненні заходів щодо забезпечення роззброєння, нерозповсюдження та контролю над озброєннями» (пункт 4).			Інструменти 1, 3

ГА ООН	Резолюція № 67/144: Активізація зусиль щодо ліквідації всіх форм насильства стосовно жінок	A/RES/67/144	20 грудня 2012 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції підкреслюється «необхідність комплексно вирішувати проблему насильства стосовно жінок та дівчат, зокрема шляхом визнання того, що ця проблема пов'язана з іншими проблемами миру та безпеки» (с. 3). Резолюція закликає держави та міжнародне співтовариство «пріділяти особливу увагу долі жінок та дівчат, які живуть у ситуаціях збройних та інших видів конфліктів, тероризму та захоплення заручників» (пункт 12).			
У Резолюції наголошено, що «вбивство жінок та дівчат і нанесення їм каліцтв, заборонених міжнародним правом, а також злочини, пов'язані із сексуальним насильством, необхідно виключити зі сфери дії положень про амністію, що вводяться в контексті процесів, пов'язаних із врегулюванням конфлікту, і що питання про такі дії потрібно розглядати на всіх стадіях процесів, пов'язаних із врегулюванням збройного конфлікту і постконфліктним врегулюванням, забезпечуючи при цьому всебічну й ефективну участь жінок» (пункт 13).		Інструмент 4	
Резолюція настійно закликає «продовжувати розробляти національні стратегії, втілюючи їх у конкретних програмах і заходах, і більш системний, всеосяжний, багатопрофільний і послідовний підхід, спрямований на ліквідацію всіх форм насильства стосовно жінок, зокрема шляхом забезпечення ґендерної рівності, розширення прав і можливостей жінок, посилення уваги до профілактики, захисту та підзвітності в законах, стратегіях та програмах і їх здійснення, моніторингу та оцінювання, з метою забезпечення оптимального використання всіх наявних інструментів» (пункт 18). У Резолюції наголошується на необхідності «створення належних національних механізмів для моніторингу та оцінювання здійснення заходів на національному рівні, у тому числі національних планів дій, для ліквідації насильства щодо жінок, зокрема шляхом використання національних показників» (пункт 18 (h)).		Інструменти 7, 15	
«Державам слід вживати заходів для забезпечення того, щоб усі посадові особи, які відповідають за здійснення стратегій і програм, націлених на недопущення насильства щодо жінок та дівчат, захист жертв насильства і надання їм допомоги, а також на розслідування актів насильства і покарання винних у вчиненні таких актів, проходили безперервне й адекватне навчання та отримували доступ до інформації, а також були ознайомлені з особливостями і специфікою потреб жінок та дівчат, які зазнали насильства, задля того, щоб жінки і дівчата не зазнавали повторної віктимізації, домагаючись правосуддя і компенсації шкоди» (пункт 15). Крім цього, державам слід розробляти або вдосконалювати «спеціальні навчальні програми, у тому числі практичні посібники та керівництва, що стосуються методів виявлення, попередження і врегулювання випадків насильства щодо жінок та дівчат і способів неупередженого, дбайливого й ефективного надання захисту і допомоги всім зацікавленим суб'єктам, які займаються проблемою насильства щодо жінок та дівчат, його причинами і наслідками, у тому числі співробітникам поліції, суддям, медичним працівникам, співробітникам правоохоронних органів і представникам громадянського суспільства» (пункт 18 (v)).		Інструменти 2, 4, 9, 12	
ГА ООН	Резолюція № 67/145: Торгівля жінками і дівчатами	A/RES/67/145	20 грудня 2012 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції визнається важливість вивчення зв'язку між міграцією і торгівлею людьми з метою сприяння захисту жінок з числа трудящих-мігрантів від насильства, дискримінації, експлуатації та жорстокого поводження (с. 3).			
Резолюція настійно закликає уряди «вживати всіх відповідних заходів для забезпечення того, щоб жертви торгівлі не каралися за їх незаконне ввезення і безпосередньо не притягалися до відповідальності за це, а також щоб вони не страждали від повторної віктимізації в результаті вжитих державною владою заходів, і не допускати (в межах правової системи і відповідно до національної політики) переслідування жертв торгівлі людьми за їх незаконний в'їзд або проживання» (пункт 20).		Інструменти 4, 6, 7, 8	
Резолюція закликає уряди «організувати або вдосконалити професійну підготовку та підвищити ступінь поінформованості співробітників правоохоронних, судових та імміграційних органів та інших відповідних посадових осіб із питань попередження і припинення торгівлі людьми, у тому числі сексуальної експлуатації жінок та дівчат, і у зв'язку з цим забезпечити, щоб при зверненні жертв торгівлі співробітники правоохоронних органів, імміграційних служб, консульських установ, працівники соціальних служб та інші посадові особи повністю дотримувалися прав людини стосовно жертв, враховували ґендерні та вікові аспекти і дотримувалися принципів недискримінації» (пункт 28).		Інструменти 2, 4, 6, 12	
ГА ООН	Резолюція № 68/191: Вжиття заходів проти ґендерно мотивованих убивств жінок і дівчат	A/RES/68/191	18 грудня 2013 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції виражається глибоке занепокоєння «високим рівнем безкарності ґендерно мотивованих убивств жінок і дівчат, та [визнається] ключова роль системи кримінального правосуддя в попередженні та припиненні ґендерно мотивованих убивств жінок і дівчат, у тому числі у викоріненні безкарності за вчинення таких злочинів» (с. 3).			
Державам-членам пропонується «зміцнювати заходи боротьби системи кримінального правосуддя з ґендерно мотивованими вбивствами жінок і дівчат, зокрема заходи щодо зміцнення потенціалу держав-членів у сфері розслідування всіх видів таких злочинів та кримінального переслідування й покарання за них, а також у відповідних випадках відшкодування шкоди та/або надання компенсації потерпілим та їхнім родинам відповідно до національного законодавства» (пункт 6).		Інструменти 2, 4, 7	
У Резолюції пропонується також «державам-членам вирішувати наявні проблеми, пов'язані з недостатньою звітністю, шляхом покращення процесу збирання та аналізу даних, а також обміну відповідними даними згідно з національним законодавством і відповідною інформацією про ґендерно мотивовані вбивства жінок та дівчат з метою обґрунтованого розроблення, моніторингу та оцінювання законів, політики і програм» (пункт 7).		Інструмент 15	

ГА ООН	Резолюція № 69/147: Активізація зусиль з викорінення всіх форм насильства стосовно жінок і дівчат	A/RES/69/147	18 грудня 2014 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція визнає, що «насильство стосовно жінок та дівчат зберігається в усіх країнах світу як... серйозна перешкода для забезпечення ґендерної рівності, розвитку, миру і безпеки» (пункт 3).			
РПП	Наголошується, що «вбивство жінок та дівчат і нанесення їм каліцтв, заборонених міжнародним правом, і злочини, пов'язані із сексуальним насильством, необхідно виключити зі сфери дії положень про амністію, що вводяться в контексті процесів, пов'язаних із врегулюванням конфлікту, і що питання про такі дії потрібно розглядати на всіх стадіях процесів, пов'язаних із врегулюванням збройного конфлікту і постконфліктним врегулюванням, забезпечуючи при цьому всебічну й ефективну участь жінок» (пункт 14). Пункт 15 «підкреслює також, що в ситуаціях, коли йдеться про збройний конфлікт, постконфліктний період і стихійне лихо, попередженню та припиненню всіх форм насильства відносно жінок та дівчат, зокрема сексуального та ґендерного, має приділятися першочергова увага, а за фактами такого насильства слід вживати ефективних заходів, у тому числі шляхом проведення у відповідних випадках розслідувань, судового переслідування і покарання винних з метою припинення безкарності, усунення бар'єрів, що перешкоджають доступу жінок до правосуддя, створення механізмів подачі скарг, подання повідомлень і надання підтримки жертвам, послуг з реінтеграції, а також забезпечення більш активної участі жінок в місіях з вирішення конфліктів і розбудови миру, в пов'язаних із цим процесах і в прийнятті рішень в постконфліктний період».	Інструменти 1, 3, 4	
СЕДАН	Резолюція закликає держави «забезпечити, щоб тюремна система і служби пробації організовували для злочинців відповідні реабілітаційні програми для профілактики рецидивізму як частини комплексних заходів реагування на насильство відносно жінок і надання пріоритетної уваги питанням безпеки жінок та дівчат» (пункт 20 (сс)).	Інструмент 5	
РВ ООН	У Резолюції наголошується на необхідності «створення належних національних механізмів для моніторингу та оцінювання заходів на національному рівні, у тому числі національних планів дій з ліквідації насильства щодо жінок, зокрема шляхом використання національних показників» (пункт 20 (к)).	Інструменти 7, 15	
АС	«Державам слід вживати заходів, щоб всі посадові особи, які відповідають за здійснення стратегій і програм, націлених на недопущення насильства щодо жінок та дівчат, захист жертв насильства і надання їм допомоги, а також на розслідування актів насильства і покарання винних у їх вчиненні, проходили безперервне й адекватне навчання й отримували доступ до інформації, а також були ознайомлені з особливостями і специфікою потреб жінок та дівчат, які зазнали насильства, задля того, щоб вони не зазнавали повторної віктимізації, домагаючись правосуддя і компенсації шкоди, зокрема в миротворчих місіях та процесах і спеціальних політичних місіях» (пункт 17).	Інструменти 2, 3, 4, 12	

ГА ООН	Резолюція № 69/151: Подальша діяльність щодо програми Четвертої Всесвітньої конференції зі становища жінок і повного впровадження Пекінської декларації та Платформи дій і рішень Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї	A/RES/69/151	18 грудня 2014 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція ще раз підкреслює, «що увага до ґендерної проблематики є всесвітньо визнаною стратегією сприяння розширенню прав і можливостей жінок і забезпечення рівності між чоловіками і жінками за допомогою трансформації структур нерівності» (с. 2).			
Літа арабських держав	Резолюцією «знову підтверджується прихильність активному сприянню уваги до ґендерної проблематики під час розроблення, здійснення стратегій і програм у всіх політичних, економічних і суспільних сферах» (с. 2).	Інструменти 1, 8	
АСЕАН	У Резолюції «знову підтверджується прихильність активному сприянню уваги до ґендерної проблематики під час... контролю й оцінювання стратегій і програм у всіх політичних, економічних і суспільних сферах» (с. 2).	Інструменти 11, 15	

ГА ООН	Резолюція № 69/194: Типові стратегії і практичні заходи ООН з викорінення насильства щодо дітей у межах попередження злочинності та кримінального правосуддя	A/RES/69/194 (annex)	18 грудня 2014 р.
--------	--	----------------------	-------------------

Коротка довідка. Типові стратегії та практичні заходи ООН сприяють реалізації державами-членами інтегрованих стратегій запобігання насильству та захисту дітей. У них підкреслюється, що заходи держав-членів для попередження та припинення всіх форм насильства щодо дітей, які вступають в контакт із системою правосуддя як потерпілі, свідки, можливі або фактичні правопорушники, мають поважати їх права, гідність і потреби.

Керівним принципом документа є розроблення й здійснення всіх стратегій і заходів, спрямованих на попередження і припинення насильства щодо дітей (особливо ґендерного насильства) з урахуванням соціально-статевої специфіки (пункт 7 (е)).

Державам-членам слід переглянути й оновити кримінальне законодавство для забезпечення криміналізації ґендерного насильства проти дітей та, зокрема, ґендерно мотивованого вбивства дівчат (пункт 11 (і)).

Попередження віктимізації дітей усіма доступними засобами має бути визнане одним із пріоритетних завдань. Отже, держави-члени мають вжити заходів щодо попередження насильства в сім'ї та громаді, у тому числі ґендерного насильства (пункт 13 (b)).

Для створення ефективних механізмів виявлення та звітування про насильство над дітьми держави-члени мають забезпечити «закріплення в законах надійних підходів і процедур, що враховують інтереси дитини та її стать, а також механізмів подачі та розгляду скарг, звітності та консулювання» (пункт 19 (d)).

Для забезпечення в державах-членах ефективного захисту дітей – жертв насильства через процес кримінального судочинства рекомендується «фахівцям у сфері кримінального правосуддя та іншим відповідним фахівцям, які опікуються справами дітей, що стали жертвами насильства, приділяти особливу увагу підходам, що враховують інтереси дитини та її стать» (пункт 20 (d)).

Для забезпечення ефективного розслідування та кримінального переслідування випадків насильства щодо дітей державам-членам рекомендується застосовувати і впроваджувати практику розслідувань з урахуванням інтересів дитини та її статі (пункт 22 (g)).

Для поглиблення обізнаності та навчання фахівців у сфері кримінального правосуддя державам-членам рекомендується: «розробити і впровадити для фахівців у сфері кримінального правосуддя обов'язкові навчальні програми із врахування міжкультурних і ґендерних аспектів та інтересів дитини, які стосуються неприпустимості будь-яких форм насильства щодо дітей, його шкідливого впливу і наслідків для всіх, хто стикається з таким насильством» (пункт 28 (е)). Більше того, в межах ініціатив з нарощування потенціалу фахівців кримінального судочинства, спрямованих на поглиблення їхніх знань, рекомендується, щоб «усі співробітники поліції, прокуратури, судді та інші фахівці у сфері кримінального правосуддя регулярно проходили організовану підготовку з ґендерної та дитячої проблематики» (пункт 28 (g)).

Інструменти 2, 4, 7, 12

Державам-членам слід брати до уваги особливі потреби дівчат та їхню вразливість до ґендерного насильства. Визнається, що затримання дітей саме по собі може сприяти різним формам насильства щодо них, тому держави-члени мають забезпечити в усіх місцях позбавлення волі утримання дітей окремо від дорослих, а дівчат – окремо від хлопців (пункт 38 (с)). Також слід забезпечити лікування та надання підтримки «дітям в ув'язненні з особливими потребами, зокрема вагітним дівчатам, породіллям та/або таким, хто виховує дітей в ув'язненні» (пункт 38 (f)). Держави-члени мають забезпечити «шанобливе ставлення до дівчат і захист їхньої гідності під час особистих обшуків, які мають проводитись тільки жіночим персоналом, який пройшов належну підготовку щодо відповідних методів проведення обшуків» (пункт 41 (с)). Також «замість обшуків із повним роздяганням та інвазійних особистих обшуків проводити альтернативні методи огляду, такі як сканування, для уникнення травмуючого психологічного і можливого фізичного впливу» (пункт 41 (d)). Також наголошено на необхідності прийняття й дотримання чіткої політики і правил щодо поведінки персоналу, спрямованих на забезпечення максимального захисту дівчат, позбавлених волі, від будь-якого насильства, образ та домагань на сексуальній основі у фізичній або словесній формі (пункт 41 (е)).

Інструмент 5

ГА ООН	Резолюція № 70/1: Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року	A/RES/70/1	25 вересня 2015 р.
--------	--	------------	-----------------------

Коротка довідка. Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року спрямований на «реалізацію прав людини для всіх, досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок і дівчат» (пreamбула).

Ціль 5, яка має заголовок «*Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат*», передбачає ліквідацію всіх форм дискримінації щодо всіх жінок та дівчат (5.1); викорінення всіх форм насильства щодо всіх жінок і дівчат (5.2); ліквідацію всіх шкідливих видів практики (5.3); забезпечення всебічної та ефективної участі жінок і рівних можливостей для лідерства жінок на всіх рівнях прийняття рішень у політичному, економічному і суспільному житті (5.4); прийняття та вдосконалення обґрунтованих стратегій та обов'язкових для дотримання законів із метою заохочення гендерної рівності та розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат на всіх рівнях (5.5).

Ціль 16 «*Сприяння розбудові миролюбного і відкритого суспільства заради сталого розвитку, забезпечення для всіх доступу до правосуддя і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях*», крім іншого, передбачає забезпечення рівного доступу до правосуддя для всіх (16.3); забезпечення відповідального прийняття рішень репрезентативними органами на всіх рівнях за участі всіх прошарків суспільства (16.7); заохочення та впровадження в життя недискримінаційних законів та політики в інтересах сталого розвитку (16. b).

Резолюція уточнює, що «всі форми дискримінації та насильства щодо жінок і дівчат будуть ліквідовані, зокрема й за участі чоловіків та хлопців...» завдяки систематичному врахуванню гендерних аспектів (пункт 20).

Усі інструменти

ГА ООН	Резолюція № 70/175: Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй щодо поводження з ув'язненими (Правила Нельсона Мандели)	A/RES/70/175	17 грудня 2015 р.
--------	---	--------------	-------------------

Коротка довідка. Резолюція замінює попередню резолюцію Генеральної Асамблеї ООН під назвою «Мінімальні стандартні правила щодо поводження з ув'язненими» від 1955 року, яка встановила загальновизнані мінімальні стандарти утримання в'язнів. Беручи до уваги постійний розвиток міжнародного права стосовно поводження з ув'язненими, ООН переглянула колишні стандарти.

«Мінімальні стандартні правила щодо поводження з ув'язненими» застосовуються до всіх ув'язнених без дискримінації, але містять низку положень, що безпосередньо стосуються ув'язнених жінок та їхніх дітей. Згідно з Правилами, чоловіків і жінок слід, за можливості, утримувати в різних установах; якщо ж чоловіки та жінки утримуються в одному і тому ж закладі, то жінок слід розміщувати окремо (правило 11). В жіночих тюремних установах мають бути оснащені приміщення для лікування й догляду за вагітними жінками і породіллями (правило 28). Турботу про жінок, які перебувають в ув'язненні, і нагляд за ними, слід покласти тільки на співробітників жіночої статі (правило 81 (3)). У тюремних установах, де утримуються як чоловіки, так і жінки, жіноче відділення має перебувати в підпорядкуванні відповідального співробітника жіночої статі, жоден співробітник чоловічої статі не повинен допускатися в жіноче відділення, якщо тільки його не супроводжує співробітник жіночої статі (правило 81 (1) (2)).

Інструмент 5

ГА ООН	Резолюція № 70/176: Вжиття заходів проти гендерно мотивованих убивств жінок і дівчат	A/RES/70/176	17 грудня 2015 р.
--------	--	--------------	-------------------

Коротка довідка. Резолюція привертає увагу до «високого ступеня безкарності винних у гендерно вмотивованих убивствах жінок та дівчат, й тієї обставини, що насильство стосовно жінок та дівчат належить до категорії найменш переслідуваних і караних злочинів у світі» (с. 2).

Резолюція «настійно закликає держави-члени вживати комплексних заходів реагування на насильство відносно жінок, щоб зменшити ризик гендерно мотивованих убивств за допомогою завчасного втручання й оцінювання ризиків, проявляти належну пильність з метою попередження й розслідування гендерно мотивованих убивств жінок і дівчат, кримінального переслідування та покарання за них, забезпечити жінкам рівний захист закону та рівний доступ до правосуддя, розглянути можливість застосування комплексного, міждисциплінарного підходу з урахуванням гендерних аспектів у межах роботи з попередження та розслідування гендерно мотивованих убивств жінок і дівчат, кримінального переслідування і покарання за їх вчинення з метою мінімізації ризику їх повторної віктимізації в системі кримінального правосуддя, а також створити відповідні механізми й зміцнити потенціал у сфері судової експертизи для ідентифікації людських останків і зниклих безвісти» (пункт 7). У пункті 8 Резолюція рекомендує «державам-членам запровадити кримінальну відповідальність і здійснювати кримінальне переслідування й покарання за зґвалтування та інші форми сексуального та гендерного насильства відносно жінок та дівчат у будь-яких ситуаціях, зокрема в умовах конфліктів, беручи до уваги відповідні міжнародні стандарти, і настійно закликає відповідні зацікавлені сторони в належних випадках підтримувати створення й нарощування потенціалу національних установ, зокрема правоохоронної і судової системи... а також місцевих об'єднань громадянського суспільства для надання на стійкій основі допомоги та доступу до правосуддя жінкам і дівчатам, які постраждали від гендерного насильства».

Інструменти 2, 4, 7, 9

ГА ООН	Резолюція № 71/167: Торгівля жінками та дівчатами	A/RES/71/167	19 грудня 2016 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція визнає, що «деякі заходи боротьби з торгівлею людьми вживаються без урахування гендерних і вікових аспектів, необхідних для диференціації та усунення небезпек для жінок і дівчат, яким особливо загрожує ризик... експлуатації з боку торговців людьми, що вказує на необхідність враховувати гендерно-вікову складову в усій діяльності з протидії торгівлі людьми» (с. 4).			
Урядам необхідно «вжити заходів для врахування особливого становища жінок та дівчат, які стали жертвами торгівлі, в кримінально-процесуальних нормах і програмах захисту свідків, а також для їх забезпечення в разі необхідності підтримкою й допомогою для безбоязного звернення зі скаргами в поліцію або інші органи зі збереженням таємниці їх особистого життя та конфіденційності, а також можливості прибути в органи системи кримінального правосуддя тоді, коли це буде їм потрібно, і забезпечити, щоб протягом цього часу вони могли звертатися за захистом, який враховує гендерні та вікові аспекти, і, в разі необхідності... правової допомоги, включаючи можливість отримати компенсацію за завдані збитки» (пункт 40).			Інструменти 2, 4, 6
Резолюція закликає уряди «організувати або вдосконалити професійну підготовку та підвищити ступінь поінформованості співробітників правоохоронних, судових та імміграційних органів та інших відповідних посадових осіб з питань попередження і припинення торгівлі людьми, у тому числі сексуальної експлуатації жінок та дівчат, і... забезпечити, щоб у разі звернення жертви торгівлі співробітники правоохоронних органів, імміграційних служб, консульських установ, працівники соціальних служб та інші посадові особи повністю дотримувалися прав людини стосовно жертви, враховували гендерні та вікові аспекти і дотримувалися принципів недискримінації» (пункт 38). Також Резолюція закликає уряди, відповідні міжурядові органи і міжнародні організації «забезпечити, щоб військовий, миротворчий і гуманітарний контингент, що розміщується в умовах конфліктних, постконфліктних та інших надзвичайних ситуацій, проходив інструктаж з питань поведінки, яка не повинна сприяти і заохочувати торгівлю жінками і дівчатами або їх використання, зокрема для цілей сексуальної експлуатації, а також підвищувати поінформованість такого персоналу про потенційну небезпеку для осіб, які постраждали в результаті конфлікту та інших надзвичайних ситуацій, зокрема стихійних лих, стати жертвою торгівлі» (пункт 47).			Інструменти 2, 3, 4, 6, 12

ГА ООН	Резолюція № 71/170: Активізація зусиль з метою запобігання та викорінення всіх форм насильства щодо жінок і дівчат: побутове насильство	A/RES/71/170	19 грудня 2016 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції визначено, «що насильство щодо жінок та дівчат, у тому числі побутове насильство, бере початок з історично сформованого й структурно нерівного статусного становища чоловіків і жінок, яке серйозно порушує та обмежує або зводить нанівець реалізацію жінками і дівчатами всіх прав людини й основних свобод» (с. 3). Також наголошується, що «насильство з боку інтимного партнера залишається найбільш поширеною і найменш помітною формою насильства, від якого страждають жінки всіх верств суспільства в усьому світі» (с. 4). Також у Резолюції виражається глибоке занепокоєння «високим ступенем безкарності гендерно мотивованих убивств жінок та дівчат, які в деяких регіонах отримали назву «феміцид», і визнається ключова роль системи кримінального правосуддя в попередженні та припиненні гендерно мотивованих убивств жінок та дівчат, у тому числі викоріненні безкарності за вчинення таких злочинів» (с. 5).			
У Резолюції підкреслюється, що «в ситуаціях, коли йдеться про збройний конфлікт, постконфліктний період і стихійне лихо, першочергова увага має приділятися попередженню та припиненню всіх форм насильства щодо жінок та дівчат, зокрема сексуального та гендерного насильства, а за фактами такого насильства мають вживатися ефективні заходи, у тому числі проведення розслідувань, судове переслідування й покарання винних із метою припинення безкарності та усунення бар'єрів, що перешкоджають доступу жінок до правосуддя, створення механізмів подачі скарг, подання повідомлень і надання підтримки жертвам» (пункт 9).			Інструменти 1, 2, 3, 4
Резолюція також «настійно закликає держави вживати ефективних заходів для захисту жертв усіх форм насильства, у тому числі побутового насильства, для чого, зокрема, встановити та/або вдосконалити протоколи й процедури, що визначають порядок дій поліції... щоб забезпечити вжиття всіх належних заходів для захисту жертв побутового насильства, виявлення актів насильства й попередження нових актів насильства і психологічної шкоди з урахуванням необхідності забезпечення й збереження недоторканності приватного життя та конфіденційності інформації про потерпілих» (пункт 16 (d)).			Інструмент 2
Резолюція закликає держави «невідкладно вживати ефективних заходів для запобігання та викорінення побутового насильства, для чого, зокрема, вживати відповідних заходів, щоб усі посадові особи, які відповідають за виконання стратегій і програм, спрямованих на попередження насильства щодо жінок і дівчат, у тому числі побутового насильства, захист жертв і надання їм допомоги, а також за розслідування актів насильства й покарання винних, постійно проходили належну підготовку з вивчення гендерних і культурних аспектів для підвищення їх обізнаності про гендерні потреби й першопричини побутового насильства та його коротко- і довгострокові наслідки» (пункт 14 (d)).			Інструменти 2, 4, 12

ГА ООН	Резолюція № 71/278: Діяльність ООН з боротьби із сексуальною експлуатацією та насильством	A/RES/71/278	10 березня 2017 р.
Коротка довідка. У Резолюції «рішуче засуджується та висловлюється глибоке занепокоєння з приводу сексуальної експлуатації та сексуального насильства з боку персоналу ООН у масштабах всієї системи, а також з боку осіб, які не є співробітниками ООН, але які діють на підставі мандата Ради Безпеки, і підкреслюється зобов'язання держав-членів зміцнювати заходи з протидії сексуальній експлуатації та насильству» (с. 1).			
У Резолюції підкреслюється, що «держави повинні своєчасно і належним чином притягувати до відповідальності осіб, винних у сексуальній експлуатації та сексуальному насильстві, і що профілактичні заходи й підзвітність є вкрай важливими для засвідчення спільної відданості самої Організації Об'єднаних Націй та її держав-членів політиці абсолютної нетерпимості та для підтримки довіри міжнародної спільноти й забезпечення правосуддя для жертв» (пункт 3). Також наголошується, що «держави, які надають військовий та поліцейський контингент, несуть відповідальність за проведення розслідувань і притягнення свого персоналу до відповідальності за акти сексуальної експлуатації та насильства відповідно до внутрішнього законодавства» (пункт 11).			Інструменти 1, 2, 3
ГА ООН	Резолюція № 72/162: Імплементация Конвенції про права осіб з інвалідністю та Факультативного протоколу до неї: становище жінок і дівчат з інвалідністю	A/RES/72/162	19 грудня 2017 р.
Держави мають забезпечувати доступ до механізмів здійснення правосуддя, притягнення до відповідальності й засобів правового захисту з метою ефективного дотримання та забезпечення виконання законів, спрямованих на запобігання та ліквідацію дискримінації і насильства відносно жінок і дівчат з інвалідністю (пункт 14 (b)).			Інструменти 2, 4
ГА ООН	Резолюція № 72/154: Дівчата	A/RES/72/154	19 грудня 2017 р.
Настійно вимагається докласти зусиль, зокрема у сфері законодавства, щодо реалізації прав дівчат, у тому числі доступу до правосуддя, а також боротьби з безкарністю за сексуальне насильство щодо дівчат.			Інструменти 2, 4, 7
Підкреслюється наявність актів, пов'язаних із сексуальною експлуатацією, насиллям і торгівлею жінками та дітьми, зокрема вчинених військовим і поліцейським миротворчим контингентом.			Інструменти 2, 3
ГА ООН	Резолюція № 73/146: Торговля жінками та дівчатами	A/RES/73/146	17 грудня 2018 р.
Підкреслюється застосування торговцями людьми таких нових методів вербування, як неправомірне використання Інтернету, а також заохочується професійна підготовка співробітників правоохоронних, судових та імміграційних органів (пункти 24, 39). Урядам рекомендується запобігати, припиняти та викорінювати торгівлю людьми в контексті міжнародної міграції, забезпечувати узгодженість законодавчих актів і заходів реагування, які стосуються сфер міграції, зайнятості та боротьби з торгівлею людьми (пункти 33, 44).			Інструменти 2, 4, 6, 7, 12
Резолюція закликає уряди забезпечити проходження військовим та миротворчим контингентом інструктажу з питань запобігання поведінці, яка сприяє, спонукає або використовує торгівлю жінками та дівчатами (пункт 49).			Інструменти 2, 3, 12
ГА ООН	Резолюція № 73/148: Активізація зусиль з метою запобігання та викорінювання всіх форм насильства щодо жінок і дівчат: сексуальні домагання	A/RES/73/148	17 грудня 2018 р.
Резолюція закликає держави боротися з дискримінацією, обумовленою множинними та перехресними факторами (пункт 5), та враховувати структурні й глибинні причини й фактори ризику (пункт 8).			Інструмент 1
Національним законодавчим органам і політичним партіям рекомендується прийняти кодекси поведінки та затвердити механізми звітності щодо сексуальних домагань, залякування й будь-яких інших форм насильства щодо жінок, які займаються політикою (пункт 7).			Інструмент 7
Резолюція настійно закликає держави вживати дієвих заходів із метою попередження й викорінювання сексуальних домагань, проявляючи належну обачність за допомогою прийняття захисних і превентивних заходів, забезпечення належних механізмів подачі скарг і процедур звітності, а також відповідальності... зокрема, шляхом належної підготовки поліції та судових органів (пункт 8 (е)); забезпечити правовий захист для надання підтримки і допомоги жертвам насильства (пункт 9).			Інструменти 2, 4, 7
Рекомендації щодо збирання даних (пункт 15).			Інструмент 15

ГА ООН	Резолюція № 74/127: Насильство щодо трудящих жінок-мігрантів	A/RES/74/127	18 грудня 2019 р.
	Резолюція закликає до розроблення й введення в дію законодавства та стратегій відповідно до міжнародно-правових зобов'язань та обов'язків з метою недопущення й припинення ґендерно мотивованих убивств жінок і дівчат, беручи при цьому до уваги особливі труднощі, з якими стикаються трудящі жінки-мігранти при отриманні доступу до правосуддя (пункт 12), забезпечення наявності законодавчих положень та судових процедур для надання трудящим жінкам-мігрантам доступу до правосуддя (пункт 33), запровадження заходів судової та кримінальної відповідальності для покарання осіб, винних у скоєнні насильства щодо трудящих жінок-мігрантів, та їх спільників і створення механізмів судового захисту, які враховують ґендерні аспекти (пункт 34).		Інструменти 4, 7
	Також настійно закликає забезпечити «полегшення ефективного доступу до правосуддя й вжиття ефективних заходів у сферах підтримання правопорядку, судового переслідування, попередження, нарощування потенціалу, а також захисту жертв і надання їм підтримки» (пункт 14).		Інструменти 2, 4
	Настійно закликає вжити ефективних заходів для припинення довільних арештів і утримання під вартою трудящих жінок-мігрантів і вжити заходів для запобігання будь-яким формам незаконного позбавлення волі трудящих жінок-мігрантів окремими особами або групами та покарання за це» (пункт 35).		Інструменти 2, 5
	Заохочується проведення тренінгів для працівників правоохоронних, імміграційних та прикордонних служб, судових органів, прокурорів щодо навичок ставлення до жінок-мігрантів, щоб забезпечити належне, професійне втручання, з урахуванням ґендерних аспектів, зокрема, для осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі.		Інструменти 2, 4, 5, 6, 12

Рада ООН з прав людини (РПЛ)

РПЛ	Резолюція щодо торгівлі людьми, особливо жінками та дітьми: регіональне та субрегіональне співробітництво в просуванні заснованого на правах людини підходу до боротьби з торгівлею людьми	A/HRC/14. L. 4	11 червня 2010 р.
	РПЛ наголошує на тому, що політику та програми запобігання, реабілітації, повернення та реінтеграції осіб слід розробляти, зокрема, із застосуванням ґендерного підходу. Рада закликає уряди «сприяти реагуванню з урахуванням потреб жінок, дітей та чоловіків як жертв...» (пункт 7 (с)).		Інструмент 6
РПЛ	Активізація зусиль з метою викорінення всіх форм насильства над жінками: забезпечення належної уваги	A/HRC/14/L.9/Rev.1	15 червня 2010 р.
	РПЛ також «...закликає держави створювати ґендерно спрямовані програми підготовки та навчання і вживати інших відповідних заходів до власних збройних сил, цивільної поліції, миротворчих підрозділів і гуманітарного контингенту, у тому числі інструкції щодо їх відповідальності перед цивільним населенням, особливо перед жінками й дітьми, а також передбачити механізми забезпечення належних гарантій для запобігання насильству проти жінок і повної відповідальності у випадках порушень з боку персоналу» (пункт 18).		Інструменти 2, 3, 12

РПЛ	Резолюція 17/11: Активізація зусиль із метою викорінення всіх форм насильства над жінками: забезпечення належної уваги захисту	A/HRC/RES/17/11	17 червня 2011 р.
-----	--	-----------------	-------------------

Коротка довідка. У Резолюції «...відзначається, що жінки повинні мати можливість захищати себе від насильства, і у зв'язку з цим наголошується на необхідності вжиття заходів у правовій та політичній сферах, які сприяють повній реалізації прав людини стосовно жінок і дівчат шляхом викорінення дискримінації, сприяння гендерній рівності, розширенню прав і можливостей жінок і заохочення їх повної автономії» (пункт 4).

У пункті 5 РПЛ закликає держави:

«е) розробляти і, за необхідності, зміцнювати системи поліцейського контролю й судові процедури для надання належного захисту жінкам, які зазнали насильства, зокрема, шляхом забезпечення сприятливого середовища, яке дає змогу жінкам і дівчатам повідомляти про вчинені проти них акти насильства, проведення своєчасних і ретельних розслідувань всіх тверджень про застосування насильства, організації ефективного збирання й опрацювання доказів (особливо судово-медичних), що враховують інтереси жертви, надання ефективного захисту жертвам та їхнім родинам від актів помсти, забезпечуючи повагу приватного життя, гідності й автономності жертв, а також вжиття таких заходів захисту жертв, як тимчасові судові заборони й накази про висилку, а також належні процедури захисту свідків;

ф) приділяти першочергову увагу усуненню гендерної упередженості зі сфери здійснення правосуддя й підвищенню здатності співробітників правоохоронних органів належним чином реагувати на випадки насильства щодо жінок, зокрема, у відповідних випадках шляхом забезпечення систематичної підготовки з урахуванням гендерних аспектів для підвищення обізнаності співробітників поліції і сил безпеки, прокурорів, суддів і адвокатів, врахування гендерних аспектів в ініціативах щодо реформування сектору безпеки, розроблення порядку дій і керівних принципів, а також зміцнення або запровадження належних заходів відповідальності для суддів;

г) заохочувати усунення всіх перешкод для доступу жінок до правосуддя і забезпечення доступу до ефективної правової допомоги для всіх жінок, які стали жертвами насильства, для того, щоб вони могли приймати усвідомлені рішення, що стосуються, зокрема, процесуальних дій і питань, пов'язаних із сімейним правом, а також забезпечувати доступ жертв до справедливих та ефективних засобів правового захисту для відшкодування заподіяної їм шкоди;

і) сприяти збільшенню кількості жінок-адвокатів, суддів, прокурорів і співробітників правоохоронних органів, якщо жінки недостатньо представлені серед цих професійних груп, і вживати заходів щодо усунення будь-яких перешкод, які можуть заважати жінкам приходити в ці професії, зокрема шляхом використання належних стимулів як важливих кроків у напрямі підвищення рівня обізнаності жінок про їхні права та здатності судових працівників і співробітників правоохоронних органів краще реагувати на особливі диференційовані потреби жінок і дівчат, що зазнають вибіркової, комбінованої та структурної дискримінації;

л) встановити багатопрофільний узгоджений порядок реагування на сексуальне насильство, який не допускає повторної віктимізації жінок і передбачає залучення спеціально підготовлених поліцейських, прокурорів, суддів, судово-медичних експертів, служб допомоги потерпілим і, за необхідності, використання спеціальних заходів, що полегшують дачу свідчень, та інших засобів, які сприяють благополуччю потерпілих, забезпеченню їх всебічної участі та підвищенню ймовірності успішного затримання, судового переслідування та засудження винних».

Резолюція закликає держави «здійснювати моніторинг ефективності законів, стратегій, програм та заходів, спрямованих на захист жінок і дівчат, жертв будь-яких форм насильства, у тому числі моніторинг дій державних установ у зв'язку з розслідуванням і переслідуванням випадків насильства, засудженням винних і призначенням покарань» (пункт 5 (р)).

Інструменти 1, 2, 4, 12

Інструмент 15

РПЛ	Резолюція 17/19: Права людини, сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність	A/HRC/RES/17/19	14 липня 2011 р.
-----	---	-----------------	------------------

РПЛ висловлює глибоке занепокоєння актами насильства та дискримінації в усіх регіонах світу, вчиненими проти людей через їх сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність. РПЛ «просить... провести дослідження... щоб документально підтвердити наявність дискримінаційних законів і практик та актів насильства відносно осіб з причини їх сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності» та «визначити можливі шляхи використання міжнародного права у сфері прав людини з метою покінчити з насильством і пов'язаними з ним порушеннями прав людини через сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність».

Інструмент 1

РПЛ	Резолюція № 20/12: Активізація зусиль із метою викорінення всіх форм насильства щодо жінок: засоби правового захисту жінок, які зазнали насильства	A/HRC/RES/20/12	5 липня 2012 р.
-----	--	-----------------	-----------------

Коротка довідка. Резолюція стосується надання засобів правового захисту жінкам, які зазнали насильства. У ній підкреслюється, що «жінкам, які зазнали насильства, слід забезпечити доступ до механізмів здійснення правосуддя і, відповідно до національного законодавства, до справедливих і ефективних засобів правового захисту у зв'язку із заподіяною їм шкодою, а також надавати інформацію про їхні права щодо відшкодування через такі механізми» (с. 2). Далі визначено, що «ефективні засоби правового захисту для жінок і дівчат мають призводити до перетворень шляхом усунення першопричин насильства стосовно них» (с. 2).

РПЛ також «настійно закликає держави забезпечити, щоб юридичні, адміністративні, політичні або інші засоби правового захисту для жінок та дівчат, які зазнали насильства, були відкриті, доступні та прийнятні, враховували вікові й гендерні особливості та належним чином задовольняли потреби жертв, зокрема, будучи спрямованими на захист конфіденційності, попередження суспільного осуду, повторної віктимізації або заподіяння подальшої шкоди жертвам, надання жінкам, які зазнали насильства, достатнього часу для звернення за відшкодуванням, встановлення розумних критеріїв надання доказів, надання необхідних перекладацьких послуг і спрощення процедур» (пункт 4). Країнам також слід «приділяти першочергову увагу усуненню гендерної упередженості зі сфери здійснення правосуддя і... належним чином реагувати на випадки насильства щодо жінок, зокрема, шляхом забезпечення систематичної підготовки з гендерних аспектів для підвищення обізнаності співробітників поліції і сил безпеки, прокурорів, суддів і адвокатів, врахування гендерних аспектів в ініціативах з реформування сектору безпеки, розроблення порядку дій і керівних принципів, а також зміцнення або введення належних заходів відповідальності для суддів» (пункт 5).

Інструменти 1, 2, 4, 7, 12

РПЛ	Резолюція 23/25: Активізація зусиль із метою викорінення всіх форм насильства щодо жінок: попередження й припинення зґвалтувань та інших форм сексуального насильства	A /RES/23/25	14 червня 2013 р.
-----	---	--------------	-------------------

Коротка довідка. Резолюція визнає «важливість проведення правоохоронними органами належних розслідувань та судових розглядів зґвалтувань та інших форм сексуального насильства, скоєного на будь-яких підставах відносно жінок і дівчат, визнаючи, що неприйнятність до відповідальності неприпустимо посилює в суспільстві потурання й терпиме ставлення до таких злочинів» (с. 2).

Державам слід «активізувати заходи щодо захисту жінок і дівчат від усіх форм насильства, у тому числі сексуального насильства, шляхом вирішення питань їх охорони та безпеки, зокрема, шляхом підвищення рівня обізнаності, розширення участі місцевих громад, прийняття законодавства про попередження злочинності...» (пункт 5).

Інструменти 7, 9

РПЛ «настійно закликає держави вжити дієвих заходів для боротьби зі шкідливими соціальними установками, звичаями, традиціями, стереотипами й нерівним співвідношенням владних повноважень, які підживлюють і закріплюють практику зґвалтувань та інші форми сексуального насильства, що передбачають, зокрема: оцінювання ефективності стратегій і програм щодо попередження сексуального насильства, зокрема, шляхом проведення регулярного оцінювання та моніторингу, а також збирання й поширення даних за ознакою статі...» (пункт 4 (d)).

Інструменти 12, 15

РПЛ	Резолюція 26/15: Активізація зусиль з метою викорінення всіх форм насильства щодо жінок: насильство щодо жінок як перешкода для розширення політичних та економічних прав і можливостей жінок	A /RES/26/15	26 червня 2014 р.
-----	---	--------------	-------------------

Коротка довідка. У Резолюції «підкреслюється згубний вплив сексуального насильства під час збройного конфлікту на участь жінок у вирішенні конфлікту, перехідного постконфліктного періоду, процесах відновлення й розбудови миру» (пункт 4).

РПЛ настійно закликає «держави та всі верстви суспільства, зокрема органи державного управління всіх рівнів, організації громадянського суспільства, приватний сектор і засоби масової інформації, а також лідерів громад і релігійних лідерів, вживати дієвих заходів для боротьби зі шкідливими поглядами, звичаями, практикою, стереотипами й нерівним співвідношенням владних повноважень, які підживлюють і закріплюють насильство щодо жінок і дівчат, зокрема, шляхом розроблення, впровадження та оцінювання національних заходів політики, програм і стратегій, спрямованих на зміну соціальних норм, що потурають насильству щодо жінок і дівчат, а також протидіяти підходам, за яких жінкам і дівчатам відводиться підлегле відносно чоловіків і хлопчиків становище або стереотипні ролі, що ведуть до збереження практики, пов'язаної з насильством або примусом» (пункт 2).

Інструменти 1, 8, 9

РПЛ	Резолюція 29/14: Активізація зусиль із метою викорінення всіх форм насильства щодо жінок: викорінення побутового насильства	A/HRC/RES/29/14	2 липня 2015 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції підкреслюється, що «побутове насильство, зокрема насильство з боку інтимного партнера, залишається найбільш поширеною формою насильства, від якого страждають жінки усіх верств суспільства в усьому світі, і таке насильство є порушенням, нехтуванням або обмеженням прав людини [жінок]; [що є] проблемою суспільних відносин і проявом нерівного «співвідношення сил» і нерозривно пов'язане з ґендерними стереотипами, які становлять основу такого насильства й підтримують його» (с. 2).			
Резолюція закликає держави «вживати ефективних заходів реагування на побутове насильство, зокрема: активізувати зусилля з розроблення, аналізу та вдосконалення інклюзивних стратегій, зокрема, шляхом виділення достатніх ресурсів на цілі усунення структурних та глибинних причин домашнього насильства щодо жінок і дівчат; подолання ґендерних стереотипів... затвердження принципу абсолютної нетерпимості до такого насильства; недопущення суспільного осуду жертв насильства й створення тим самим умов для того, щоб жінки й дівчата не боялися повідомляти про випадки насильства й користуватися пропонованими послугами, зокрема, брали участь у програмах захисту й допомоги» (пункт 8 (с)).			Інструменти 1, 8, 9
Резолюція також закликає держави «вживати ефективних заходів реагування на побутове насильство, зокрема: організовувати навчання відповідних державних посадових осіб... з метою забезпечення їх обізнаності про характер, поширеність, глибинні причини, короткострокові та довгострокові наслідки побутового насильства, а також їхньої здатності швидко й чутливо реагувати на такі випадки» (пункт 9 (f)).			Інструменти 2, 4, 12

РПЛ	Резолюція 32/2: Захист від насильства і дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності	A/HRC/RES/32/2	30 червня 2016 р.	
РПЛ висловлює глибоке занепокоєння з приводу актів насильства й дискримінації в усіх регіонах світу, скоєних щодо осіб через їх сексуальну орієнтацію чи ґендерну ідентичність (стаття 2), та запроваджує посаду Незалежного експерта із захисту від насильства й дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності на трирічний термін (стаття 3).				Інструмент 1

РПЛ	Резолюція 32/19: Активізація зусиль з ліквідації насильства щодо жінок: попередження насильства та реагування на насильство щодо жінок і дівчат, у тому числі жінок і дівчат із корінних народів	A/HRC/RES/32/19	1 липня 2016 р.
РПЛ закликає «держави вжити ефективних заходів щодо попередження насильства щодо жінок та дівчат, у тому числі жінок і дівчат із корінних народів, шляхом підвищення здатності співробітників правоохоронних органів належним чином реагувати на всі форми насильства щодо жінок і дівчат, у тому числі жінок і дівчат із корінних народів; шляхом забезпечення систематичної підготовки з вивчення ґендерних аспектів для підвищення рівня обізнаності співробітників поліції і сил безпеки... врахування ґендерних аспектів в ініціативах щодо реформування сектору безпеки, розроблення приписів і керівних принципів...» (пункт 7 (d)).			Інструменти 1, 2, 12
РПЛ закликає «держави вжити ефективних заходів щодо попередження насильства щодо жінок і дівчат, у тому числі жінок і дівчат із корінних народів, шляхом усунення дискримінації за ознакою статі та інших форм дискримінації зі сфери здійснення правосуддя й підвищення здатності співробітників правоохоронних органів належним чином реагувати на всі форми насильства відносно жінок і дівчат, у тому числі жінок і дівчат із корінних народів, шляхом забезпечення систематичної підготовки з вивчення ґендерних аспектів для підвищення рівня обізнаності... прокурорів, суддів і адвокатів... а також зміцнення або запровадження належних заходів відповідальності для суддів» (пункт 7 (d)).			Інструменти 1, 2, 4, 12
Резолюція рекомендує державам «вжити ефективних заходів щодо попередження насильства щодо жінок і дівчат, у тому числі жінок і дівчат з числа корінних народів, шляхом: вимірювання ефективності стратегій і програм з питань попередження насильства щодо жінок і дівчат, зокрема, завдяки проведенню регулярного оцінювання та моніторингу, а також забезпечення того, щоб вони не створювали для жінок та дівчат з числа корінних народів будь-якого додаткового ризику» (пункт 7 (f)).			Інструменти 11, 15
РПЛ закликає «держави вжити ефективних заходів щодо реагування на насильство щодо жінок і дівчат, у тому числі жінок і дівчат із корінних народів, шляхом: прийняття й фінансування політичних реформ і програм та надання підтримки здійсненню освітніх заходів, спрямованих на підвищення інформованості, підготовку й перепідготовку державних посадових осіб і фахівців, у тому числі представників судової влади, співробітників поліції і військовослужбовців, а також осіб, які працюють у сферах... правосуддя, оборони та імміграційного контролю» (пункт 14 (b)).			Інструменти 2, 3, 4, 6, 7, 12

РПЛ	Резолюція 35/10: Активізація зусиль з ліквідації насильства щодо жінок і дівчат: залучення чоловіків і хлопців до запобігання та реагування на насильство щодо жінок та дівчат	A/HRC/RES/35/10	22 червня 2017 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції підкреслюється «важлива роль, яку можуть відігравати чоловіки й хлопчики в запобіганні й викориненні насильства щодо жінок і дівчат, зокрема, шляхом боротьби з гендерними стереотипами й негативними соціальними нормами, уявленнями й моделями поведінки, які живлять і закріплюють таке насильство, і надалі розробляти та здійснювати заходи, які зміцнюють ненасильницькі дії, погляди й цінності, а також заохочувати чоловіків і хлопчиків брати активну участь у діяльності щодо запобігання й ліквідації всіх форм насильства та дискримінації відносно жінок і дівчат разом з останніми як агентами й бенефіціарами досягнення гендерної рівності» (с. 3). Також чоловіки та хлопчики можуть відігравати важливу роль «під час розроблення та здійснення політики, програм і стратегій щодо забезпечення гендерної рівності та для запобігання й ліквідації насильства щодо жінок і дівчат» (с. 3).			
РПЛ закликає «держави вжити негайних та ефективних заходів реагування на насильство проти жінок і дівчат та захищати жертв / постраждалих шляхом притягнення до відповідальності осіб, наділених повноваженнями, таких як викладачі, релігійні лідери, представники традиційних органів влади, політики і співробітники правоохоронних органів, за невиконання та/або невизнання законів і постанов стосовно насильства проти жінок і дівчат із метою забезпечити попередження й припинення такого насильства з урахуванням гендерних факторів, покласти край безкарності й не допускати зловживання владою, яке веде до насильства проти жінок і дівчат і до повторної віктимізації жертв / постраждалих» (пункт 10 (с)).			Інструменти 1, 2, 7
Резолюція визнає «важливу роль чоловіків і хлопчиків у попередженні та ліквідації всіх форм дискримінації та насильства щодо жінок і дівчат у суспільному та приватному секторах і настійно закликає держави розробляти й втілювати національні стратегії та програми, що стосуються ролі та відповідальності чоловіків і хлопчиків у досягненні гендерної рівності» (пункт 6).			Інструменти 1, 7, 8

РПЛ	Резолюція 35/18: Викоринення дискримінації щодо жінок і дівчат	A/HRC/RES/35/18	22 червня 2017 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюцією визнається «що правові положення, які стосуються гендерної рівності, становлять основу для найбільш всеосяжного заохочення, захисту й реалізації прав жінок та є важливим механізмом користування жінками й дівчатами усіма правами людини, і визнається, що для ліквідації дискримінації щодо жінок і дівчат одних законів недостатньо і в усіх секторах суспільства закони мають поєднуватися з додатковими і стійкими умовами, за яких вони можуть бути повністю реалізовані» (с. 2). Також визнається «що дискримінація відносно жінок і дівчат пов'язана з глибоко вкоріненими гендерними стереотипами, що дискримінаційні установки, моделі поведінки, норми, сприйняття, звичаї і шкідливі види практики обертаються прямими негативними наслідками для статусу жінок і дівчат та моделей поводження з ними і що тенденційні (у гендерному розумінні) умови перешкоджають реалізації законодавчих і нормативних положень, які гарантують гендерну рівність і забороняють дискримінацію щодо жінок і дівчат» (с. 2). Повністю визнається, «що припинення дискримінації відносно жінок і дівчат має істотне значення для того, щоб забезпечити мир, безпеку, сталий розвиток і повагу до прав людини, і досягнення гендерної рівності йде на користь кожному, а негативні наслідки гендерної нерівності та дискримінації, у тому числі насильство щодо жінок і дівчат, позначаються на суспільстві загалом, тому підкреслюється, що чоловіки й хлопчики, приймаючи на себе відповідальність рушіїв і бенефіціарів змін і працюючи поряд із жінками та дівчатами, відіграють важливу роль у досягненні гендерної рівності, розширенні прав і можливостей жінок і дівчат та зусиллях щодо запобігання й ліквідації всіх форм дискримінації та насильства» (с. 2–3).			
РПЛ закликає держави-члени «розглянути питання про перегляд всього пропонованого та чинного законодавства на основі відповідних міжнародних зобов'язань в ракурсі врахування гендерного фактору із залученням, за необхідності, незалежних експертів, жінок-правозахисниць, місцевих організацій жінок і дівчат, жіночих угруповань та організацій, що діють під керівництвом молоді, та інших відповідних зацікавлених суб'єктів» (пункт 3 (с)).			Інструменти 1, 7, 9
Державам пропонується «створювати й підтримувати сприятливі умови для повної участі жіночих громадських організацій та жінок-правозахисниць у розробленні, формуванні та виконанні всього відповідного законодавства та директив щодо прав жінок, а також у прийнятті й застосуванні передових практик для вжиття заходів щодо забезпечення рівноправності та розширення прав і можливостей жінок...» (пункт 13).			
РПЛ закликає держави-члени «заохочувати закони й програми, які сприяють передовій практиці, пов'язаній із розширенням прав і можливостей жінок і дівчат та з ліквідацією дискримінації щодо них, шляхом проведення систематичного, комплексного й регулярного гендерного аналізу законодавства та програм, а також їх потенційних наслідків» (пункт 3 (d)).			Інструменти 4, 7, 15

РПЛ	Резолюція 38/5: Активізація зусиль з ліквідації насильства щодо жінок і дівчат: попередження насильства та реагування на насильство щодо жінок і дівчат у цифрових контекстах	A/HRC/RES/38/5	5 липня 2018 р.
Визначає порушення, зловживання, дискримінацію і насильство відносно жінок і дівчат у цифрових контекстах, зокрема домагання, переслідування, залякування, погрози сексуального та ґендерного насильства, погрози вбивства, довільне або незаконне спостереження і стеження, торгівлю людьми, вимагання, цензуру і злом цифрових рахунків, мобільних телефонів та інших електронних пристроїв із метою дискредитувати жінок і дівчат, та/або спонукання до здійснення щодо них інших порушень і зловживань.			
Закликає до перегляду законів та політики стосовно боротьби з визначеними формами насильства щодо жінок та дівчат з урахуванням ґендерної проблематики за участю жінок і дівчат та в співпраці з громадянським суспільством. Закликає враховувати ґендерну проблематику в системах кримінального правосуддя і в зусиллях з попередження злочинності та боротьби з нею, у тому числі зі злочинцями, які використовують цифрові технології, і транснаціональної організованою злочинністю (пункт 10).			Інструменти 1, 2, 4, 6, 7, 9

Комітет ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок (CEDAW)

CEDAW	Загальна рекомендація № 19: Насильство щодо жінок	A/47/38	Затверджена на 11-й сесії Комітету, 1992 р.
У Загальній рекомендації № 19 CEDAW зазначено, що «[g] підготовка з ґендерної тематики персоналу судових і правоохоронних органів та інших державних службовців має важливе значення для ефективного впровадження Конвенції» (пункт 24-b).			Інструменти 2, 4, 12
CEDAW	Загальна рекомендація №26 щодо питання про трудящих жінок-мігрантів	CEDAW/C/2009/WP.1/R	5 грудня 2008 р.
Рекомендація звертає увагу на «зобов'язання захищати права людини жінок упродовж усього міграційного циклу» (пункт 3). Держави-члени, через територію яких жінки проїжджають, «повинні забезпечити належну підготовку працівників своїх прикордонних служб та інших посадових осіб, які займаються питаннями міграції, а також нагляд і контроль задля перевірки врахування ними ґендерних чинників і дотримання принципів недискримінації в роботі з жінками-мігрантами...» (пункт 25-a). Пункт 26-g закликає держави-члени розробити програми підготовки працівників системи кримінального правосуддя, прикордонної служби, імміграційних органів з урахуванням ґендерних аспектів.			Інструменти 2, 4, 6, 12

CEDAW	Загальна рекомендація № 30 щодо становища жінок в умовах запобігання конфліктам, у конфліктних та постконфліктних ситуаціях	CEDAW/C/GC/30	Затверджена на 56-й сесії Комітету, 2013 р. (дата розсилки: 1 листопада 2013 р.)
<i>Коротка довідка.</i> Комітет зазначає, що «захист прав людини жінок на будь-якому етапі конфлікту, просування процесу досягнення повноцінної гендерної рівності до, під час і після конфлікту й забезпечення всебічного врахування різноманітного досвіду жінок у всіх процесах миротворчості та реконструкції є важливими цілями Конвенції [CEDAW]» (пункт 2).			
Пункт 46 висвітлює питання рівної участі: «b) забезпечити рівне представництво жінок на всіх рівнях прийняття рішень в національних установах і механізмах, зокрема в збройних силах, поліції, органах правосуддя і механізмах правосуддя перехідного періоду (судових і несудових), що займаються розслідуванням злочинів, скоєних під час конфлікту». Пункт 69 пропонує розробляти й реалізовувати програми роззброєння, демобілізації та реінтеграції скоординовано і в межах реформування сектору безпеки та рекомендує державам-членам CEDAW: «b) провести реформу сектору безпеки, розроблену з урахуванням ґендерних аспектів та особливих потреб жінок, яка передбачає створення представницьких органів безпеки, здатних вирішувати різні проблеми та пріоритети жінок у сфері безпеки; і вести діалог із жінками й жіночими організаціями; c) забезпечувати, щоб реформування сектору безпеки проводилося під контролем механізмів всеосяжного нагляду і підзвітності з правом застосування санкцій, що передбачають перевірку доброчесності колишніх комбатантів; заснувати спеціальні протоколи й підрозділи для розслідування актів ґендерного насильства; і зміцнювати штат фахівців з ґендерних питань і роль жінок у нагляді за сектором безпеки». Комітет рекомендує державам-членам: «d) використовувати практику, яка враховує ґендерні фактори (наприклад, участь жінок-поліцейських), під час проведення розслідувань у період конфлікту і в постконфліктний період з метою виявлення і вжиття заходів щодо порушень з боку державних і недержавних суб'єктів» (пункт 17 (d)). Стосовно боротьби з ґендерним насильством Комітет рекомендує «прийняти кодекси поведінки та протоколи для співробітників поліції» та «процедури розслідування, розроблені з урахуванням ґендерних аспектів» (пункт 38 (c)).			Інструменти 1, 2, 3, 4, 9
Пункт 69 цієї Загальної рекомендації стосується питань роззброєння, демобілізації та реінтеграції. У ньому Комітет рекомендує державам-членам CEDAW: «d) забезпечувати рівноправну участь жінок на всіх стадіях процесу роззброєння, демобілізації і реінтеграції... e) забезпечувати, щоб в програмах роззброєння, демобілізації і реінтеграції жінки з числа комбатантів і жінки та дівчата, пов'язані зі збройними групами, конкретно розглядалися як бенефіціари і передбачалося усунення перешкод на шляху до забезпечення їхнього права на справедливую участь; і забезпечувати надання їм послуг психосоціальної та іншої підтримки; f) забезпечувати, щоб у процесах роззброєння, демобілізації і реінтеграції конкретно враховувалися нагальні потреби жінок з метою надання підтримки процесу роззброєння, демобілізації і реінтеграції з урахуванням вікових та ґендерних аспектів, у тому числі задоволення особливих потреб юних матерів і їхніх дітей, не привертаючи до них зайвої уваги і не допускаючи їх подальшої стигматизації». Аналогічно щодо боротьби з ґендерним насильством Комітет рекомендує «прийняти кодекси поведінки та правила для... військовослужбовців, у тому числі миротворців» (пункт 38 (c)).			Інструмент 2
Пункт 69 цієї Загальної рекомендації стосується питань роззброєння, демобілізації та реінтеграції. У ньому Комітет рекомендує державам-членам CEDAW: «d) забезпечувати рівноправну участь жінок на всіх стадіях процесу роззброєння, демобілізації і реінтеграції... e) забезпечувати, щоб в програмах роззброєння, демобілізації і реінтеграції жінки з числа комбатантів і жінки та дівчата, пов'язані зі збройними групами, конкретно розглядалися як бенефіціари і передбачалося усунення перешкод на шляху до забезпечення їхнього права на справедливую участь; і забезпечувати надання їм послуг психосоціальної та іншої підтримки; f) забезпечувати, щоб у процесах роззброєння, демобілізації і реінтеграції конкретно враховувалися нагальні потреби жінок з метою надання підтримки процесу роззброєння, демобілізації і реінтеграції з урахуванням вікових та ґендерних аспектів, у тому числі задоволення особливих потреб юних матерів і їхніх дітей, не привертаючи до них зайвої уваги і не допускаючи їх подальшої стигматизації». Аналогічно щодо боротьби з ґендерним насильством Комітет рекомендує «прийняти кодекси поведінки та правила для... військовослужбовців, у тому числі миротворців» (пункт 38 (c)).			Інструмент 3

CEDAW	Загальна рекомендація № 30 щодо становища жінок в умовах запобігання конфліктам, у конфліктних та постконфліктних ситуаціях	CEDAW/C/GC/30	Затверджена на 56-й сесії Комітету, 2013 р. (дата розсилки: 1 листопада 2013 р.)
У пункті 81 прописано зобов'язання держав-членів Конвенції CEDAW щодо забезпечення доступу жінок до правосуддя: «а) забезпечувати застосування всеосяжного підходу до механізмів правосуддя перехідного періоду, що охоплює судові та позасудові заходи, у тому числі комісії щодо з'ясування істини та відшкодування, що враховують ґендерні аспекти і сприяють забезпеченню прав жінок; б) забезпечувати, щоб найбільш істотні елементи механізмів перехідного періоду гарантували доступ жінок до правосуддя шляхом надання органам повноважень для боротьби з ґендерним насильством, відмови в амністії за ґендерне насильство і забезпечення виконання рекомендацій та/або рішень механізмів правосуддя перехідного періоду; с) забезпечувати, щоб підтримка процесів примирення не призводила до загальної амністії осіб, винних у порушенні прав людини, особливо в сексуальному насильстві відносно жінок та дівчат, і щоб ці процеси доповнювали зусилля в боротьбі з безкарністю за такі злочини; д) у межах зусиль з відновлення законності й правопорядку в період правової реформи вживати заходів для заборони всіх форм дискримінації щодо жінок, запроваджувати кримінальну, цивільну та дисциплінарну відповідальність залежно від випадку і передбачати конкретні заходи щодо захисту жінок від будь-якої дискримінації; е) забезпечувати участь жінок у створенні й функціонуванні механізмів правосуддя перехідного періоду і в здійсненні контролю за їх діяльністю на всіх рівнях, щоб гарантувати врахування досвіду жінок, якого вони набули в період конфлікту, задоволення їхніх особливих і першочергових потреб і розслідування всіх скоєних щодо них порушень, а також забезпечувати їх участь у розробленні всіх програм відшкодування збитків; ф) розробити належні механізми для підтримки й заохочення всебічного співробітництва жінок з механізмами правосуддя перехідного періоду і участі в їх роботі, зокрема, за допомогою гарантій нерозголошення персональних даних учасниць процесу під час публічних слухань і прийняття від жінок свідчень фахівцями-жінками; г) забезпечувати ефективне й своєчасне застосування засобів правового захисту до різних типів порушень, з якими стикаються жінки, і забезпечувати здійснення належної та всеохоплюючої програми відшкодування збитків та усувати всі ґендерні порушення, зокрема порушення сексуальних і репродуктивних прав, побутове поневолення й сексуальне рабство, примусове укладення шлюбу й примусове переміщення, сексуальне насильство й порушення економічних, соціальних і культурних прав; h) прийняти процедури, які враховують ґендерні аспекти, для недопущення повторної віктимізації і стигматизації, створювати спеціальні охоронні підрозділи і спеціальні підрозділи з ґендерних питань у складі поліції, забезпечувати дотримання конфіденційності й чутливості під час розслідувань і забезпечувати надання рівної доказової сили свідченням жінок та дівчат і свідченням чоловіків; i) боротися з безкарністю за порушення прав жінок і забезпечувати належне розслідування всіх порушень прав людини, судове переслідування і покарання винних шляхом притягнення їх до відповідальності; j) підвищити ефективність притягнення до кримінальної відповідальності, зокрема, шляхом забезпечення незалежності, неупередженості та сумлінності системи правосуддя, розширення можливостей співробітників органів безпеки, медичних працівників і персоналу судових органів щодо збирання та збереження доказів у справах про сексуальне насильство в конфліктних і постконфліктних ситуаціях і шляхом зміцнення співпраці з іншими системами правосуддя, у тому числі з Міжнародним кримінальним судом; k) розширювати доступ жінок до правосуддя, зокрема, за допомогою надання жінкам правової допомоги й започаткування спеціалізованих судів, таких як суди у справах про побутове насильство і в сімейних справах, а також організації роботи виїзних судів у таборах і поселеннях та віддалених районах, і забезпечувати належний захист потерпілих і свідків, у тому числі з гарантіями нерозголошення їх персональних даних та надання їм притулку; l) безпосередньо взаємодіяти з неформальними механізмами правосуддя й заохочувати проведення відповідних реформ, де це необхідно, з метою приведення таких процесів у відповідність до стандартів прав людини і ґендерної рівності та забезпечувати недопущення дискримінації стосовно жінок.			Інструменти 2, 4, 15
Комітет рекомендує державам-членам: «створювати системи раннього попередження та вживати ґендерно орієнтованих заходів безпеки для запобігання ескалації ґендерного насильства та інших порушень прав жінок... включати показники й критерії з ґендерної тематики в структуру управління результатами використання таких систем раннього попередження» (пункт 33 (с) та (d)).			Інструменти 14, 15
У межах боротьби з ґендерним насильством державам-членам рекомендується організовувати підготовку з ґендерної тематики (пункт 38 (с)).			Інструмент 12

CEDAW	Загальна рекомендація №32 щодо ґендерних аспектів статусу біженця, притулку, громадянства та безгромадянства жінок	CEDAW/C/GC/32	Затверджена на 59-й сесії Комітету, 2014 р. (дата розсилки: 14 листопада 2014 р.)
-------	--	---------------	---

Коротка довідка. У цій рекомендації Комітет «прагне забезпечити дотримання державами-учасницями Конвенції зобов'язань, що стосуються ґендерної рівності та недискримінації, стосовно жінок, які шукають притулок, і жінок-біженок протягом усього циклу їхнього переміщення з приділенням підвищеної уваги процесам надання притулку» (пункт 3).

У Загальній рекомендації підкреслюється: «Якщо затримання жінок, які шукають притулок, є неминучим, то мають бути забезпечені приміщення і матеріали, необхідні для задоволення потреб жінок щодо особистої гігієни. У такому разі їхніми охоронцями і наглядачами повинні бути жінки. Увесь персонал, призначений для роботи із затриманими жінками, повинен пройти професійну підготовку щодо специфічних ґендерних потреб і прав жінок» (пункт 34).

«Держави-члени повинні забезпечити належну підготовку співробітників прикордонної поліції та імміграційної служби і здійснювати нагляд і контроль за їхньою роботою з урахуванням необхідності застосування ґендерного підходу і недискримінаційної практики, коли вони мають справу з жінками, що шукають притулок, та жінками-біженками. Їм слід забезпечити прийняття, а також застосування такими співробітниками ґендерного підходу у процесі ідентифікації жінок, що шукають притулок, і жінок-біженок без упереджень і стереотипного уявлення про жінок, зокрема, щодо ідентифікації жертв торгівлі людьми та/або сексуальної експлуатації» (пункт 44).

Інструменти 5, 6, 12

CEDAW	Спільна загальна рекомендація № 31 Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок / зауваження загального порядку № 18 Комітету з прав дитини щодо шкідливої практики	CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18	Затверджена CEDAW на 59-й сесії та Комітетом з прав дитини (дата розсилки: 14 листопада 2014 р.)
-------	---	---------------------------	--

Коротка довідка. У спільній загальній рекомендації зазначено, що «шкідлива практика ґрунтується на дискримінації, зокрема, за ознакою статі, ґендерною належністю і віком, і, зазвичай, виправданням для її застосування є посилання на соціально-культурні та релігійні звичаї та цінності, а також неправильні уявлення, що стосуються деяких неблагополучних груп жінок і дітей. Загалом, шкідлива практика зазвичай асоціюється із серйозними формами насильства чи є формою насильства щодо жінок і дітей» (пункт 7). Рекомендація підтверджує, що обидві «Конвенції містять положення про шкідливу практику як форму порушення прав людини і зобов'язують держав-членів вжити заходів для попередження та викорінення таких порушень» (пункт 10).

У пункті 73 перелічено обов'язки, пов'язані з навчанням, і викладено наступні рекомендації державам-членам CEDAW: «b) проводити підготовку для осіб, які беруть участь в альтернативному врегулюванні спорів і традиційних системах правосуддя, щоб забезпечити належне застосування основних принципів прав людини, особливо у сфері забезпечення інтересів дитини та участі дітей в адміністративних і судових процедурах;

c) використовувати програми підготовки всіх співробітників правоохоронних органів, зокрема, органів правосуддя щодо вивчення нових та чинних законів, які забороняють шкідливу практику, і подбати про те, щоб вони були поінформовані про права жінок і дітей та їхню роль у заходах, спрямованих на забезпечення кримінального переслідування винних і захист жертв шкідливої практики;

d) застосовувати спеціалізовані програми... підготовки працівників... служб, що опікуються правами жінок, сектору освіти, поліції та судових органів».

Інструменти 2, 4, 7, 12

CEDAW	Загальна рекомендація № 33 стосовно доступу жінок до правосуддя	CEDAW/C/GC/33	Затверджена на 61-й сесії Комітету, 2015 р. (дата розсилки: 3 серпня 2015 р.)
<i>Коротка довідка.</i> Комітет виявив певну кількість перешкод та заборон, які заважають жінкам реалізувати їхнє право на доступ до правосуддя на рівній основі. «Ці перешкоди виникають в структурному контексті дискримінації та нерівності, обумовленому такими факторами, як гендерні стереотипи, дискримінаційні закони, перехресні та змішані форми дискримінації, процесуальні норми та вимоги й практика щодо допустимості доказів, а також нездатністю забезпечити на систематичній основі фізичну та економічну доступність і соціально-культурну прийнятність судових механізмів для всіх жінок».			
Комітет рекомендує державам-членам «розробити для поліції... форми для збирання та збереження даних судово-медичної і криміналістичної експертизи у випадках насилля щодо жінок; і навчити необхідну кількість поліцейських, юристів і спеціалістів у сфері судової експертизи для кваліфікованого кримінального провадження» (пункт 51 (k)).			Інструмент 2
Комітет визначив шість взаємопов'язаних та важливих компонентів, необхідних для забезпечення доступу до правосуддя: можливість захисту в судовому порядку, наявність, доступність, достатня якість, підзвітність судової системи та надання підтримки жертвам порушень. У зв'язку з кожним із них Комітет сформулював рекомендації, спрямовані на покращення доступу жінок до правосуддя. Стосовно можливості захисту в судовому порядку «держави-члени мають забезпечити, щоб працівники судової системи розглядали справи відповідно до гендерно чутливого підходу» (пункт 15 (с)). Також слід розробити індикатори для оцінювання доступу жінок до правосуддя (пункт 18 (b)). Стосовно підзвітності судової системи Комітет рекомендує державам-членам «проводити та заохочувати проведення якісних досліджень та критичного гендерного аналізу у співпраці з організаціями громадянського суспільства та академічними установами всіх судових систем для висвітлення методів, процедур та судової практики, які підтримують або обмежують повноцінний доступ жінок до правосуддя» (пункт 20 (e)). Ця Загальна рекомендація визнає вплив стереотипів та гендерних упереджень у системі правосуддя та важливість реалізації ініціатив з підвищення кваліфікації. Комітет рекомендує державам-членам «вжити заходів, у тому числі з інформаційно-пропагандистської діяльності та організації програм підвищення кваліфікації для всіх працівників систем правосуддя і для студентів-юристів, спрямованих на ліквідацію гендерних стереотипів і врахування гендерної специфіки в усіх аспектах діяльності системи правосуддя» (пункт 29 (a)). Також зроблено акцент на зобов'язанні «забезпечити підвищення кваліфікації суддів, прокурорів, юристів та працівників правоохоронних органів у застосуванні міжнародних правових інструментів з прав людини, у тому числі Конвенції та практики CEDAW, а також у застосуванні законодавства, яке забороняє дискримінацію відносно жінок» (пункт 20 (e)). Пункт 51 містить додаткові рекомендації для держав-учасниць CEDAW, пов'язані з реформою правосуддя: «с) вжити ефективних заходів із захисту жінок від вторинної віктимізації у їхній взаємодії з правоохоронними та судовими органами та розглянути можливість створення спеціалізованих гендерних департаментів у системах правоохоронних органів, виправних закладів та органів прокуратури; g) використовувати підхід конфіденційності та гендерної чутливості для уникнення стигматизації під час усіх судових процесів, у тому числі вторинної віктимізації у справах про насилля під час допитів, збирання доказів та інших процедур, пов'язаних із розслідуванням; h) переглянути правила збирання доказів та процедури їх використання, особливо у справах про насильство відносно жінок, і вжити необхідних заходів, з належним урахуванням права жертв і захисників на справедливий судовий розгляд у кримінальному провадженні, щоб гарантувати, що вимоги до доказів не були надмірно обмежувальними, негнучкими чи спричиненими гендерними стереотипами; m) ретельно відстежувати процедури винесення вироків та усунути будь-які прояви дискримінації стосовно жінок при призначенні покарань за конкретні злочини й правопорушення та визначенні підстав для помилування чи дострокового звільнення з місць ув'язнення».			Інструменти 1, 2, 4, 7, 9, 12, 15
Держави-члени CEDAW повинні: «Забезпечити наявність механізмів моніторингу місць позбавлення волі; звертати особливу увагу на ставлення до ув'язнених жінок; і застосовувати міжнародні директиви та стандарти щодо поводження з жінками у місцях позбавлення волі» (пункт 51 (n)). Крім того, Комітет рекомендує державам-членам вести облік «статистичних та інших даних стосовно кількості жінок у кожному пенітенціарному закладі, причин їх ув'язнення, строку, який вони відбули в ув'язненні, вагітності або перебування з ними немовля чи дитини, можливості доступу до правової, медичної та соціальної допомоги, наявності підстав для перегляду справи і використання наявних апеляційних процедур, можливості застосування альтернативних форм відбування покарання, які не передбачають позбавлення свободи, та можливостей отримання професійної підготовки» (пункт 51 (o)).			Інструмент 5

CEDAW	Загальна рекомендація № 35 щодо ґендерного насильства відносно жінок, що є оновленням загальної рекомендації № 19	CEDAW/C/GC/35	14 липня 2017 р.
<i>Коротка довідка.</i> Загальна рекомендація розуміє ґендерне насильство щодо жінок як соціальну, структурну та системну проблему, «пов'язану з ґендерними факторами, такими як ідеологія привілейованого становища і панування чоловіків над жінками, соціальні норми, які стосуються демонстрації мужності, потреба чоловіків у здійсненні контролю або влади, забезпеченні дотримання ґендерних ролей або запобіганні, стримуванні чи покаранні такої поведінки жінок, яка вважається неприйнятною. Ці фактори також сприяють прямому або опосередкованому суспільному визнанню прийнятності ґендерного насильства щодо жінок, яке все ще часто розглядають як особисту справу, а також тому, що таке насильство повсюди залишається безкарним» (пункт 19).			
Загальна рекомендація уточнює, що «держави-члени повинні мати ефективну й доступну правову базу й систему юридичних послуг для боротьби з усіма формами ґендерного насильства щодо жінок, вчиненого державними посадовими особами чи то на їхній території, чи поза її межами» (пункт 22). «Держави-члени зобов'язані попереджати такі дії або бездіяльність власних органів та представників» за допомогою великої кількості передбачених заходів та дій (пункт 23). Рекомендація зафіксувала зобов'язання держав-членів щодо дотримання належної обачності стосовно дій або бездіяльності недержавних суб'єктів. Комітет також рекомендує державам-членам вжити заходів, щоб усі форми ґендерного насильства щодо жінок в усіх сферах, які виражаються в порушенні фізичного, сексуального чи психологічного здоров'я жінок, отримали статус кримінального злочину, а також негайно запровадити або посилити правові санкції, співмірні тяжкості правопорушень, а також цивільно-правові засоби захисту (пункт 29). Комітет рекомендує державам-членам застосовувати такі запобіжні заходи «[а] ухвалити та здійснювати ефективні законодавчі та інші належні превентивні заходи для ліквідації корінних причин ґендерного насильства щодо жінок, зокрема такі як патріархальні погляди та стереотипи, нерівність у сім'ї та ігнорування громадянських, політичних, економічних, соціальних та культурних прав жінок або відмова їм у цих правах, а також сприяти розширенню прав і можливостей жінок та посиленню їх свободи волевиявлення і права голосу» (пункт 30 (а)).			Інструменти 1, 7
Комітет рекомендує державам-членам «забезпечити обов'язкові, регулярні та ефективні програми підвищення кваліфікації, навчання та професійної підготовки для працівників судових органів, юристів і працівників правоохоронних органів...» (пункт 30 (е)). Стосовно розслідування справ про ґендерне насильство Комітет рекомендує державам-членам «забезпечити реальний доступ жертв до системи правосуддя та трибуналів і належне реагування влади на всі випадки ґендерного насильства щодо жінок, у тому числі шляхом застосування норм кримінального законодавства та, за необхідності, кримінального переслідування підозрюваних правопорушників з метою притягнення їх до суду на основі принципів справедливості, неупередженості, своєчасності та оперативності та застосування відповідного покарання» (пункт 32 (а)).			Інструменти 2, 4
Комітет рекомендує державам-членам «розробляти та аналізувати всі законодавчі норми, стратегії та програми в консультації з організаціями громадянського суспільства, зокрема з жіночими організаціями, у тому числі тими з них, що представляють жінок, які зазнали перекреслених форм дискримінації. Державам-членам слід заохочувати співробітництво на всіх рівнях та в усіх секторах системи правосуддя та її взаємодію з організаціями, які займаються питаннями захисту та підтримки жертв ґендерного насильства щодо жінок і постраждалих унаслідок такого насильства, беручи до уваги думку й досвід таких організацій» (пункт 34 (а)).			Інструменти 7, 9
Загальна рекомендація наголошує на необхідності забезпечити обов'язкові, регулярні та ефективні програми підвищення кваліфікації, навчання та професійної підготовки для працівників судових органів, юристів і працівників правоохоронних органів. У ній визначено, що «такі освітні та навчальні програми мають сприяти розумінню того, як ґендерні стереотипи та упередження призводять до ґендерного насильства щодо жінок та відсутності належної протидії йому; як на жінок впливають травми та їх наслідки, динаміка протистояння статей, якою характеризується насильство з боку інтимного партнера, а також відмінності в становищі жінок, які стали жертвами різних форм ґендерного насильства, у тому числі перекреслені форми дискримінації, які стосуються певних груп жінок» (пункт 30 (е) (i) та (ii)).			Інструменти 2, 4, 12

Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН)

РБ ООН	Резолюція 1325: Жінки, мир, безпека	S/RES/1325 (2000)	31 жовтня 2000 р.
У Резолюції 1325 РБ ООН визначає особливу роль та потреби жінок у конфліктних та постконфліктних ситуаціях. Резолюція наголошує на забезпеченні для жінок «рівноправної і всебічної участі в усіх зусиллях з підтримки й сприяння миру та безпеці і необхідності посилення їхньої ролі в процесі прийняття рішень стосовно попередження й врегулювання конфліктів» (преамбула). Наполегливо закликає держави-члени забезпечити більш активне представництво жінок на всіх рівнях прийняття рішень у межах національних, регіональних і міжнародних інституцій і механізмів запобігання, регулювання й розв'язання конфліктів (стаття 1). Закликає підтримати місцеві жіночі мирні ініціативи; захищати жінок і дівчат від ґендерного насильства; забезпечувати права людини жінок і дівчат, особливо щодо діяльності поліції та судових органів; покласти край безкарності осіб, відповідальних за геноцид, злочини проти людства, сексуальне та інше насильство щодо жінок і дівчат; та ґендерно чутливі роззброєння, демобілізацію та реінтеграцію.			Інструменти 1, 2, 3, 4, 7
Рада просить держави-члени включати матеріали, що стосуються захисту, прав і особливих потреб жінок, важливості залучення жінок до всіх заходів з підтримки й розбудови миру, а також навчання з усвідомлення проблеми ВІЛ/СНІД, у їхні національні програми підготовки військового і цивільного поліцейського контингенту напередодні розгортання (стаття 6). Наголошується, що «всі держави несуть відповідальність за те, щоб покласти край беззаконню та здійснювати судові переслідування осіб, винних у геноциді, злочинах проти людства і військових злочинах, у тому числі злочинах, які стосуються сексуального насильства щодо жінок і дівчат...» (стаття 11).			Інструменти 2, 3, 4, 12

РБ ООН	Резолюція 1325: Жінки, мир, безпека	S/RES/1325 (2000)	31 жовтня 2000 р.
ТА ООН	«Закликає всіх залучених до планування роззброєння, демобілізації та реінтеграції враховувати різні потреби колишніх учасників та учасниць бойових дій та враховувати різні потреби їх утриманців» (стаття 13).		Інструмент 3
РПП	Резолюція 1325 «Наполегливо закликає держави-члени забезпечити більш активне представництво жінок на всіх рівнях прийняття рішень у межах національних, регіональних і міжнародних інституцій і механізмів запобігання, регулювання і розв'язання конфліктів...» (стаття 1).		Інструмент 8

РБ ООН	Резолюція 1820: Жінки, мир, безпека	S/RES/1820(2008)	19 червня 2008 р.
СЕДАН	Резолюція РБ ООН 1820 вимагає від держав вжити спеціальних заходів для захисту жінок і дівчат від сексуального насильства у збройних конфліктах та забезпечити доступ жертв до правосуддя та засобів допомоги. У резолюції РБ ООН 1820 підкреслюється роль миротворців у захисті цивільних осіб та передбачається збільшення кількості жінок у складі миротворчого контингенту. У Резолюції висловлюється побажання, щоб ООН, у співпраці з жінками та жіночими організаціями, були розроблені механізми в процесах роззброєння, демобілізації, реінтеграції та реформування сектору безпеки для захисту жінок від насильства. Резолюція РБ ООН 1820 «настійно закликає Генерального секретаря і його спеціальних посланців запрошувати жінок для участі в обговореннях щодо запобігання та врегулювання конфліктів, підтримання миру, безпеки та постконфліктної розбудови миру та закликає всіх учасників таких переговорів сприяти рівноправній і всебічній участі жінок у процесі прийняття рішень на всіх рівнях» (стаття 12).		Інструменти 1, 2, 3, 4, 9
АС	У статті 3 «вимагається, щоб для захисту цивільних осіб, зокрема жінок і дівчат, від усіх форм сексуального насильства, всі сторони збройного конфлікту негайно вжили належних заходів, серед яких... перевірку збройних сил і сил безпеки на предмет скоєння в минулому зґвалтувань і актів сексуального насильства в інших формах...» РБ ООН закликає держави-члени виконувати зобов'язання щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у скоєнні зґвалтувань або інших видів сексуального насильства, для забезпечення всім жертвам, особливо жінкам і дівчатам, рівного захисту відповідно до закону та рівного доступу до судової системи (стаття 4).		Інструменти 2, 3, 4
АКТПН	Резолюція РБ ООН 1820 «рекомендує державам, які надають військові та поліцейські контингенти, діючи спільно з Генеральним секретарем, вивчити питання про можливі заходи підвищення рівня обізнаності та ефективності реагування контингенту, який бере участь в операціях ООН з підтримки миру, для забезпечення захисту цивільного населення, у тому числі жінок і дітей, та недопущення сексуального насильства відносно жінок і дівчат під час конфліктів і в постконфліктний період...» (стаття 8).		Інструменти 2, 3, 12

РБ ООН	Резолюція 1888: Жінки, мир, безпека	S/RES/1888(2009)	30 вересня 2009 р.
Діпа арабських держав	Резолюцією РБ ООН 1888 «вимагається, щоб для захисту цивільних осіб, зокрема жінок і дівчат, від усіх форм сексуального насильства, всі сторони збройного конфлікту негайно вжили належних заходів, в числі яких... перевірку кандидатів до лав національних збройних сил і сил безпеки з метою виключення можливості зарахування осіб, причетних до скоєння серйозних порушень норм міжнародного гуманітарного права та законодавства про права людини, включно з актами сексуального насильства» (стаття 3). Стаття 17 настійно закликає, щоб проблеми сексуального насильства були першочерговим предметом обговорення в межах мирних процесів, зокрема реалізації заходів з перевірки військовослужбовців збройних сил і сил безпеки. РБ ООН настійно закликає держави здійснити комплексні законодавчі й судові реформи для забезпечення жертвам доступу до органів правосуддя, гідного ставлення протягом усього судового процесу, а також захисту та отримання компенсації за страждання (стаття 6). Держави заохочуються до розширення доступу до послуг з надання медичної допомоги, психосоціальної підтримки, правової допомоги й соціально-економічної реінтеграції жертв сексуального насильства та до забезпечення належної підготовки всього військового й поліцейського контингенту щодо виконання їх обов'язків (статті 13 та 19). Також державам, які надають військові та поліцейські контингенти для участі в операціях ООН з підтримки миру, слід вживати належних заходів для впровадження політики абсолютної нетерпимості до сексуальної експлуатації та насильства в період, що передедує розгортанню, і безпосередньо в районі театру операцій (стаття 21).		Інструменти 1, 2, 3, 4, 12
АСЕАН	РБ ООН пропонує «заходи, серед яких... перевірку кандидатів до лав національних збройних сил і сил безпеки з метою виключення можливості зарахування осіб, причетних до скоєння серйозних порушень норм міжнародного гуманітарного права та законодавства про права людини, включно з актами сексуального насильства» (стаття 3). Настійно закликає, щоб проблеми сексуального насильства були першочерговим предметом обговорення в межах мирних процесів, зокрема у процесах роззброєння, демобілізації, реінтеграції та реформування сектору безпеки (стаття 17).		Інструменти 1, 2, 3
РЕ	РБ ООН настійно закликає держави здійснити комплексні законодавчі й судові реформи для притягнення до відповідальності винних у сексуальному насильстві та забезпечення жертвам доступу до органів правосуддя, гідного ставлення протягом усього судового процесу, а також захисту та отримання компенсації за страждання (стаття 6). РБ ООН настійно закликає, щоб проблеми сексуального насильства були предметом першочергового обговорення в межах усіх мирних переговорів, що проводяться під егідою ООН, зокрема стосовно здійснення правосуддя й виплати компенсації (стаття 17).		Інструмент 4
ЕС	Резолюцією РБ ООН 1888 визнається, що підтримка жіночих організацій та мереж є важливою для зміцнення миру, а також для сприяння рівноправній та повноцінній участі жінок (пункт 14).		Інструмент 9

РБ ООН	Резолюція 1888: Жінки, мир, безпека	S/RES/1888(2009)	30 вересня 2009 р.
РБ ООН «закликає держави-члени... забезпечити належну підготовку всього військового й поліцейського контингенту до виконання їх обов'язків» та «просить Генерального секретаря продовжувати й активізувати зусилля щодо впровадження політики абсолютної нетерпимості до сексуальної експлуатації та насильства в операціях з підтримання миру Організації Об'єднаних Націй і настійно закликає держави, що надають військові та поліцейські контингенти, вживати належних превентивних заходів, у тому числі проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи в період, що передуює розгортанню, і безпосередньо в районі театру операцій» (статті 19 та 21).			Інструменти 2, 3, 12
РБ ООН	Резолюція 1889: Жінки, мир, безпека	S/RES/1889(2009)	5 жовтня 2009 р.
Резолюція РБ ООН 1889 «настійно закликає держави-члени, міжнародні та регіональні організації продовжувати вживати заходів для розширення участі жінок в усіх етапах мирного процесу... зокрема, за рахунок більш широкого їх залучення до процесу прийняття політичних та економічних рішень на ранніх етапах процесів відновлення за допомогою, зокрема... підтримки жіночих організацій і протидії негативному ставленню до питань рівної участі жінок...» (стаття 1). Резолюція РБ ООН 1889 закликає враховувати гендерні аспекти в усіх процесах постконфліктного періоду; фінансувати та розробляти заходи з розширення прав і можливостей жінок. Вимагається, щоб процеси роззброєння, демобілізації та реінтеграції задовольняли потреби жінок, пов'язаних із збройними групами / силами. РБ ООН підкреслює роль цивільного населення в розгляді питання про розширення прав і можливостей жінок під час аналізу потреб і планування на постконфліктному етапі (стаття 9). Також РБ ООН «рекомендує державам-членам у постконфліктних ситуаціях, діючи спільно з цивільним населенням, зокрема жіночими організаціями, конкретно й детально визначати потреби та пріоритети жінок і дівчат, а також розробляти конкретні стратегії відповідно до наявних правових систем для задоволення цих потреб і досягнення пріоритетів...» (стаття 10).			Інструменти 1, 2, 3, 4, 7, 9
Резолюція РБ ООН 1889 «...окремо відзначає відповідальність усіх держав за припинення безкарності та судове переслідування осіб, винних у будь-яких формах насильства щодо жінок і дівчат під час збройних конфліктів, у тому числі зґвалтуваннях та інших формах сексуального насильства» (стаття 3). Резолюцією рекомендується державам-членам в постконфліктних ситуаціях конкретно й детально визначати потреби та пріоритети жінок і дівчат і розробляти конкретні стратегії для задоволення цих потреб, зокрема розгляд справ з урахуванням гендерних аспектів та доступ до судової системи (стаття 10).			Інструменти 2, 4
РБ ООН	Резолюція 1960: Жінки, мир, безпека	S/RES/1960(2010)	16 грудня 2010 р.
Резолюція РБ ООН 1960 наголошує на необхідності покласти край безкарності та вжити відповідних заходів для подолання поширеного або систематичного сексуального насильства в ситуаціях збройних конфліктів.			Інструменти 1, 3
Резолюція 1960 закликає держави-члени збільшити кількість жінок у складі поліцейського контингенту, залученого до миротворчих операцій ООН, і забезпечити для всього поліцейського контингенту належне навчання з проблем сексуального та гендерного насильства (стаття 15).			Інструменти 2, 12
Резолюція 1960 «закликає сторони збройного конфлікту взяти на себе та реалізовувати конкретні зобов'язання із встановленими строками виконання щодо боротьби із сексуальним насильством, які мають охоплювати, зокрема, винесення чітких приписів через командні інстанції про заборону сексуального насильства і заборону сексуального насильства в кодексах поведінки, польових статутах або аналогічних документах; і надалі закликає взяти на себе і здійснювати конкретні зобов'язання з проведення оперативних розслідувань очевидних порушень з метою притягнення винних до відповідальності» (стаття 5). Резолюція закликає держави-члени збільшити кількість жінок у складі військового контингенту, залученого до миротворчих операцій ООН, і забезпечити для всього військового контингенту належне навчання з проблем сексуального та гендерного насильства (стаття 15).			Інструменти 3, 12
Резолюція 1960 закликає Генерального секретаря налагодити взаємодію, зокрема, з організаціями громадянського суспільства, медичними установами та жіночими групами з метою розширення збирання й аналізу даних про інциденти, тенденції та сценарії, що стосуються зґвалтувань та інших форм актів сексуального насильства (стаття 8).			Інструмент 9
Резолюція 1960 закликає держави-члени використовувати різні сценарії з навчальних посібників із питань боротьби із сексуальним насильством, розроблених Генеральним секретарем (стаття 11). РБ ООН також закликає держави-члени забезпечити для всього військового й поліцейського контингенту належне навчання з проблем сексуального та гендерного насильства (стаття 15).			Інструменти 2, 3, 12

РБ ООН	Резолюція 2106: Жінки, мир, безпека	S/RES/2106(2013)	24 червня 2013 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції визнається, що сексуальне насильство під час збройних конфліктів та постконфліктних періодів більшою мірою стосується жінок та дівчат, але також зачіпає чоловіків, хлопчиків і тих, хто побічно отримує травми як вимушений свідок сексуального насильства відносно членів сімей, а також наголошується, що акти сексуального насильства в таких ситуаціях не лише серйозно перешкоджають вкрай важливій участі жінок у житті суспільства, а й стримують зусилля для забезпечення тривалого миру, безпеки та сталого розвитку (с. 1–2).			
У Резолюції висловлено прохання до Генерального секретаря та відповідних структур ООН надавати національним органам влади допомогу в розгляді (за ефективної участі жінок) питань, пов'язаних із сексуальним насильством, особливо в межах: процесів і заходів щодо реорганізації сектору безпеки, ініціатив щодо реформування сектору правосуддя, зокрема, за допомогою проведення законодавчих та політичних реформ, спрямованих на боротьбу із сексуальним насильством, навчальної підготовки співробітників судових органів та органів безпеки з питань сексуального та гендерного насильства і збільшення в цих секторах кількості жінок на посадах спеціалістів; проведення ефективних перевірок для звільнення з органів безпеки осіб, які скоїли або притягувались до відповідальності за акти сексуального насильства; судових розглядів, які враховують особливі потреби свідків та осіб, які зазнали сексуального насильства в умовах збройного конфлікту і в постконфліктний період, а також членів їх сімей (пункт 16).			Інструменти 1, 2, 3, 4, 7, 12
У Резолюції «підкреслюється важлива роль, яку мережі та організації громадянського суспільства, у тому числі жіночі організації, можуть відігравати в посиленні захисту від сексуального насильства в умовах збройного конфлікту і в постконфліктний період на громадському рівні і в наданні його жертвам допомоги в отриманні компенсації та доступу до правосуддя» (пункт 21).			Інструмент 9
РБ ООН	Резолюція 2122: Жінки, мир, безпека	S/RES/2122(2013)	18 жовтня 2013 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція визнає, що «розширення прав і можливостей жінок і дівчат та гендерна рівність мають надзвичайно важливе значення для зусиль з підтримання міжнародного миру і безпеки», і підкреслює, «що наявні перешкоди на шляху до повного впровадження резолюції 1325 (2000) будуть усунуті лише за допомогою особливої прихильності справі розширення прав і можливостей жінок, забезпечення їх участі та дотримання їх прав людини і за допомогою скоординованого керівництва, послідовної інформаційної політики та дій, а також підтримки залучення жінок в процеси на всіх рівнях прийняття рішень» (с. 1).			
РБ ООН «визнає постійну необхідність розширення залучення жінок і розгляду пов'язаних із гендерною проблематикою питань під час всіх обговорень, що стосуються запобігання та врегулювання збройного конфлікту, підтримання миру, безпеки та постконфліктної розбудови миру» (пункт 7). А також «закликає держави, які надають військові та поліцейські контингенти, до збільшення частки жінок серед військовослужбовців і поліцейських в операціях з підтримання миру Організації Об'єднаних Націй...» (пункт 9).			Інструменти 1, 2, 3
Наголошується на «необхідності здійснення подальших зусиль щодо усунення перешкод для доступу жінок до правосуддя в умовах конфлікту або в постконфліктний період, зокрема, за допомогою проведення реформи правової і судової системи та сектору безпеки з урахуванням гендерних аспектів або через інші механізми» (пункт 10).			Інструменти 1, 4
РБ ООН «закликає держави, які надають військові та поліцейські контингенти, забезпечувати проходження всіма військовослужбовцями й поліцейськими достатньої підготовки для виконання ними своїх обов'язків, а відповідні структури Організації Об'єднаних Націй забезпечувати наявність належних інструкцій та навчальних модулів, у тому числі, зокрема, організацію ООН навчальної підготовки, яка передусе розгортання, на основі відповідного сценарію з питань запобігання сексуальному та гендерному насильству» (пункт 9).			Інструменти 2, 3, 12
РБ ООН	Резолюція 2151: Підтримка міжнародного миру та безпеки	S/RES/2151(2014)	
<i>Тема.</i> Реформа сектору безпеки: виклики та можливості			
Визначається, що «реформування сектору безпеки стикається подекуди з іншими важливими факторами стабілізації і відновлення, до невичерпного переліку яких належать... реабілітація колишніх комбатантів, у тому числі перш за все жінок і дітей... захист цивільного населення, у тому числі перш за все жінок і дітей, а також питання гендерної рівності та прав людини».			Інструмент 1
Визнається, що реформа сектору безпеки має охоплювати всі верстви суспільства, у тому числі громадянське суспільство (пункт 4).			Інструмент 9
Підкреслюється важливість рівноправної, ефективної та всебічної участі жінок у всіх етапах процесу реформування сектору безпеки, збільшення кількості жінок у секторі безпеки і впровадження ефективних процедур перевірки для недопущення до роботи в секторі безпеки осіб, винних у сексуальному насильстві (пункт 19).			Інструменти 1, 2, 3, 5, 6, 14

РБ ООН	Резолюція 2242: Жінки, мир, безпека	S/RES/2242(2015)	13 жовтня 2015 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція визначає, що «розширення прав і можливостей жінок і дівчат вкрай важливе для запобігання конфліктам і сприяння зусиллям з підтримки міжнародного миру й безпеки, знову заявляючи про важливе значення залучення чоловіків і хлопчиків як партнерів у здійсненні заходів щодо заохочення участі жінок у запобіганні та врегулюванні збройних конфліктів, розбудові миру й діяльності в постконфліктний період» (с. 2).			
РБ ООН звертається до «держав-учасниць із закликом забезпечити більшу представленість жінок на всіх рівнях прийняття рішень в національних, регіональних і міжнародних установах і механізмах щодо запобігання та врегулювання конфліктів... закликає також, щоб організації громадянського суспільства брали належну участь у міжнародних і регіональних нарадах з питань миру й безпеки, зокрема донорських конференціях, допомагаючи забезпечувати врахування розгляду гендерних аспектів під час розроблення, координації, реалізації стратегій та програм і визначення їх пріоритетності» (пункт 1). РБ ООН рекомендує «державам-членам збільшувати фінансування ними роботи над питаннями щодо жінок, миру й безпеки, в тому числі у вигляді збільшення допомоги, яка надається в умовах конфліктів і в постконфліктних ситуаціях на потреби програм, що сприяють гендерній рівності та розширенню прав і можливостей жінок, а також у вигляді надання підтримки громадянському суспільству, і надавати країнам, що переживають збройний конфлікт або перебувають на постконфліктному етапі, підтримку у виконанні ними резолюцій з питання щодо жінок, миру і безпеки, у тому числі за допомогою нарощування потціалу» (пункт 3). РБ ООН закликає «держави-члени та систему ООН забезпечувати участь і керівну роль жінок і жіночих організацій у розробленні стратегій боротьби з тероризмом і насильницьким екстремізмом, який може сприяти тероризму, у тому числі боротьби з підбурюванням до вчинення терористичних актів, підготовки контрпропагандистських матеріалів та інших відповідних заходів і зміцнення їх здатності ефективно виконувати таку роботу» (пункт 13).			Інструменти 1, 7, 9
РБ ООН «висловлює глибоку стурбованість у зв'язку з повідомленнями, які продовжують надходити, про випадки сексуальної експлуатації та сексуального насильства з боку миротворців Організації Об'єднаних Націй та службовців сил, які не належать до системи ООН, у тому числі військового, цивільного та поліцейського персоналу, тому настійно закликає держави, що надають військові та поліцейські контингенти, організовувати ефективну підготовку, яка передусе розгортання, з проблем сексуальної експлуатації та сексуального насильства та перевірку їх миротворчого персоналу...» (пункт 9).			Інструменти 2, 3, 12
РБ ООН	Резолюція 2272: Миротворчі операції ООН	S/RES/2272(2016)	11 березня 2016 р.
<i>Коротка довідка.</i> РБ ООН висловлює глибоку стурбованість у зв'язку з постійними звинуваченнями щодо випадків сексуальної експлуатації та сексуального насильства з боку миротворців ООН та сил, які не належать до системи ООН, у тому числі військового та цивільного персоналу та співробітників поліції, та недостатнім висвітленням таких випадків.			
РБ ООН «закликає держави-члени, які розгортають сили, що не належать до системи Організації Об'єднаних Націй, але санкціоновані мандатом Ради Безпеки, вживати належних заходів до того, щоб розслідувати звинувачення в сексуальній експлуатації та насильстві, притягати винних до відповідальності й репатріювати підрозділи в разі наявності переконливих доказів широкомасштабної або системної сексуальної експлуатації чи насильства з боку персоналу цих підрозділів» (пункт 8). РБ ООН «настійно закликає держави, що надають війська, вживати заходів, необхідних для проведення розслідувань щодо звинувачень у сексуальній експлуатації та насильстві з боку їх контингенту, і проводити такі розслідування якомога швидше, відповідно до запиту Генерального секретаря, який настійно закликає всі держави, що надають війська та поліцію, зробити належні кроки для притягнення до відповідальності осіб, винних у сексуальній експлуатації та насильстві» (пункт 11).			Інструменти 2, 3
Резолюція «настійно закликає всі держави, що надають військові та поліцейські контингенти, забезпечити дієву підготовку з питань неприпустимості сексуальної експлуатації та сексуального насильства на етапі, який передусе розгортання» (пункт 10).			Інструменти 2, 3, 12
РБ ООН	Резолюція 2382: Миротворчі операції ООН	S/RES/2382(2017)	6 листопада 2017 р.
<i>Тема.</i> Підтримка ООН з питань реформування поліції.			
РБ ООН настійно закликає держави, які розгортають поліцейський контингент, забезпечити підготовку контингенту з питань сексуального та гендерного насильства (пункт 6 (а)) та заохочує обмін передовою практикою щодо розміщення жіночої поліції (пункт 13)			Інструменти 2, 12
РБ ООН	Резолюція 2395: Загрози міжнародному миру та безпеці, спричинені терористичними актами	S/RES/2395(2017)	21 грудня 2017 р.
Виконавчий директорат Контртерористичного комітету заохочує проводити консультації з жінками та жіночими організаціями для інформування про свою роботу та інтеграцію гендерних питань як наскрізної теми впродовж усієї діяльності (пункт 28).			Інструмент 9

РБ ООН	Резолюція 2467: Жінки, мир, безпека	S/RES/2467(2019)	23 квітня 2019 р.
ГАООН	<i>Коротка довідка.</i> Серед іншого, Резолюція стосується сексуального насильства в умовах конфлікту.		
РПП	Вимагає від усіх сторін збройного конфлікту «взяти на себе й виконувати конкретні й обмежені за строками виконання зобов'язання щодо боротьби із сексуальним насильством, які мають охоплювати, зокрема, видання через командні структури чітких приписів та прийняття кодексів поведінки, що забороняють сексуальне насильство, і розроблення відповідних правових процедур для забезпечення відповідальності за порушення цих приписів, взяття командирами відповідних зобов'язань...» (пункт 1).	Інструмент 3	
СЄДАН	«Закликає національні органи влади у зв'язку з цим зміцнювати законодавство з метою посилення відповідальності за сексуальне насильство, підкреслює важливу роль внутрішніх слідчих і судових систем держав-учасниць у запобіганні й викориненні сексуального насильства в умовах конфлікту і в гарантованому притягненні до відповідальності винних осіб» (пункт 3).	Інструменти 1, 2, 4, 7	
РБ ООН	«Закликає держави-члени в контексті зусиль з реформуванням сектору правосуддя зміцнювати законодавство й активізувати розслідування випадків сексуального насильства в конфліктних / постконфліктних ситуаціях і судово переслідування відповідно до гарантій справедливого судового розгляду за міжнародним законодавством, що охоплює прийняття, якщо цього ще не зроблено, законів про захист жертв і свідків та надання, у відповідних випадках, правової допомоги жертвам, а також створення, у відповідних випадках, спеціалізованих поліцейських підрозділів і судів для розгляду таких злочинів, усунення процесуальних перешкод для здійснення правосуддя в інтересах жертв, таких як обмеження строків позовної давності, вимоги про додаткові докази, які є дискримінаційними відносно жертв, свідків і позивачів, вилучення або дискредитація свідчень жертв посадовими особами правоохоронних органів у межах судових чи інших процедур та відсутність умов для проведення закритих слухань» (пункт 14).		
АС	«Закликає держави-члени розширювати доступ до правосуддя для жертв сексуального насильства в конфліктних і постконфліктних ситуаціях, у тому числі жінок і дівчат, які найбільш до нього вразливі, зокрема, шляхом оперативного розслідування, кримінального переслідування й покарання осіб, винних у сексуальному і ґендерному насильстві, а також відшкодування шкоди» (пункт 15).		
АКПДН	«Рекомендує державам-членам застосовувати орієнтований на інтереси постраждалих підхід, забезпечуючи недискримінаційний і конкретний характер дій щодо попередження та реагування, а також поважати права й приділяти пріоритетну увагу потребам постраждалих, у тому числі групам, які є особливо вразливими або можуть стати конкретними об'єктами насильства...» (пункт 16).		
Ліга арабських держав	Підкреслюється, «що всі зусилля з документування та розслідування випадків сексуального насильства в конфліктних і постконфліктних ситуаціях мають враховувати особливі потреби постраждалих, бути добре скоординованими та забезпечувати повагу й безпеку жертв за їхньої згоди, а також ґрунтуватися на умовах незалежності та неупередженості...» (пункт 8).	Інструмент 2	
АСЕАН	Закликає «активізувати зусилля з відстеження та документування випадків сексуального насильства в умовах збройного конфлікту і в постконфліктних ситуаціях та закликає застосовувати... більш системний, надійний і суворий підхід до збирання точної, надійної, своєчасної та структурованої за ознакою статі інформації про сексуальне насильство... таким чином, щоб жертв не піддавати ризику» (пункт 9).	Інструмент 15	
РБ	«...Закликає до того, щоб у заходах з навчальної підготовки військового та поліцейського контингенту, до його розгортання і в самій місії, передбачалася підготовка з питань сексуального та ґендерного насильства, і закликає також включити таку підготовку в стандарти діяльності та оперативної готовності, на основі яких проводиться оцінювання військовослужбовців та поліцейських» (пункт 24).	Інструменти 2, 3, 12	
ЕС	«Закликає держави-члени та Організацію Об'єднаних Націй надавати підтримку постраждалим країнам у вирішенні проблеми сексуального насильства в конфліктних і постконфліктних ситуаціях в контексті процесів реформування сектору безпеки, у тому числі зміцнення потенціалу військових структур з боротьби зі злочинами, пов'язаними із сексуальним насильством, та з їх попередження, а також ввести в дію гарантії проведення перевірок для недопущення того, щоб особи, які обґрунтовано підозрюються у скоєнні злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством, приймалися на роботу в сили безпеки, продовжували служити в них та отримували підвищення по службі; закликає держави-члени сприяти забезпеченню рівних можливостей для жінок на всіх рівнях посад в національній поліції та в інших структурах сил безпеки» (пункт 26).	Інструменти 1, 2, 3	
ОБСЄ	«...Рекомендує державам-членам забезпечувати облік результатів ґендерного аналізу та навчальної підготовки в національних процесах роззброєння, демобілізації й реінтеграції, зокрема, забезпечувати, щоб жінки, які в минулому були пов'язані зі збройними групами, а також колишні комбатанти мали доступ до травматологічних послуг та послуг з ресоціалізації та реінтеграції» (пункт 27).	Інструменти 3, 12	
ОАД	«...Жертви сексуального насильства, вчиненого певними сторонами збройного конфлікту... повинні мати доступ до національних програм надзвичайної допомоги й відшкодування збитків, а також отримувати медичний і психосоціальний догляд, безпечний притулок, фінансові соціальні виплати та правову допомогу... для чоловіків і хлопчиків, які могли стати жертвами сексуального насильства в умовах конфлікту, зокрема в місцях позбавлення волі» (пункт 28).	Інструменти 1, 5	
ОІС	«...Сексуальне насильство в умовах збройного конфлікту і в постконфліктних ситуаціях може кваліфікуватися як форма переслідування за ознакою статі для цілей визначення права на отримання притулку або статусу біженця» (пункт 31).	Інструмент 6	
РБ ООН	Резолюція 2493: Жінки, мир, безпека	S/RES/2493(2019)	2019
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція наголошує на повній, рівноправній та значущій участі жінок та ролі громадянського суспільства.			
РБ ООН закликає держави взяти на себе зобов'язання щодо сприяння «повній, рівноправній і значущій участі жінок на всіх етапах мирного процесу, зокрема, шляхом всебічного врахування ґендерних аспектів, і зберігати тенденції до збільшення кількості жінок серед цивільного та нецивільного персоналу в миротворчих операціях».			Інструменти 1, 2, 3, 9

2. Регіональні закони та інструменти

Африканський Союз (АС)

АС	Африканська хартія з прав людини і народів		27 червня 1981 р.
Держава забезпечує ліквідацію будь-якої дискримінації щодо жінок, а також захист прав матері й дитини, як передбачено в міжнародних деклараціях і конвенціях (стаття 18 (3)).			Інструмент 1
АС	Африканська хартія про права й благополуччя дитини		11 липня 1990 р.
Хартія передбачає, що «кожна дитина має право користуватися правами і свободами, визнаними та гарантованими цією Хартією, незалежно від раси його / її батьків або законних опікунів, етнічної групи, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших поглядів, національного та соціального походження, майнового статусу, народження чи іншого статусу» (стаття 3). Держави-члени «зобов'язуються захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації та насильства і, зокрема, вживати заходів для запобігання: а) схиленню, примусу чи заохоченню дитини до будь-якої сексуальної діяльності; б) використанню дітей у проституції чи інших сексуальних практиках; с) використанню дітей у порнографічній діяльності, активності та матеріалах» (стаття 27 (1)). Стаття 29 передбачає, що «держави вживають відповідних заходів для запобігання: а) викраденню, продажу або торгівлі дітьми з будь-якою метою або в будь-якій формі будь-якою особою, у тому числі батьками або законними опікунами дитини». Держави також «зобов'язуються забезпечувати особливий режим майбутнім матерям та матерям немовлят і маленьких дітей, яких звинуватили або визнали винними у порушенні норм кримінального законодавства» (стаття 30 (1)).			Інструменти 1, 5
АС	Протокол до Африканської хартії з прав людини і народів щодо прав жінок в Африці		11 липня 2003 р.
Протокол передбачає, що «держави-члени боротимуться з усіма формами дискримінації жінок шляхом відповідних законодавчих, інституційних та інших заходів» (стаття 2-1). Держави-члени «включають у свої національні конституції та інші законодавчі документи... принцип рівності між чоловіками та жінками та забезпечують його ефективне застосування». Держави-члени забезпечують «посилене та ефективне представництво та участь жінок на всіх рівнях прийняття рішень» (стаття 9-2), а також право жінок «на мирне існування та право брати участь у сприянні та підтримці миру» (стаття 10-1).			Інструменти 1, 2, 4, 7
Стаття 8 передбачає, що «жінки та чоловіки рівні перед законом і мають право на рівний захист та переваги від закону. Держави-члени вживають усіх належних заходів для забезпечення: ефективного доступу жінок до судових та юридичних послуг, у тому числі правової допомоги; підтримки місцевих, національних, регіональних і континентальних ініціатив, спрямованих на надання жінкам доступу до юридичних послуг, у тому числі правової допомоги... забезпечення правоохоронних органів на всіх рівнях ефективною інтерпретацією та реалізацією прав на гендерну рівність; однакового представлення жінок в судових та правоохоронних органах; [та] реформування чинного дискримінаційного законодавства та практики з метою сприяння та захисту прав жінок».			
АС	Урочиста декларація Африканського Союзу про гендерну рівність в Африці		8 липня 2004 р.
Цією Декларацією держави-члени зобов'язуються «забезпечити повну та ефективну участь і представництво жінок у мирних процесах, у тому числі запобіганні, регулюванні й розв'язанні конфліктів та постконфліктному відновленні в Африці» (стаття 2). Протягом двох років держави зобов'язуються розпочати громадські кампанії проти гендерного насильства, посилити правові механізми захисту жінок та покласти край безкарності за злочини, вчинені проти них (стаття 4). Держави-члени також зобов'язуються щороку звітувати про прогрес, досягнутий у впровадженні гендерних питань.			Інструмент 1
АС	Гендерна політика	Ред. 2/10 лютого 2009 р.	10 лютого 2009 р.
Гендерна політика АС зобов'язує органи АС, регіональні економічні співтовариства та держави-члени сприяти ефективній участі жінок у миротворчій діяльності та безпеці, у тому числі участі в підтримці процесів примирення під час постконфліктного відновлення та розвитку. Гендерний аспект має бути інтегрований у стратегії, програми та заходи, які стосуються конфліктів та миру, з урахуванням Резолюцій РБ ООН 1325 та 1820. Буде створено регіональні консультативні платформи для обміну знаннями та сприяння гармонізації стратегій (зобов'язання 8).			Інструменти 1, 2, 3, 8

АС	Стратегія гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок 2018–2028 рр.		2018 р.
Наголошує на законах, політиці та установах, а також на безпеці та керівній ролі жінок. Зобов'язання щодо безпеки передбачають зменшення насильства щодо жінок і дівчат та запровадження кримінальної відповідальності за нього та зміну соціальних установок.			Інструменти 1, 4

Африканська комісія з прав людини та народів (АКПЛН)

АКПЛН	Резолюція: Про право на засоби правового захисту та відшкодування шкоди жінкам і дівчатам, які постраждали від сексуального насильства	111	28 листопада 2007 р.
Комісія закликає держави-члени Африканської хартії з прав людини і народів «забезпечити, щоб поліцейський та військовий контингент... пройшов належну підготовку з принципів міжнародного гуманітарного права, прав жінок та дітей» (стаття 2).			Інструменти 2, 3, 12
Комісія закликає держави-члени Африканської хартії з прав людини і народів ввести кримінальну відповідальність за всі форми сексуального насильства, забезпечити притягнення до відповідальності винних та співучасників згідно із системою правосуддя та забезпечити належну підготовку працівників судових органів стосовно принципів міжнародного гуманітарного права, прав жінок та дітей (стаття 2). Комісія закликає до ефективних програм відшкодування, які надаватимуть жертвам сексуального насильства доступ до отримання інформації, реабілітації та компенсації, та наголошує, що жінки повинні брати участь у розробленні, прийнятті та реалізації таких програм (стаття 2).			Інструменти 4, 7, 12

АКПЛН	Резолюція: Про захист від насильства та інших порушень прав людини осіб на основі їх реальної або приписаної сексуальної орієнтації чи гендерної ідентичності	275	12 травня 2014 р.
<i>Коротка довідка.</i> Резолюція була ухвалена у зв'язку з виявленою АКПЛН «нездатністю правоохоронних органів ретельно розслідувати та притягувати до відповідальності винних у насильстві та інших порушеннях прав людини стосовно осіб на основі їх приписаної або реальної сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності» (преамбула).			
АКПЛН «наполегливо закликає держави припинити всі акти насильства та жорстокого поводження, незалежно від того, чи вчинені вони державними чи недержавними суб'єктами, зокрема, шляхом прийняття та ефективного застосування відповідних законів, що забороняють і карають усі форми насильства, у тому числі такі, що стосуються осіб на основі їх приписаної або реальної сексуальної орієнтації чи гендерної ідентичності, забезпечення належного розслідування та судового переслідування винних та встановлення судових процедур, що відповідають потребам жертв» (пункт 4).			Інструменти 1, 2, 4, 7

АКПЛН	Резолюція: Про становище жінок та дітей у збройних конфліктах	283	12 травня 2014 р.
<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції висловлюється занепокоєння тим, «що закони, спрямовані на захист жінок і дітей від насильства, є недостатніми, дискримінаційними або неприйнятими і що юридичні визначення злочинів сексуального та гендерного насильства є недостатніми, особливо в умовах конфліктних ситуацій» (преамбула).			
Резолюція закликає держави-члени «проводити незалежні та ефективні розслідування всіх злочинів сексуального та гендерного насильства, а також переслідувати та карати винних, щоб покласти край безкарності» (пункт 1). Також Резолюція визначає, що навчання розслідуванню та судовому переслідуванню злочинів сексуального та гендерного насильства має проводитися для працівників поліції, судово-медичних експертів, прокурорів, адвокатів та суддів (пункт 1).			Інструменти 2, 4, 12

ТА ООН	АКПЛН	Керівні принципи щодо умов арешту, утримання під вартою і попереднього ув'язнення в Африці (Луандські керівні принципи)		9 березня 2015 р.
	Коротка довідка. Луандські керівні принципи мають допомогти державам-членам АС у виконанні зобов'язань, передбачених Африканською хартією з прав людини і народів стосовно арешту, утримання під вартою та попереднього ув'язнення. Жінки визначені як одна з груп, що потребує особливої турботи.			
РПП		Луандські керівні принципи закликають держави-члени АС «розробити законодавство, процедури, політику та практику, призначені для захисту прав та визначення особливого статусу та окремих потреб жінок і дівчат, які підлягають арешту, утриманню під вартою або попередньому ув'язненню» (стаття 32 (а)).		Інструменти 2, 5, 7
СЕДАН		Луандські керівні принципи передбачають гарантії арешту та утримання жінок. Згідно з ними: «Якщо арешт, утримання під вартою та попереднє ув'язнення є абсолютно необхідними, стосовно жінок і дівчат діють такі правила: i. Обшук здійснюється лише жінками – представницями правоохоронних органів і в порядку, що не принижує гідності жінок і дівчат. ii. Мають утримуватись окремо від чоловіків. iii. Жінки, які мають обов'язки щодо догляду за дітьми, повинні мати право подбати про них, включно з можливістю розумного призупинення затримання, враховуючи інтереси дітей. iv. Мають бути забезпечені приміщеннями, необхідними для зв'язку із сім'ями, у тому числі з дітьми, опікунами та законними представниками їхніх дітей» (стаття 32 (b)).		Інструменти 2, 5
РВ ООН	АКПЛН	Банджувська декларація 59-ї чергової сесії Африканської комісії з прав людини і народів: Права жінок: наша колективна відповідальність		4 березня 2017 р.
АС	Коротка довідка. У Декларації висловлюється занепокоєння, «що закони, спрямовані на захист жінок і дітей від насильства, є недостатніми, дискримінаційними або неприйнятими і що юридичні визначення злочинів сексуального та ґендерного насильства є недостатніми, особливо в умовах конфліктних ситуацій» (преамбула).			
АКПЛН		АКПЛН зазначає, що «держави повинні полегшити доступ до правосуддя жертвам сексуального та інших форм насильства щодо жінок і працювати над зміцненням систем правосуддя та викорінюванням безкарності» (пункт 18).		Інструмент 4
Діпа арабських держав		АКПЛН окремо визнає, що «держави повинні враховувати ґендерний характер конфліктів в Африці та особливий вплив конфліктів на жінок і дітей» (пункт 65).		Інструмент 1
		Декларація закликає держави «забезпечити жіночі відділення в місцях позбавлення волі належними приміщеннями для ув'язнених жінок і, зокрема, ув'язнених жінок з дітьми» (пункт 44) та «збільшити кількість жінок-поліцейських» (пункт 44), розробити та забезпечити навчання «щодо прав жінок для працівників в'язниць та поліцейських» (пункт 45).		Інструменти 2, 5, 12
АСЕАН	АКПЛН	Керівні принципи боротьби із сексуальним насильством та його наслідками в Африці		Травень 2017 р.
	Коротка довідка. Метою цих Керівних принципів є керівництво та підтримка держав-учасниць Африканського Союзу в ефективному виконанні їх зобов'язань щодо боротьби із сексуальним насильством та його наслідками.			
РЕ		Керівні принципи встановлюють правові межі та зобов'язання держав, а також аспекти запобігання та реагування, у тому числі навчання фахівців, розслідування, захисту жертв, відшкодування, а також моніторингу і збирання даних.		Інструменти 2, 4, 7, 12, 15
ЕС	АКПЛН	Резолюція: Про необхідність прийняття правових заходів для захисту жінок-правозахисниць в Африці	409	13 листопада 2018 р.
	Коротка довідка. Уваг зосереджено на вирішенні проблеми збільшення кількості випадків дискримінації, арештів, жорстокого, нелюдського поводження та такого, що принижує гідність, катувань, стигматизації, нападів, погроз розправою та вбивств, сексуального насильства та зґвалтування, а також інших ризиків, з якими стикаються жінки-правозахисниці й особи, які працюють у сфері захисту прав жінок та ґендерних питань.			
ОБСЄ		Резолюція закликає держави вжити конкретних правових заходів для захисту жінок-правозахисниць і переслідувати акти залякування та розправи.		Інструменти 1, 7
ОАД				
ОІС				

Ліга арабських держав

Арабська жіноча організація	Арабська стратегія боротьби з насильством щодо жінок на 2011–2020 рр.	5156/2011	2011 р.
Коротка довідка. Метою Арабської стратегії боротьби з насильством щодо жінок є створення загальної системи захисту жінок від насильства, яку арабські держави надалі можуть адаптувати у власних національних планах дій (с. 13). Загальними цілями Стратегії є пропагування прав арабських жінок, захист їх від усіх форм насильства та зменшення наслідків насильства (с. 17).			
Метою Стратегії є «інституціоналізація процесу моніторингу та оцінювання, пов'язаного з програмами захисту жінок від насильства через Арабську жіночу організацію» (с. 21). У межах відповідної схеми моніторингу в Стратегії сформульовано такі заходи: «розроблення вимірюваних кількісних та якісних показників захисту жінок від насильства у співпраці з Лігою арабських держав» (с. 21).			Інструменти 11, 15
Ліга арабських держав	Виконавчий план дій «Захист арабських жінок: мир і безпека»		13 вересня 2015 р.
Прийнятий Радою міністрів Ліги арабських держав План дій спрямований на підтримку зусиль щодо виконання зобов'язань із захисту жінок в умовах конфліктів та посилення їх політичної участі в процесах розбудови миру.			
План містить низку заходів для підтримки участі жіночого громадянського суспільства в розбудові миру, попередженні конфліктів та протидії тероризму.			Інструмент 9
Передбачено заходи для законодавства, політики та реформ із ліквідації всіх форм насильства щодо жінок, у тому числі керівні принципи та підготовка поліції та армії.			Інструменти 1, 2, 3, 4, 7, 12

Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН)

АСЕАН: Декларація міністрів	Щодо розширення прав і можливостей жінок у регіоні АСЕАН		5 липня 1988 р.
Декларація закликає держави-члени АСЕАН сприяти та впроваджувати справедливую й ефективну участь жінок, включати в національні плани конкретні проблеми жінок і зазначати їх роль як активних суб'єктів та бенефіціарів розвитку.			Інструменти 1, 8
АСЕАН: Декларація міністрів	Стосовно викорінювання насильства щодо жінок у регіоні АСЕАН		30 червня 2004 р.
Коротка довідка. Декларація закликає держави-члени АСЕАН докласти зусиль для повної реалізації цілей ліквідації насильства щодо жінок та контролю за їх прогресом (с. 1).			
Декларація закликає держави-члени АСЕАН «заохочувати більш широке регіональне та двостороннє співробітництво в систематичних дослідженнях, збиранні, аналізі та поширенні даних, у тому числі даних за ознаками статі, віку та іншою відповідною інформацією, про масштаби, характер та наслідки насильства щодо жінок і дівчат, а також про вплив та ефективність політики й програм боротьби з насильством щодо жінок» (пункт 1). Також державам-членам пропонується «заохочувати інтеграцію ґендерних питань для усунення всіх форм насильства щодо жінок за допомогою політики та програм, а також систем, процедур і процесів» (пункт 3).			Інструмент 15
АСЕАН: Саміт	Декларація про викорінювання насильства щодо жінок і дітей у регіоні АСЕАН		9 жовтня 2013 р.
Коротка довідка. Декларація закликає «активізувати зусилля держав-учасниць АСЕАН з... реагування на всі форми насильства, наруги та експлуатації жінок і дітей, особливо тих, хто перебуває у вразливих ситуаціях, таких як домашнє насильство, а також жінок і дітей, які зазнають сексуальної експлуатації» (пreamбула).			
У Декларації зазначено, що «держави-члени АСЕАН, окремо та/або колективно, висловлюють загальну рішучість усунути насильство щодо жінок і дітей в регіоні за допомогою таких заходів: у національні плани та програми розвитку включити законодавчі акти, політику та заходи щодо запобігання й усунення насильства щодо жінок і дітей, а також для захисту й допомоги потерпілим / жертвам із встановленими строками виконання, відповідними ресурсами, плануванням та бюджетом та з урахуванням ґендерних аспектів» (пункт 2).			Інструменти 7, 8, 15

ГАООН	АСЕАН: Саміт	Конвенція про припинення торгівлі людьми, особливо жінками та дітьми	21 листопада 2015 р.
-------	--------------	--	----------------------

Коротка довідка. Конвенція окреслює межі регіональних дій щодо запобігання та боротьби з торгівлею людьми, роблячи акцент на захисті жертв. Визнається, що торгівля людьми, особливо жінками та дітьми, спричинена, серед іншого, попитом на їх експлуатацію (преамбула).

РПП	Конвенція зобов'язує держави-члени налагодити транскордонну співпрацю органів прикордонного контролю з метою запобігання та виявлення фактів торгівлі людьми (стаття 13).		Інструмент 6
-----	---	--	--------------

СЕДАН	АСЕАН	Регіональний план дій АСЕАН з ліквідації насильства щодо жінок на 2016 – 2025 рр.	2016 р.
-------	-------	---	---------

Коротка довідка. Регіональний план дій АСЕАН спрямований на управління впровадженням Декларації про викорінювання насильства щодо жінок і дітей в регіоні АСЕАН на регіональному та національному рівнях шляхом перетворення зобов'язань на конкретні стратегії та дії. Регіональний план дій розрахований на 2016–2025 рр. У ньому перераховані показники національного та регіонального рівнів.

РВ ООН	Пункт 3 спрямований на «правову базу, прокуратуру та систему правосуддя». У документі зазначено, що «у випадку застосування звичаєвого чи релігійного права та офіційної системи правосуддя справи мають розглядатись із дотриманням прав людини жертв / постраждалих, відповідних міжнародних зобов'язань щодо гендерної рівності та міжнародних стандартів прав людини. Усі уповноважені органи сфери правосуддя мають нести відповідальність за гарантування безпеки, захисту та гідності жертв / постраждалих (національний рівень)» (пункт 25). Держави-члени мають на національному рівні «переглядати, контролювати та оцінювати впровадження законів про насильство проти жінок у системі кримінального судочинства. Сюди належать комплексні розслідування механізмів реагування системи кримінального судочинства на різні форми насильства, моніторинг судових рішень, судових процесів та розслідувань, а також оцінювання якості та ефективності правової допомоги та інших правоохоронних послуг для жертв / постраждалих» (пункт 27). Крім того, на національному рівні слід «розвивати практики для визнання «синдрому побитої жінки» та усунення гендерних стереотипів при винесенні судових рішень» (пункт 29). Для створення на національному рівні механізмів доступу жінок до правосуддя держави-члени мають створити сприятливе середовище; усунути можливі бар'єри; забезпечити ефективну та доступну / безкоштовну правову допомогу жертвам / постраждалим, які не мають на це ресурсів; забезпечити доступ до справедливого та ефективного відшкодування та засобів правового захисту й надавати компенсації за отриману шкоду» (пункт 30). Так само потрібно «відновити та/або посилити правоохоронні та судові органи, судові системи та/або юридичні процеси для реагування на насильство щодо жінок та забезпечити належне фінансування... спеціалізованого навчання з питань насильства щодо жінок» (пункт 33 (ii)). Нарешті, держави мають «забезпечити відповідальність органів, уповноважених розглядати випадки насилля щодо жінок під час або після конфліктів, катастроф та заворушень, за допомогою юридичних і судових процесів та механізмів правосуддя перехідного періоду й за повної та ефективної участі жінок» (пункт 36).		Інструменти 2, 4, 7, 12, 15
АС	Регіональний план дій визначає, що «АСЕАН має визнати та працювати над виконанням транскордонних наказів про захист в усіх юрисдикціях та забезпечити / посилити закони про імміграцію та адміністративні процедури для забезпечення жінок правами виїжджати та вирішувати ситуації, пов'язані з насильством, без страху депортації, втрати законного статусу або втрати права опіки над дітьми» (пункт 35).		Інструмент 6
АКТПН	Регіональний план дій зобов'язує розробляти та впроваджувати на національному рівні «протоколи, посібники та навчальні матеріали для відповідних зацікавлених сторін із метою збільшення потенціалу збирання, інтерпретації та використання даних про насильство щодо жінок для власних політик і програм моніторингу змін» (пункт 42). Держави-члени мають «оцінювати вплив політики та програм таким чином, щоб сприяти розробленню доказової стратегії, програм, планів дій і законів» (пункт 48).		Інструменти 12, 15
Літа арабських держав	Регіональний план дій охоплює тему нарощування потенціалу й на національному рівні передбачає розроблення «навчальних програм і посібників для міжгалузевих груп та інших відповідних фахівців / постачальників послуг, таких як... поліція, прокурори, судді, для надання скоординованих послуг з урахуванням гендерних, культурних аспектів» (пункт 38).		Інструменти 2, 4, 12
АСЕАН			
РЕ			
ЕС			
ОБСС			
ОАД			
ОІС			

Рада Європи (РЄ)

РЄ	Європейська конвенція з прав людини		4 листопада 1950 р.
У статті 14 Конвенції зазначено: «Користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою – статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою.			Інструмент 1
РЄ	Конвенція про заходи щодо протидії торгівлі людьми	CETS No.197	16 травня 2005 р.
Стаття 17 передбачає, що кожна сторона має сприяти ґендерній рівності та застосовувати ґендерну інтеграцію в розробленні, впровадженні й оцінюванні заходів щодо виявлення жертв (стаття 10), захисту їх особистого життя й особи (стаття 11), надання допомоги у відновленні (стаття 12), надання їм періоду реабілітації та обмірковування (стаття 13), надання дозволу на проживання (стаття 14), надання компенсації та законного відшкодування (стаття 15) та сприяння їх репатріації та поверненню (стаття 16).			Інструмент 6
РЄ	Конвенція про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)	CETS No. 210	11 травня 2011 р.
<i>Коротка довідка.</i> Стамбульська конвенція є юридично обов'язковим документом, який визнає «структурний характер насильства стосовно жінок як ґендерного насильства, а також, що насильство стосовно жінок є одним з головних соціальних механізмів, яким жінок змушують зайняти підпорядковане положення порівняно із чоловіками» (преамбула). Крім того, визнається, «що жінки й дівчата піддаються більшому ризику ґендерного насильства, ніж чоловіки» (преамбула). Цілісний підхід передбачає застосування великої кількості комплексних стандартів запобігання та захисту (яких мають дотримуватися держави-члени), спрямованих на ліквідацію насильства щодо жінок і побутового насильства та сприяння суттєвій рівності між чоловіками та жінками, зокрема, шляхом розширення прав і можливостей жінок.			
Передбачається ретельне виконання зобов'язань державами-членами. По-перше, «Сторони утримуються від вчинення будь-яких актів насильства стосовно жінок і забезпечують, щоб державні органи, посадові особи, представники, установи та інші учасники, які діють від імені держави, діяли відповідно до цього зобов'язання». По-друге, «Сторони вживають необхідних законодавчих та інших заходів для забезпечення належної уваги до недопущення, розслідування, покарання та забезпечення компенсації стосовно актів насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції та які вчинені недержавними учасниками» (стаття 5).			Інструменти 1, 7
Держави-члени зобов'язуються «вживати необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення покарання ефективними, пропорційними та переконливими санкціями за вчинення правопорушень, установлених відповідно до цієї Конвенції, з урахуванням ступеня їхньої тяжкості. Ці санкції охоплюють, де це доречно, вирoki, що передбачають позбавлення волі, що може стати підставою для екстрадиції» (стаття 45). Конвенція передбачає комплексні зобов'язання та стандарти, які сторони повинні взяти на себе та суворо дотримуватись: запобігання; захисту та підтримки; матеріального та процесуального права, розслідування, судового розгляду, заходів захисту; та міжнародного співробітництва.			Інструмент 7
Держави-члени зобов'язуються вживати необхідних заходів «для прийняття та здійснення загальнодержавної ефективної, всеосяжної та скоординованої політики, яка охоплює всі відповідні заходи для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, і пропонують цілісний механізм відповіді на насильство щодо жінок». Крім того, ця політика має забезпечувати, «щоб у центрі всіх заходів були права жертви та щоб така політика здійснювалася за допомогою ефективного співробітництва між усіма відповідними органами, установами та організаціями (стаття 7).			Інструмент 8
Відповідно до статті 6 «Сторони зобов'язуються включати ґендерну перспективу у виконання положень цієї Конвенції та оцінку їхнього впливу, заохочувати й ефективно здійснювати політику рівності між жінками та чоловіками, а також розширення прав та можливостей жінок».			Інструменти 11, 15
Стаття 15 зобов'язує держави-члени проводити навчання фахівців. «Сторони забезпечують або посилюють належну підготовку відповідних спеціалістів, які займаються жертвами або особами, які вчинили будь-які акти насильства, що підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, з питань недопущення та виявлення такого насильства, забезпечення рівності між жінками та чоловіками, виявлення потреб і прав жертв, а також стосовно того, як запобігати повторній віктимізації». Навчання має передбачати «підготовку зі скоординованого міжвідомчого співробітництва для забезпечення всеосяжного та відповідного управління зверненнями у випадках насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції».			Інструмент 12

ГАООН	Парламентська асамблея РЄ	Резолюція: Про роль жінок у запобіганні та вирішенні конфліктів	1385	23 червня 2004 р.
РПП	ПАРЄ зазначає, що «підтримка та заохочення міжнародного миру та безпеки неможливі без повноцінного розуміння наслідків збройного конфлікту відносно жінок і без прийняття належних заходів з розширення їхніх прав, можливостей та безпеки» (пункт 7). Асамблея закликає уряди й парламенти держав-членів Ради Європи, серед інших заходів, передбачити кримінальне покарання за будь-які форми насильства щодо жінок у конфліктних і постконфліктних ситуаціях; підтримати участь жінок у процесах розбудови миру та постконфліктного відновлення; заохотити дослідження, присвячені вивченню участі жінок у процесах розбудови миру (пункт 8 (i)).		Інструменти 1, 7	
СЕДАН	Асамблея закликає уряди й парламенти держав-членів Ради Європи збільшити частку жінок у делегаціях, які беруть участь у національних, регіональних і міжнародних нарадах з питань миру й безпеки, а також в офіційних мирних переговорах (стаття 8.ii.c). Асамблея також закликає уряди й парламенти держав-членів «шляхом проведення систематичних консультацій з жіночими групами й організаціями, які виступають за мир, сприяти врахуванню їхніх позицій під час проведення основних мирних конференцій на всіх рівнях і забезпечувати визнання їхніх пріоритетів і проблем у межах офіційних мирних процесів» (стаття 8.iii.a).		Інструменти 7, 8, 9	
РВ ООН	Парламентська асамблея РЄ	Рекомендація з прав людини представників збройних сил	1742	11 квітня 2006 р.
АС	ПАРЄ «вважає, що Раді Європи слід приділяти більше уваги питанню статусу жінок у збройних силах. Велика кількість жінок-солдатів зазнають сексуальних домагань. Доступ до військових обов'язків та до конкретних посад у збройних силах, кар'єрних структурах та рівності прав має значення для вирішення питання дискримінації жінок, що саме по собі вимагає глибокого розгляду» (пункт 6).		Інструмент 3	
АКПДН	Парламентська асамблея РЄ	Резолюція: Про припинення дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності	1948	27 червня 2013 р.
Літа арабських держав	<i>Коротка довідка.</i> У Резолюції визнається, що «упередження, ворожість і дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності залишаються серйозною проблемою» держав-членів Ради Європи (пункт 2).			
АСЕАН	Щодо підбурювання до цькування й насильства на ґрунті сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності Резолюція закликає держави-члени Ради Європи «проводити навчання співробітників поліції, судової системи й адміністративних органів із питань гомофобії, трансфобії і заборони дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності» (пункт 9.2.4).		Інструменти 1, 2, 4, 12	
РЄ	Парламентська асамблея РЄ	Резолюція: Дискримінація трансгендерних людей у Європі	2048	22 квітня 2015 р.
ЕС	ПАРЄ закликає прийняти антидискримінаційне законодавство та політику для подолання поширеної дискримінації, з якою стикаються трансгендери, та провести навчання працівників правоохоронних органів та судової влади.		Інструменти 1, 2, 4, 7, 12	
ОБСЄ	Парламентська асамблея РЄ	Резолюція: Про рівність та відсутність дискримінації в доступі до правосуддя	2054	24 квітня 2015 р.
ОАД	<i>Коротка довідка.</i> ПАРЄ зазначає, що доступ до правосуддя часто ускладнюється практичними та правовими бар'єрами, особливо для осіб, які піддаються дискримінації. Відтепер усунення перешкод, які «заважають особам розуміти та реалізовувати свої права й отримувати відшкодування у разі порушення їхніх прав», є необхідною умовою досягнення рівного доступу до правосуддя (пункт 2-3).			
ОІС	«Асамблея закликає держави-члени активізувати зусилля щодо усунення правових, соціальних, економічних та культурних бар'єрів для доступу жінок до правосуддя і з цією метою: ...провести поглиблений аналіз впливу гендеру на доступ до правосуддя, зокрема, збираючи диференційовані за статтю дані, та прийняти політику, враховуючи гендерні фактори та передбачаючи конкретні бар'єри в доступі до правосуддя, з якими стикаються жінки» (пункт 6 (2)). Крім того, Асамблея закликає провести «національні дослідження з метою оцінювання масштабів перешкод, з якими стикаються [люди, які особливо піддаються дискримінації], та вжити спеціальних заходів для їх подолання» (пункт 7 (1)). Нарешті, державам-членам пропонується «забезпечити спеціальну підготовку з питань дискримінації для поліції та спеціалістів юридичної сфери, у тому числі адвокатів та суддів» (пункт 7 (2)).		Інструменти 2, 4, 7, 12, 15	

Парламентська асамблея РЄ	Резолюція: Забезпечення рівних прав та захисту жінок від насильства у збройних силах	2120	21 червня 2016 р.
<i>Коротка довідка.</i> ПАРЄ визнає, що «жінки досі перебувають у меншості, особливо на посадах високого рангу» (пункт 2). «Жінки, які долучилися до лав збройних сил, стикаються із середовищем, створеним чоловіками та для чоловіків. Вони стикаються з різними формами дискримінації, жорсткими умовами кар'єрного зростання та менталітетом, що закореніли у вигляді чоловічого підходу до збройних сил» (пункт 3). Також сексуальні домагання та образи щодо жінок є доволі частими випадками у збройних силах (пункт 4).			
Стосовно вербування та кар'єрного зростання для персоналу збройних сил Резолюція закликає держави-члени Ради Європи вжити таких заходів: «застосувати конкретні стратегії набору контингенту з метою подолання стереотипів та залучення більшої кількості жінок до збройних сил, зокрема для виконання воєнних завдань... зробити відкритими та доступними посади для жінок в усіх видах військ збройних сил... застосувати політику набору до лав збройних сил жінок та залучити їх до виконання роботи на посадах, на яких вони раніше не працювали; розглядати фізичний критерій при наборі на роботу відповідно до посад, а також рекомендації запускати пілотні проекти з метою пропагування працевлаштування жінок на ці посади... активно пропагувати залучення жінок до закордонних операцій з виконанням воєнних ролей; залучати експертів із гендерних питань у кожній з операцій збройних сил на всіх етапах підготовки та розгортання... систематично інкорпорувати гендерний вимір в усіх обговореннях стосовно вступу, продовження та звільнення з військової служби... здійснити дослідження причин зіткнення з труднощами, що виникають при наборі жіночого персоналу для виконання військових обов'язків, а також причин, чому військова кар'єра жінок зазвичай триває менше, ніж їхніх колег-чоловіків, та причини, чому жінки та чоловіки покидають лави збройних сил до моменту виходу на пенсію чи закінчення їхніх контрактів» (згідно з підпунктами пункту 6 (1)). Стосовно створення більш сприятливого для гендерної рівності клімату в лавах збройних сил державам-членам, крім іншого, слід: «вжити активних заходів на всіх рівнях ієрархії з метою зміни менталітету та внутрішньої культури у збройних силах із метою позитивного підходу до врахування всієї різноманітності» (пункт 6 (2.1)); залучити експертів із гендерних питань до всіх органів, щоб забезпечити систематичне врахування гендерних аспектів як невід'ємних компонентів щоденної роботи» (пункт 6 (2.3)); переконатися, що форма та спорядження підходять для жіночого тіла, а квартири для проживання адаптовані для життя як чоловіків, так і жінок» (пункт 6 (2.5)). Також Резолюція закликає держави прийняти та суворо дотримуватися політики щодо боротьби з гендерним насильством у збройних силах, у тому числі щодо прийняття та забезпечення «систематичного застосування політики абсолютної нетерпимості до гендерного насильства» (пункт 6 (3.2)); впевнитися, що «всі рівні ієрархії повідомлено про необхідність здійснення такої політики» (пункт 6 (3.3)), та визначити «ефективне покарання й застосовувати його до винних у сексуальному насильстві» (пункт 6 (3.7)). Нарешті, Резолюція закликає запровадити «навчання з гендерних питань на всіх етапах воєнної підготовки та впевнитися, що як чоловіки, так і жінки проходять відповідне навчання у військових академіях» (пункт 6 (2.2)).			Інструменти 3, 12
ПАРЄ бере до уваги значну роль, яку парламенти країн можуть відігравати в демократичному контролі над збройними силами. Асамблея закликає держави-члени: «активно намагатися досягти гендерного балансу в державних органах, що відповідають за збройні сили» (пункт 7 (1)); «активно дотримуватися, шляхом парламентських обговорень, досліджень та повідомлень, впровадження Резолюції 1325 (2000) та інших резолюцій ООН із питань «Жінки, мир, безпека», зокрема тих, що стосуються жінок у збройних силах, та започатковувати законодавчі ініціативи з метою досягнення відповідних цілей» (пункт 7 (2)); «на державному рівні здійснювати дослідження стосовно становища жінок у збройних силах, зокрема стосовно опрацювання скарг про домагання та інші форми гендерного насильства у збройних силах» (пункт 7 (3)); та «закликати незалежні органи, такі як парламентські комісії, омбудсмени та комісії з питань рівності, які мають відповідні повноваження щодо збройних сил, до проведення розслідувань із цих питань» (пункт 7 (4)).			Інструмент 7

Парламентська асамблея РЄ	Резолюція: Захист жінок і дівчат з числа біженців від насильства на гендерному ґрунті	2159	26 квітня 2017 р.
<i>Коротка довідка.</i> ПАРЄ окремо підкреслює, що «відповідальність за допомогу та захист жінок, які шукають притулку, та жінок з числа біженців не обмежується випадками насильства, вчиненого в країнах призначення. Вони мають отримувати належну допомогу для подолання травм, які вони пережили в країнах походження або під час проїзду територією інших країн» (пункт 3).			
«Асамблея закликає держави-члени Ради Європи та держави-спостерігачі вживати конкретних заходів для усунення прогалин у правовому захисті та засобів пом'якшення ризиків: ...для безпеки жінок у транзитних пунктах та пунктах призначення». Зокрема, рекомендується організовувати навчання поліцейських та охоронців щодо «виявлення жертв гендерного насильства та допомоги їм» (пункт 5 (2.5)).			Інструменти 2, 6, 12

Парламентська Асамблея РЄ	Резолюція: Про сприяння правам людини та усунення дискримінації інтерсексуальних осіб	2191	12 жовтня 2017 р.
ПАРЄ закликає держави забезпечити ефективне застосування антидискримінаційного законодавства та захист інтерсексуальних осіб і пропонує підвищити рівень обізнаності адвокатів, поліції, прокурорів та суддів.			Інструменти 2, 4, 7
Рада Європи: Комітет міністрів	Рекомендація: Про захист жінок від насильства	Rec (2002)5	30 квітня 2002 р.
Комітет міністрів рекомендує державам-членам додати до основного курсу навчання працівників поліції та судових органів важливі елементи особливого підходу до вирішення проблем побутового насильства та всіх інших форм насильства відносно жінок і «сприяти включенню питань, що стосуються насильства відносно жінок, у курс навчання суддів» (додаток, пункти 8 та 11).			Інструменти 2, 4, 12
Рада Європи: Комітет міністрів	Європейські пенітенціарні правила	Rec (2006)2	11 січня 2006 р.
Цей документ містить правила щодо поліпшення поведінки із жінками-ув'язненими, зокрема: Правило 19 (7): «Слід передбачити необхідні заходи для задоволення санітарних потреб жінок». Правило 34 (1): «...при прийнятті рішень щодо будь-яких аспектів їх утримання влада має приділяти особливу увагу потребам жінок, зокрема фізичним, професійним, соціальним і психологічним». Правило 34 (2): «Особливі зусилля мають бути спрямовані на забезпечення доступу до спеціалізованих послуг жінок-ув'язнених, які стали жертвами фізичного, психологічного або сексуального насильства». Правило 34 (3): «Ув'язненим жінкам має бути дозволено народжувати поза межами пенітенціарної установи, а у випадку народження дитини в місцях ув'язнення адміністрація повинна надавати жінці необхідну підтримку та засоби обслуговування». Правило 81 (3): «Персонал, який працює з особливими групами ув'язнених, як-от з... жінками, малолітніми або психічно хворими ув'язненими, має проходити спеціалізовану підготовку, яка відповідає особливому характеру роботи». Правило 85: «Чоловіки й жінки мають бути однаково представлені в штатному розкладі пенітенціарної установи».			Інструменти 5, 12
Рада Європи: Комітет міністрів	Рекомендація: Про стандарти та механізми гендерної рівності	Rec (2007)17	21 листопада 2007 р.
Рекомендація визначає елементи ефективного національного законодавства та механізми гендерної рівності, такі як: законодавство, що забороняє дискримінацію за ознакою статі в усіх аспектах життя та суспільства й забезпечує гендерну рівність де-юре, зокрема, дієві санкції для вирішення випадків порушення закону; спеціалізовані інституційні механізми забезпечення ефективності законодавства про гендерну рівність; і вказівки щодо включення гендерної перспективи у розробку законодавства та гендерної політики в усіх сферах (пункт 15). Інші заходи щодо запобігання та ліквідації насильства щодо жінок охоплюють: законодавство та ефективні судові процедури щодо запобігання насильству щодо жінок, захисту жертв, покарання винних та захисту жертв і свідків від помсти; підтримку та захист жертв насильства, наприклад, притулки для жінок та гарячі лінії; корекційні програми для осіб, які вчинили насильство; фінансову та іншу підтримку неурядових організацій, що працюють у цих сферах (пункт 52).			Інструменти 4, 7, 9
Комітет міністрів рекомендує державам-членам здійснювати регулярне оцінювання частоти порушень прав жінок в умовах конфлікту (пункт 58-iii) та участі жінок у структурах та механізмах соціального відновлення в постконфліктний період (пункт 58-v). Рекомендується розробляти методи, засоби та інструменти аналізу / оцінювання гендерного впливу та бюджетування (пункт 72-vi). Держави-члени мають розробляти та застосовувати такі засоби та інструменти (наприклад, контрольні переліки, посібники, довідники, статистичні дані, анкети, програмне забезпечення, опитування, прогнози) для аналізу / оцінювання гендерного впливу законів та політики (пункт 75-iv).			Інструменти 11, 15
Комітет міністрів рекомендує державам-членам запровадити освітні програми та спеціальну підготовку всіх фахівців, залучених до взаємодії з жертвами насильства, у тому числі представників судової влади та поліції (пункт 52-vii); та організувати навчання з метою запобігання й боротьби з торгівлею людьми, а також для виявлення й допомоги жертвам і для захисту їхніх прав (пункт 55-vi). У випадку залучення контингенту до миротворчих операцій держави-члени мають розробити систематичне навчання відповідного контингенту з урахуванням питань гендерної рівності та запобігання насильству щодо жінок та торгівлі людьми (пункт 58-vii).			Інструменти 2, 3, 6, 12

Рада Європи: Комітет міністрів	Рекомендація: Про заходи з боротьби проти дискримінації за ознаками сексуальної орієнтації або ґендерної ідентичності	CM/Rec (2010)5	Березень 2010 р.
Рекомендує державам-членам забезпечити прийняття та ефективне впровадження законодавчих та інших заходів боротьби з дискримінацією за ознаками сексуальної орієнтації або ґендерної ідентичності задля забезпечення дотримання прав людини стосовно лесбійок, геїв, бісексуалів і трансґендерних осіб. Державам слід забезпечити, щоб жертви дискримінації мали доступ до ефективних засобів правового захисту, а також, щоб заходи боротьби з дискримінацією передбачали покарання за порушення й призначення відповідного відшкодування жертвам дискримінації.			Інструменти 1, 7, 15
Мають бути передбачені умови щодо обґрунтованих побоювань переслідування за ознакою сексуальної орієнтації або ґендерної ідентичності, які можуть бути вагомою підставою для надання статусу біженця або притулку.			Інструмент 6
Рада Європи: Комітет міністрів	Рекомендація: Про роль жінок та чоловіків у недопущенні й вирішенні конфліктів та в зміцненні миру	Rec (2010)10	30 червня 2010 р.
Комітет міністрів закликає держави-члени: «1) визнати, що рівність між жінками та чоловіками, посилення ролі жінок у суспільстві та повне використання їх знань та досвіду сприяють становленню миру та є необхідними умовами запобігання та вирішення конфліктів і розбудови миру; 2) інтегрувати ґендерну перспективу в діяльність із запобігання та вирішення конфліктів і розбудови миру, зокрема розподіл необхідних бюджетних ресурсів; 3) забезпечити збалансовану участь жінок і чоловіків на всіх рівнях прийняття рішень у місцевих, регіональних, національних та міжнародних установах, а також механізмах запобігання та вирішення конфліктів, у тому числі мирних переговорах та демократизації суспільств після конфліктів; 4) забезпечити, щоб до запобігання, вирішення конфліктів та розбудови миру були залучені жінки й чоловіки з усіх сфер суспільства, шляхом застосування методів багатоканальної дипломатії».			Інструмент 1
Комітет міністрів рекомендує державам-членам, у межах стратегії інтеграції ґендерних питань, здійснити такі заходи: «...Налагодити механізми посилення ґендерної проблематики в усіх процесах запобігання й врегулювання конфліктів та розбудови миру, а також вжити заходів щодо залучення жінок і чоловіків до всіх вказаних процесів» (додаток, пункт 6). «Дослідити використання ґендерного бюджетування стосовно всіх заходів запобігання та врегулювання конфліктів і розбудови миру для забезпечення більш ефективного використання ресурсів» (додаток, пункт 7). «Включити ґендерну перспективу в процеси набору міжнародних співробітників та навчання персоналу, залученого до процесів запобігання та врегулювання конфліктів і місії з розбудови миру» (додаток, пункт 8).			Інструменти 8, 12
Комітет міністрів рекомендує державам-членам «оприлюднювати структуровані за статтю статистичні дані про участь жінок і чоловіків у процесах запобігання та врегулювання конфліктів і розбудови миру та відстежувати прогрес у цій галузі» (додаток, пункт 9).			Інструмент 15
Рада Європи: Комітет міністрів	Рекомендація: Запобігання та боротьба із сексизмом	CM/Rec (2019)1	27 березня 2019 р.
Рекомендується вживати заходів для запобігання сексизму та його проявам і боротьби з цими явищами в публічній і приватній сферах через відповідне законодавство, політику та програми, спираючись на визначення й поради. Підкреслюється міжгалузевість і роль поліції та сектору юстиції.			Інструменти 1, 2, 4, 7

Європейський Союз (ЄС)

Європейські спільноти	Амстердамський договір про внесення змін у Договір про Європейський Союз, договори про заснування Європейського Співтовариства та деякі пов'язані з ними акти		2 жовтня 1997 р.
Це перший міжнародний договір, який чітко висвітлює дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації. Відповідно до статті 2-7, «...Рада, діючи одногосно за пропозицією Комісії та після консультацій з Європейським парламентом, може вжити відповідних заходів для боротьби з дискримінацією за ознакою статі, раси чи етнічного походження, релігії чи переконань, інвалідності, віку або сексуальної орієнтації».			Інструмент 1

ГАООН	Європейський парламент	Резолюція: Про участь жінок у мирному вирішенні конфліктів	2000/2025(INI))	30 листопада 2000 р.
РПП	Резолюція «закликає Комісію та держави-члени до ґендерно спрямованого миру та ініціатив щодо миру й безпеки», у тому числі забезпечення ґендерного навчання військовослужбовців, «щоб повага до жінок стала звичайною практикою й в армії переважала атмосфера доброзичливості до жінок» (пункт 8). Крім того, Резолюція «закликає Раду та держави-члени сприяти ґендерній спрямованості операцій з підтримки миру, безпеки та відновлення, в яких вони беруть участь, і з цією метою... вони мають забезпечити, щоб усі військовослужбовці – як чоловіки, так і жінки – і, зокрема, миротворчий контингент проходили ґрунтовну підготовку з ґендерних питань» (пункт 14-b).			Інструменти 3, 12
СЕДАВ	Європейський парламент	Резолюція: Про гомофобію в Європі	P6_TA (2006)0018	18 січня 2006 р.
РВ ООН	Резолюція Європейського парламенту «закликає Комісію забезпечити заборону дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації в усіх секторах...» (пункт 4). Вона також закликає всі держави-члени «вчиняти будь-які інші дії, які вважаються доцільними для боротьби з гомофобією та дискримінацією за ознакою сексуальної орієнтації, а також просувати та впроваджувати принцип рівності у своїх суспільствах та правових системах» (пункт 10) та «[закликає] держави-члени прийняти законодавство щодо припинення дискримінації, з якою стикаються одностатеві партнери у сферах спадкування, майнових відносин, найму житла, пенсій, податків, соціального забезпечення тощо» (пункт 11).			Інструменти 1, 4, 7
АС	Європейський парламент	Резолюція: Про інтеграцію ґендерних питань у зовнішні відносини ЄС та розбудову миру / нації	2008/2198(INI) P6_TA (2009)0372	7 травня 2009 р.
АКПДН	Європейський парламент заявляє, що реалізація та розширення прав і можливостей жінок є важливим фактором для успішного впровадження зовнішньої політики ЄС щодо врегулювання конфліктів, підтримання миру та безпеки. Парламент просить Комісію «більш послідовно та систематично розглянути та визначити пріоритети ґендерної нерівності у розробленні та реалізації інструментів сторонньої допомоги, зокрема щодо надання допомоги для реформування сектору безпеки» (пункт 11). Парламент також наголошує на квотах як на «незамінному засобі забезпечення ґендерної рівності в місіях із питань миру й безпеки та прийнятті рішень у процесах національного та міжнародного відновлення, а також гарантування політичної присутності жінок за столом переговорів» (пункт 29).			Інструмент 1
Літа арабських держав	Європейський парламент	Резолюція: Про пріоритети та нову політику ЄС боротьби з насильством щодо жінок	P7_TA (2011)0127	5 квітня 2011 р.
АСЕАН	Коротка довідка. У Резолюції підкреслюється, що «жодне втручання не усуне ґендерне насильство, однак поєднання інфраструктурних, правових, судових, правоохоронних, освітніх, медичних та інших заходів, пов'язаних із наданням послуг, може суттєво зменшити насильство та його наслідки» (пункт А).			Інструменти 2, 12
РЕ	У пункті 2 цієї Резолюції викладено комплексний політичний підхід для протидії ґендерному насильству. У ній визначено «вимоги до держав-членів забезпечити навчання посадових осіб, які можуть вступати в особистий контакт із жертвами насильства щодо жінок, у тому числі співробітників правоохоронних органів... з метою виявлення, визначення та належного розгляду таких випадків з урахуванням потреб і прав жертв».			
ЄС	Європейський парламент та Європейська рада	Директива, що встановлює мінімальні стандарти щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів	OJ L 315 p. 57-73 (Номер CELEX: 32012L0029)	25 жовтня 2012 р.
ОБСЄ	Коротка довідка. У Директиві підкреслюється, що «жодне втручання не усуне ґендерне насильство, однак поєднання інфраструктурних, правових, судових, правоохоронних, освітніх, медичних та інших заходів, пов'язаних із наданням послуг, може суттєво зменшити насильство та його наслідки» (пункт А).			Інструменти 2, 4, 12
ОАД	За статтею 25 Директиви, всі посадові особи, які можуть вступати в особистий контакт із жертвами злочинів (наприклад, співробітники поліції або судових органів, судді та прокурори), мають проходити загальну та спеціальну підготовку, що дає змогу під час контактів із жертвами злочинів формувати уявлення про їхні потреби, проявляючи при цьому неупереджене, шанобливе й професійне ставлення.			

Рада ЄС	Концепція підтримки реформування сфери безпеки в межах Європейської політики безпеки й оборони	Дос 12566/4/05 REV 4	13 жовтня 2005 р.
Цей документ пропонує ЄС розглянути можливість надання допомоги в проведенні навчання з ґендерних питань представників збройних сил, прикордонних та митних служб, а також підготовці з ґендерних питань представників поліцейського сектору.			Інструменти 1, 2, 3, 6, 12

Рада ЄС	Висновок Ради щодо сприяння ґендерній рівності та впровадження ґендерних питань у кризових ситуаціях	Дос 14884/1/06 REV 1	13 листопада 2006 р.
Рада ЄС підкреслює важливість сприяння ґендерній рівності та інтеграції ґендерних питань у контексті «Спільної зовнішньої та безпекової політики» та «Європейської політики безпеки і оборони» (ЄПБО) та наголошує, що «ґендерна перспектива має бути повністю інтегрована в процес розбудови миру...» (пункт 6) і що «ґендерна перспектива має бути включена в політику та діяльність ЄС щодо реформування сектору безпеки (РСБ) та роззброєння, демобілізації та реінтеграції (РДР)» (пункт 8).			Інструмент 1
Програми РДР мають забезпечувати, щоб жінки з числа комбатантів були ідентифіковані та зареєстровані на ранній стадії, а обидві статі могли брати рівну участь у цих програмах. Жінкам потрібно забезпечити рівний доступ до пакету допомоги, на який вони мають право в межах програми РДР, та залучати їх до заходів з економічної реінтеграції.			Інструмент 3
Рада підкреслює важливість «розгляду ґендерних аспектів у контексті діяльності із забезпечення верховенства права. Ґендерній рівності можна також сприяти в постконфліктних періодах шляхом проведення правових реформ у секторі правосуддя, зокрема, шляхом перегляду дискримінаційних законів, таких як закони про спадщину, сімейні відносини, майно та зайнятість, а також шляхом надання жінкам доступу до верховенства права та інститутів забезпечення соціальної справедливості» (пункт 9). Рада наголошує на «важливості включення заходів проти сексуального та ґендерного насильства до механізмів правосуддя перехідного періоду» (пункт 10).			Інструменти 4, 7
Рада наголошує на важливості підготовки військового та цивільного контингенту, залученого до операцій ЄПБО, зокрема вищого командування, з питань ґендерної рівності, прав людини та ґендерного насильства й закликає держави-члени активізувати такі зусилля (пункт 5).			Інструменти 2, 3, 12

Рада ЄС та Європейська комісія	Концепція ЄС із підтримки роззброєння, демобілізації та реінтеграції (РДР)		Грудень 2006 р.
Концепція ЄС наголошує, що «особливу увагу слід приділяти складності ґендерних питань, враховуючи особливі потреби та ролі жінок, чоловіків, дівчат і хлопців, колишніх комбатантів, некомбатантів та їхніх утриманців. Слід застосовувати підхід з урахуванням ґендерних аспектів з раннього етапу планування до впровадження, моніторингу та оцінювання РДР» (пункт 48).			Інструменти 3, 15

Рада ЄС	Переглянуті показники Комплексного підходу до реалізації ЄС резолюцій Ради Безпеки ООН 1325 та 1820 «Жінки, мир, безпека»	12525/16	20 вересня 2016 р.
Показники охоплюють чотири тематичні галузі: запобігання, участь, захист, допомога та відновлення і зводяться до такого.			
Кількість та частка жінок серед персоналу ЄС, залученого до миротворчих операцій ООН на всіх рівнях, у тому числі у військовому та поліцейському контингентах.			Інструменти 2, 3
Ступінь включення питань про жінок, мир і безпеку та ґендер у проекти / програми реформування сектору безпеки та правосуддя (за ґендерними маркерами) та залучення організацій громадянського суспільства до таких проектів.			Інструменти 1, 9, 15
Кількість та частка (вимірюється щорічно) чоловіків і жінок, які пройшли спеціальне навчання з ґендерних питань та питань застосування вимог Резолюції РБ ООН 1325, серед цивільного та військового контингенту ЄС і держав-учасниць, залучених до миротворчих місій та операцій ООН та Спільної політики безпеки й оборони.			Інструменти 2, 3, 12

Рада ЄС	Висновки щодо Резолюції «Жінки, мир, безпека»	15086/18	10 грудня 2018 р.
У висновках викладено новий Стратегічний підхід ЄС до питання «Жінки, мир, безпека», який визначає основні принципи та сфери, де необхідне посилене впровадження питань щодо жінок, миру й безпеки, у тому числі посилення місцевої, національної та регіональної відповідальності, нарощування потенціалу, навчання, процедури моніторингу, оцінювання та звітності.			Інструмент 1, 2, 3, 4, 7, 12, 15

ГА ООН

РПЛ

CEDAW

РБ ООН

АС

АКПЛН

Ліга арабських держав

АСЕАН

РЄ

ЄС

ОБСЄ

ОАД

ОІС

Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ)

ОБСЄ: Парламентська асамблея	Оттавська декларація		8 липня 1995 р.
Закликає держави-члени забезпечити всім особам, які належать до різних сегментів населення, рівну повагу й ставлення у своїх конституціях, законодавстві й регулюванні та відсутність дискримінації, явної або прихованої, за ознакою етнічної належності, раси, кольору шкіри, мови, релігії, статі, сексуальної орієнтації, національного або соціального походження або належності до меншини (пункт 29).			Інструменти 1, 7
ОБСЄ	План дій ОБСЄ з підтримки ґендерної рівності	MC.DEC/14/04	7 грудня 2004 р.
План дій ОБСЄ: – визначає, що «рівноправність жінок і чоловіків та захист їх прав людини є найважливішою умовою забезпечення миру, стійкої демократії, економічного розвитку, а отже – безпеки й стабільності в регіоні ОБСЄ» (преамбула). Скеровує держави-члени, Секретаріат, інститути та місії на забезпечення обліку ґендерних аспектів в діяльності, програмах і проєктах ОБСЄ, акцентує зусилля, зокрема, на розширенні можливостей для жінок і на участі жінок нарівні з чоловіками в суспільному, політичному та економічному житті, а також створенні підстав для забезпечення рівності жінок і чоловіків (пункт 32); – закликає Парламентську асамблею ОБСЄ «зберігати на порядку денному питання про рівні можливості для чоловіків і жінок в національних парламентах, а також у межах ОБСЄ та Парламентської асамблеї ОБСЄ...» та готувати «довіді про становище жінок у регіоні ОБСЄ і підвищувати обізнаність про це, надаючи такі матеріали в розпорядження парламентів» (пункт 44-h).			Інструменти 1, 2, 3, 4, 7, 15
ОБСЄ: Рада міністрів	Рішення: Про роль жінок у попередженні конфліктів, регулюванні криз та постконфліктному відновленні	MC.DEC/14/05	6 грудня 2005 р.
Рішення спонукає держави-члени до «складання національних списків потенційних кандидатів з числа жінок... і до вжиття активних заходів для того, щоб широко інформувати жінок і спонукати їх брати участь в конкурсах на заповнення посад у сфері запобігання конфліктам і постконфліктного відновлення, і зокрема, посад рівня вищої управлінської ланки» (пункт 3). Рішення закликає держави-члени і, у відповідних випадках, структури ОБСЄ «надавати підтримку й сприяння в здійсненні... проєктів, націлених на забезпечення участі жінок у розбудові міцного миру; розширювати можливості жіночих організацій; забезпечувати підтримку жіночих мирних ініціатив в засобах масової інформації і проводити семінари, присвячені правам людини й ґендерній рівності; а також підвищувати обізнаність жінок щодо важливості їх участі в політичних процесах» (пункт 6).			Інструмент 1 Концептуальна записка «Підхід до питання про жінок, мир і безпеку з точки зору управління сектором безпеки»
ОБСЄ: Рада міністрів	Рішення: Про запобігання та припинення насильства щодо жінок	MC.DEC/15/05	6 грудня 2005 р.
Рада міністрів настійно закликає «держави-члени вжити (за підтримки і сприяння ОБСЄ) всіх необхідних законодавчих, політичних та програмних заходів з моніторингу та оцінювання з метою заохочення і захисту повної реалізації прав жінок, а також недопущення й припинення всіх форм насильства за ґендерною ознакою відносно жінок і дівчат» (пункт 1); «сприяти залученню жінок до діяльності судових, прокурорських та правоохоронних органів і забезпечувати, щоб державні чиновники, які займаються відповідними питаннями, були навчені й орієнтовані на розпізнавання, документування та розгляд випадків насильства відносно жінок і дітей» (пункт 4 V); «вжити всіх необхідних заходів для недопущення насильства за ґендерною ознакою щодо жінок і дівчат під час і після збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій, у тому числі для притягнення до відповідальності винних у таких злочинах, і вжити спеціальних заходів для задоволення потреб жінок і дівчат у постконфліктних умовах» (пункт 7) та «доручає Постійній раді заохочувати розроблення відповідними інститутами і структурами ОБСЄ програм, проєктів і політик, націлених на надання допомоги державам-членам на їхнє прохання в припиненні насильства щодо жінок і дівчат та допомоги жертвам» (пункт 11).			Інструменти 1, 2, 4, 7

ОБСЄ: Рада міністрів	Рішення: Про участь жінок у політичному й суспільному житті	MC.DEC/7/09	2 грудня 2009 р.
Рада міністрів закликає держави-члени «розглянути можливість впровадження законодавчих заходів, які б сприяли більш збалансованій участі жінок і чоловіків у політичному й громадському житті, особливо в прийнятті рішень» (пункт 2). Рада міністрів також закликає держави-члени впроваджувати відкриті процеси, які забезпечують більш активне залучення жінок і чоловіків до всіх етапів розроблення законодавства (пункт 5), та підтримувати неурядові та науково-дослідні організації у виявленні конкретних викликів, що виникають на шляху участі жінок у політичному та суспільному житті (пункт 8).			Інструменти 1, 7
ОБСЄ: Постійна рада	План дій ОБСЄ щодо легкого озброєння та стрілецької зброї	FSC.DEC/2/10	26 травня 2010 р.
«...Усвідомлюючи негативний вплив збройного конфлікту на жінок і дітей, а також на підтримку Резолюції 1325 (2000) РБ ООН «Жінки, мир, безпека» і Резолюції РБ ООН 1674 (2006) про «захист цивільних осіб у збройному конфлікті» та відповідно до Рішення Ради міністрів № 14/04 стосовно Плану дій ОБСЄ з підтримки гендерної рівності 2004 року та Рішення Ради міністрів № 14/05 про роль жінок в попередженні конфліктів, регулюванні криз та постконфліктному відновленні» (преамбула), держави-члени ОБСЄ вирішили «прийняти до виконання План дій щодо легкого озброєння та стрілецької зброї». Можливі заходи: «3) ФБС [Форум безпечного співробітництва ОБСЄ] слід приділяти більше уваги гендерним аспектам проблематики легкого озброєння та стрілецької зброї. [...]» а) ФБС слід дослідити питання розгляду гендерних аспектів при розробленні постконфліктних програм стосовно легкого озброєння та стрілецької зброї, таких як проекти з роззброєння, демобілізації та реінтеграції; та б) ФБС слід дослідити перелік рекомендацій з метою забезпечення виявлення і включення гендерних аспектів у постконфліктні програми з питань легкого озброєння та стрілецької зброї».			Інструмент 3
ОБСЄ: Рада міністрів	Рішення №3/11: Елементи конфліктного циклу, пов'язані з підвищенням потенціалу ОБСЄ з раннього попередження, реагування, сприяння діалогу, підтримки посередництва та постконфліктного відновлення	MC.DEC/3/11	7 грудня 2011 р.
Коротка довідка. У Рішенні знову підкреслюється «істотна роль жінок у запобіганні та врегулюванні конфліктів та розбудові миру» (с. 13).			
Рішення «настійно закликає держави-учасниці виконувати Резолюцію РБ ООН 1325 шляхом забезпечення більш активного представництва жінок у врегулюванні конфліктів і в мирних процесах» (пункт 14).			Інструмент 1 Концептуальна записка «Питання жінок, миру й безпеки в контексті управління сектором безпеки та реформування сектору безпеки»
ОБСЄ: Постійна рада	Стратегічна концепція ОБСЄ щодо діяльності, пов'язаної з поліцейськими функціями	PC.DEC/1049	26 липня 2012 р.
Цей документ визначає, що «у своїй діяльності, пов'язаній із поліцейськими функціями, ОБСЄ керується нормами, принципами та стандартами, визначеними в документах ООН та ОБСЄ, такими як Статут Організації Об'єднаних Націй, відповідні конвенції ООН про діяльність, пов'язану з поліцейськими функціями, Гельсінкський Заключний акт, Копенгагенський документ та інші рішення ОБСЄ про діяльність, пов'язану з поліцейськими функціями. У вказаних документах підкреслюється, зокрема, значення верховенства права, поваги до прав людини та основних свобод, у тому числі гендерних питань та питань, що стосуються меншин; партнерства поліції і населення; ефективних та підзвітних систем кримінального правосуддя; і вдосконалення співпраці між державами-учасницями й міжнародними регіональними організаціями. До ключових елементів діяльності, пов'язаної з поліцейськими функціями, належить розроблення високих стандартів професійної кваліфікації та обмін прикладами найкращої практики» (пункт V-10). «...Підтримує, коли це доцільно, зусилля зі створення багатосторонніх поліцейських служб і заохочує врахування гендерних проблем та ініціатив із підвищення обізнаності про гендерну проблематику» (пункт V-14).			Інструмент 2

ОБСЄ: Постійна рада	Нарощування зусиль ОБСЄ щодо виконання Плану дій з поліпшення становища ромів та синті в регіоні ОБСЄ з приділенням особливої уваги жінкам, підліткам і дітям цих народностей	MC.DEC/04/13	6 грудня 2013 р.
Рада міністрів закликає держави-члени ОБСЄ «не допускати подальшої маргіналізації та ізоляції рома та синті й протидіяти дискримінації та насильницьким проявам нетерпимості відносно рома та синті, у тому числі щодо циган-мігрантів, за допомогою: ...вжиття заходів для безпеки, благополуччя й здоров'я жінок, підлітків і дітей рома та синті, зокрема шляхом протидії побутовому насильству, раннім шлюбам і торгівлі людьми, у тому числі, за необхідності, забезпечення доступу до реабілітаційних служб» (пункт 2.12); підтримки розширення прав і можливостей ромських та синтіських жінок, зокрема, шляхом «...нарощування зусиль із забезпечення жінок рома та синті можливостями здійснення особистих прав людини, збільшення зусиль щодо боротьби з дискримінацією стосовно них, зокрема, за необхідності, у сферах освіти, зайнятості, медичного обслуговування та забезпечення житлом, і налагодження зв'язку з циганськими об'єднаннями громадянського суспільства та циганським населенням» (пункт 4.1); «сприяння ефективній та рівноправній участі жінок рома та синті в громадському й політичному житті, зокрема, шляхом забезпечення більш широкого доступу до виборчих посад, державних адміністративних органів і керівних посад» (пункт 4.2).			Інструмент 1

ОБСЄ: Рада міністрів	Рішення: Про запобігання та припинення насильства щодо жінок	MC.DEC/7/14/ Corr.1	5 грудня 2014 р.
Коротка довідка. У Рішенні вказано, що «повне й рівне використання жінками своїх прав є обов'язковою умовою формування більш мирного, процвітаючого й демократичного простору ОБСЄ і що держави – члени ОБСЄ зобов'язуються зробити забезпечення рівності між чоловіками і жінками невід'ємною складовою своїх політик» (с. 38).			
Цим Рішенням ОБСЄ закликає держави-члени «розробити повні та скоординовані національні політики, спрямовані на боротьбу з усіма формами насильства щодо жінок, які охоплюють усі відповідні структури, такі як правоохоронний і судовий сектор, парламенти, національні правозахисні інституції... та громадські організації» (пункт 8).			Інструменти 1, 2, 4, 7

ОБСЄ: Рада міністрів	Рішення: Про запобігання та припинення насильства щодо жінок	MC.DEC/4/18	7 грудня 2018 р.
Згідно з цим Рішенням державам-членам слід: «Забезпечити доступ до правосуддя, ефективне розслідування, переслідування винних, а також забезпечити – з повагою до їх прав, у тому числі на недоторканність приватного життя – належний захист, реабілітацію та соціальну реінтеграцію жертвам усіх форм насильства щодо жінок і дівчат» (пункт 1); «вживати заходів, зокрема, за допомогою підвищення обізнаності та зміцнення потенціалу персоналу збройних сил, правоохоронних і судових органів та інших професійних юристів щодо запобігання та припинення всіх форм насильства щодо жінок і дівчат» (пункт 2); «вживати, за необхідності, заходів із заохочення просвітницької діяльності з питань гендерної рівності, прав людини і ненасильницької поведінки, сприяючи тим самим недопущенню всіх форм насильства щодо жінок і дівчат, до яких можуть належати: шкідливі практики, сексуальне насильство, побутове насильство та сексуальні домагання» (пункт 3); «організовувати кампанії з підвищення рівня обізнаності про небезпеки конкретних форм насильства, з якими стикаються жінки й дівчата, у тому числі з використанням цифрових технологій, а також про їхні права та підтримку жертв такого насильства» (пункт 4); «вживати заходів щодо подолання насильства, жорстокого поводження, погроз та утисків, у тому числі з використанням цифрових технологій, об'єктом яких є жінки» (пункт 5).			Інструменти 1, 2, 4, 7

Організація американських держав (ОАД)

ОАД	Міжамериканська конвенція про запобігання, покарання й подолання насильства стосовно жінок (Конвенція Белем-ду-Пара)	A-61	9 червня 1994 р.
Конвенція закликає учасників сектору безпеки в уряді, секторі правосуддя та правоохоронних органах запобігати, карати та викорінювати фізичне, сексуальне та психологічне насильство щодо жінок в сім'ї; в межах інших міжособистісних відносин; у громаді; або таке, що вчиняється або виправдовується державою або її агентами (стаття 2). Конвенція вимагає, щоб держави застосовували «належну ретельність для запобігання, розслідування та застосування покарань за насильство щодо жінок» (стаття 7-b).			Інструменти 1, 2, 4, 5, 6
Держави-члени погоджуються «сприяти навчанню та підготовці всіх співробітників правоохоронних органів, поліції та інших державних службовців, а також інших осіб, відповідальних за реалізацію політики щодо запобігання, покарання та викорінювання насильства щодо жінок» (стаття 8-в).			Інструменти 2, 4, 12
ОАД	Міжамериканська програма сприяння правам жінок і гендерній рівності	AG/RES. 1732 (XXX-O/00)	5 червня 2000 р.
Коротка довідка. Міжамериканська комісія жінок ОАД підготувала проект Програми, яка була прийнята Генеральною асамблеєю ОАД.			
Програма рекомендує урядам держав-членів «підтримати впровадження безперервного навчання та підготовки працівників судових і законодавчих органів та правоохоронців обох статей з гендерних питань...» (розділ IV-1-13).			Інструменти 2, 4, 12
Ця програма рекомендує державам-членам ОАД «забезпечити, щоб гендерна перспектива та рівність можливостей між чоловіками та жінками були включені в державну політику всіх сфер суспільства та уряду» (IV-1.4).			Інструмент 8
ОАД	Міжамериканська конвенція проти расизму, расової дискримінації та пов'язаних із ними форм нетерпимості	A-68	5 червня 2013 р.
Конвенція зобов'язує держави «запобігати, ліквідовувати, забороняти й карати всі акти та прояви расизму, расової дискримінації та пов'язаних з ними форм нетерпимості відповідно до конституційних норм і положень цієї Конвенції» (стаття 4), у тому числі усі акти насильства та злочинної діяльності, мотивовані расизмом, расовою дискримінацією та пов'язаними з ними формами нетерпимості.			Інструменти 1, 2, 4, 5
Конвенція вимагає, щоб держави «взяли на себе зобов'язання забезпечити, щоб жертвам расизму, расової дискримінації та пов'язаних із ними форм нетерпимості забезпечувалось рівне та недискримінаційне ставлення, надавався рівний доступ до системи правосуддя, проводились оперативні та ефективні судові розгляди та надавалась справедлива компенсація у цивільній або кримінальній сфері, залежно від ситуації» (стаття 10).			
ОАД	Права людини, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність та свобода самовираження	AG/RES. 2807 (XLIII-O/13)	6 червня 2013 р.
Генеральна асамблея постановляє: 1. Засудити всі форми дискримінації осіб через їх сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність або самовираження, а також закликати держави в межах внутрішніх правових інститутів усунути наявні бар'єри, з якими стикаються лесбійки, геї, бісексуали, трансгендерні та інтерсексуальні (ЛГБТІ) особи при спробі доступу до участі в політичному житті та в інших сферах суспільного життя, а також для уникнення втручання в їх приватне життя.			Інструмент 1
ОАД	Міжамериканська конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо осіб з обмеженими можливостями	A-65	8 червня 2013 р.
Конвенція зобов'язує держави впроваджувати «заходи щодо поступової ліквідації дискримінації та сприяння інтеграції державних органів та/або приватних структур у забезпеченні або наданні товарів, послуг, засобів, програм та видів діяльності, таких як працевлаштування, транспорт, зв'язок, житло, відпочинок, освіта, спорт, доступ до правоохоронних органів та органів здійснення правосуддя, а також політичної та адміністративної діяльності» (стаття 3-а).			Інструменти 1, 2, 4, 7

ОАД	Міжамериканська конвенція про захист прав людей похилого віку	A-70	15 червня 2015 р.
	Конвенція зобов'язує держави «сприяти, захищати та забезпечувати визнання й повне користування та рівність у реалізації усіх прав людини та основних свобод людьми похилого віку, щоб сприяти їх повному включенню, інтеграції та участі в житті суспільства» (стаття 1). Вимагається, щоб держави «прийняли та посилили такі законодавчі, адміністративні, судові, бюджетні та інші заходи, які можуть бути необхідними для здійснення та підвищення обізнаності про права, визнані цією Конвенцією, у тому числі належний доступ до правосуддя, з метою забезпечення диференційованого та привілейованого ставлення до людей похилого віку в усіх сферах» (стаття 4-с).		Інструменти 1, 4, 7

ОАД	Резолюція: Про сприяння та захист прав людини ¹⁷	AG/RES.2928 (XLVIII-O/18)	5 червня 2018 р.
Генеральна асамблея постановляє:			Інструменти 1, 2, 4, 7, 15
«Закликати держави-члени в межах власної системи правосуддя продовжувати посилювати інститути та державну політику, орієнтовану на запобігання, розслідування та покарання за прояви насильства та дискримінації проти ЛГБТІ-осіб, а також забезпечувати легкий доступ жертв дискримінації та насильства до правосуддя й відповідних засобів правового захисту» та «заохочувати держави-члени розглянути питання про створення та збирання даних про насильство та дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності або самовираження, щоб сприяти підготовці ефективної державної політики щодо реагування на насильство та дискримінацію відносно ЛГБТІ-осіб» (XII).			
«Заохочувати держави-члени сприяти просуванню жінок на керівних посадах усіх рівнів та в усіх сферах суспільного, політичного та громадського життя, а також у приватному секторі з метою зміцнення демократичного управління» (XIV).			
«Підтвердити свої зобов'язання щодо зміцнення механізму впровадження Міжамериканської конвенції про запобігання, покарання й подолання насильства стосовно жінок (MESECVI) та відповідного Комітету експертів, а також стежити за повною реалізацією Конвенції шляхом сприяння гендерній рівності та розширенню прав і можливостей жінок і дівчат, розглядаючи різнобічні та перехресні форми дискримінації та насильства, яких зазнають жінки, які належать до групи ризику», «сприяти зміцненню технічного потенціалу держав-учасниць MESECVI для реалізації Конвенції Белем-ду-Пара за підходом, заснованим на міжгалузевості та правах жінок протягом усього життєвого циклу, з акцентом на запобіганні та відшкодуванні», «допомагати державам-членам у визначенні міжгалузевих реакцій на проблеми, пов'язані з насильством щодо жінок», «підвищувати рівень обізнаності суспільства стосовно насильства щодо жінок» та, нарешті, «наполягати на важливості виділення державами належних бюджетів для запобігання насильству щодо жінок та привернення уваги до жертв, у тому числі створення й посилення загальних протоколів для жертв сексуального насильства» (XV).			

Організація ісламського співробітництва (ОІС)

Організація ісламського співробітництва	План дій щодо покращення становища жінок		Листопад 2016 р.
	План дій має на меті надавати підтримку як окремим, так і колективним зусиллям щодо покращення статусу жінок у мусульманському світі. Його цілі охоплюють боротьбу з усіма формами ґендерного насильства, торгівлею людьми та іншими шкідливими традиційними практиками щодо жінок і дівчат для задоволення потреб жінок, які перебувають у збройних конфліктах; та забезпечення представництва жінок на всіх рівнях прийняття рішень.		Інструменти 1, 2, 6, 7, 8, 12

Складено Ненадом Галичем та Меган Бастік з DCAF, із вдячністю Хіларі Андерсон (ОАД), Елеонорі Гордон, Бунафші Гулаковій та Гразіеллі Павоне (ОБСЄ, БДІПЛ) за їхній внесок та Марті Гіттоні за підтримку.

DCAF підтверджує підтримку з боку Швейцарії, Швеції та Департаменту міжнародного розвитку Сполученого Королівства у створенні посібника «ґендерні питання в секторі безпеки».

Цей посібник виданий за підтримки Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини (ОБСЄ/БДІПЛ). Його зміст не обов'язково відображає політику та позицію ОБСЄ/БДІПЛ.

Переклад українською мовою: Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння

Макет україномовного видання: Валерія Чумак

Редактор: Наталія Ленська

ISBN: 978-92-9222-585-8

© DCAF, ОБСЄ/БДІПЛ, «ООН Жінки», березень 2020 р.

Заохочується використання, переклад та розповсюдження цієї публікації. Однак ми просимо цитувати матеріали й не змінювати зміст.

Цитувати як: Міжнародні та регіональні закони й інструменти, що стосуються ґендерної рівності, сектору безпеки та правосуддя / DCAF ; ОБСЄ/БДІПЛ ; «ООН Жінки» // ґендерні питання в секторі безпеки : посібник. – Женева : DCAF/ОБСЄ (БДІПЛ) ; ООН-жінки, 2020.

[illegible]

